Щіынальэ зыужьыныгьэмкіэ правительствэ комиссэм хэтхэм я зэlущіэ мэрем кіуам иригъэкіуэкіащ УФ-м и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Хуснуллин Марат. Абы щытепсэлъыхьащ лъэпкъ, федеральнэ проектхэр гъэзэщ а зэрыхъумрэ абы и лъэныкъуэкіэ хэгъэгухэм зыіэрагъэхьа ехъуліэныгъэхэмрэ.

КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭРЫР къапщтэмэ, илъэсым ипэм зэрыщІидзам хуэдэу еужьэрэкІыу йолэжь зыхуигъэувыжа къалэнхэм, набдзэгубдзаплъэу кlэлъоплъ лэжьыгъэр зэрекlуэкlым.

«Къалэхэр зэlузэпэщ щlыныр» къэрал проектымкlэ зи lуэхур нэхъ дэкі щіыналъэхэм ящыщщ Къэбэрдей-Балъкъэрыр, псэупіэ, инфраструктурэ, гъуэгу ухуэныгъэмкІэ къыкІэрыхуркъым.

Зэ́Іущіэм зыщытепсэлъыхьахэм я гугъў щищіым, республикэ унафэщіым къыхигъэщащ мы гъэм «Фіагъ лъагэ зиіэ гъуэгу шынагъуэншэхэр» лъэпкъ проектымкІэ километри 100 зэрызэрагъэ-пэщыжар, километр 40-м уэздыгъэхэр зэрыщагъэувар, километри 5-м гъуэгу Іуфэхэр зэрыщагъэбыдар икІи дыщІигъуащ лъэс лъагъуэ зэпрыкІыпІэ 16-р иджырей лъэпкъ мардэхэм изагъэу зыхуей зэрыхуагъазэр. КъБР-м и Ізтащхьэм ищІа унафэм тету, гулъытэ нэхъыбэ зыхуащіыр социальнэ Іуэхущіапіэхэмрэ школхэмрэ здэщыт щіыпіэхэрщ. Апхуэдэ зэпрыкіыпіэ 11 къуажэ зэмыліэужьыгъуэхэм щащІащ мы гъэм.

Гъуэгум ехьэлІа лэжьыгъэхэр нэгъуэщІ программэхэмрэ проектхэмкіи йокіуэкі. Нэхъ ин дыдэу зэлэжьхэм ящыщщ Шэджэм Етіуанэ - Булунгу, Прохладнэ лъэныкъуэкІэ кІуэ Налшык дэжыпІэр. Апхуэдэуи Май, Дзэлыкъуэ, Іуащхьэмахуэ щ Іыналъэхэм гъуэгухэр щызэрагъэпэщыж, Налшык къалэ лэжьыгъэшхуэ щокІуэкІ. Къэрал, щІынальэ, щІыпіэ гъуэгуу зыхуей хуагъазэ псори зэхэплъхьэмэ, километри 178-рэ хьэзыр ящІынущ.

Ди республикэр яхэхуащ япэ медицинэ дэlэпыкъуныгъэ цlыхухэм щрат ІзнатІэр егъэфІэкІуэным теухуа программэр и чэзум зыгъэзащіэ щіынальэхэм я бжыгъэм. 2022 гъэм а программэм щіынальэ поликлиникэ 13 хагъэхьат. Абы къищынэмыщІауэ, Налшык щызэрагъэпэщыж Республикэ сабий клиникэ сымаджэщыр, сабий поликлиникэр, къалэ поликлиникэ инымрэ онкологие диспансерымрэ яухуэ, Эльбрус къуажэ цІыкІум участковэ сымаджэщ щащІ.

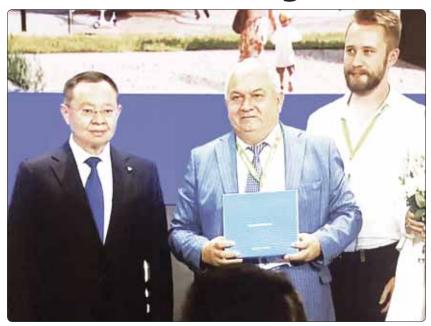
КЪЭБАРТ Мирэ.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэм къызэритамкіэ

Зи Іцэху дэкі щіыналъэхэм харжэ

Нарткъалэ хъуа

КъБР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбек нарткъалэдэсхэм ехъуэхъуащ къалэр зэlузэпэщ щlынымкіэ проект нэхъыфіхэр къыщыхах Урысейпсо зэпеуэм зэрыщытекІуам папщІэ.

АБЫ теухуа хъыбар кърилъхьащ Іэтащхьэм и телеграм-каналым. КІуэкІуэм етх: «Тамбов къикіа хъыбар гуапэмкІэ сывдэгуэшэну сыхуейщ. Абы щызэхуащІыжащ псэупіэ зэіузэпэш къызэгъэпэшынымкІэ проект нэхъыфІхэр утыку къыщрахьа VI Урысейпсо зэхьэзэхуэр. Абы щытекІуащ Аруан щІыналъэм и проект зэгъэпэщар, ар зыхухэхар районым и «Нарт» паркыр зыхуей хуэгъэзэнырт.

Зэпеуэм кърикІуахэр пщыхьэщхьэм екіуэкіа пленарнэ зэхуэсым

щыжи ащ Урысей Федерацэм и Правительствэм и Унафэщ Мишустин Михаил. Зэхьэзэхуэм Урысейм и хэгъэгу 75-м икla лэжьыгъэ 280-рэ ирагъэхьащ. Абы хэплъащ архитекторхэр, къалэ ухуакІуэхэр, экономистхэр, социологхэр, шэнхабээ шІэинхэр зыхъумэхэр, археологхэр. Зэпеуэр дяпэкІэ УФ-м и Президентым и нэlэм щlэту екlуэкlынущ икlи хуаутlыпщыну мылъкум тlукlэ хэхъуэнущ - сом мелард 20-м нэблэгъэнущ.

Зэхьэзэхүэм зэрыщытекІуам и щыхьэт тхылъыр Аруан щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэ Ажий Валерэ къритащ Урысейм ухуэныгъэмрэ псэупіэ-коммунальнэ хэмрэ гурыфіыгъуэрэ яізу псэу-ІэнатІэмкІэ и министр Файзуллин Ирек. ЦІыху мин 20-м къыщыщІэдзауэ мин 50-м нэс зыдэс къалэ

нэхъ цІыкІухэм хиубыда Нарткъалэ и жыг хадэр зыхуей хуигъэзэн папщІэ сом мелуан 85-рэ къратынущ, абы къищынэмыщІауэ «Нарт» проектым щІынальэ бюджетым щыщу сом мелуан 30 трагъэкІуэдэнущ.

Проектым къызэрыщыгъэлъэгъуамкіэ, паркым дяпэкіэ иіэнущ лъакъуэрыгъажэкІэ къыщыбжыхь лъагъуэ, къэкіухьыпіэ, спорт щіыпіэхэр, сабий джэгупіэхэр, шхапіэхэр. Абы къищынэмыщ ауэ, щэнхабээ зэхыхьэхэр щрагъэкlуэкlын хуэдэу сценэшхуэ щагъэувынущ. «Нарт» паркыр иджырей архитектурэ Іэмалхэмрэ лъэпкъым и шыфэлІыфэмрэ щызэхэухуэна теплъэ гъэщІэгъуэн зиІэ зыгъэпсэхупІэ зэрыхъунум шэч хэлъкъым, абы хохьэ арт-объектхэр, архитекторхэм къагупсыса теплъэ гъуэзэджэхэр.

«Нарткъалэ апхуэдэ парк зэгъэпэща щыухуэныр къалэхэр зэlузэпэщ щіыным хуэгъэпса Іуэхухэм псэукІэ, экономикэ я лъэныкъуэкІэ нэхъыщхьэхэм ящыщщ. Зи гугъу тщІы проектым къищынэмыщіауэ, нэгъуэщі зэхъуэкіыныгъэхэри щыІэнущ Нарткъалэ. Абы и гъуэгу нэхъыщхьэхэр, километр 20 хуэдизыр, зыхуей хуэгъэзэным сом мелуан 200 хухэтхынущ. Ар 2023 гъэм дубзыхуахэм ящыщщ. Иджыпсту сабий 500 зыщІэхуэну школыр и кІэм ныдогъэс, 2024 гъэм иджыри зы щытщІыну ди мурадщ. Апхуэдэуи иджыблагъэ екіуэкіа щіалэгъуалэ зекіуэм ныбжьыщіэхэр къызэрыщызгъэгугъам тету, абы щІэрыщІзу къыщызэрагъэпэщыжа щІалэгъуалэ центрым Іэмэпсымэхэмкіэ садэіэпыкъунущ. Нарткъалэ си сабиигъуэм и къалэщ, илъэсипщІкІэ сыщыпсэуащ. Абы къыхэкІыу абы дэсхэм хуэдэ дыдэу сыщыгуфІыкІащ мы текІуэныгъэм. Аруан щІыналъэм ис псоми сохъуэхъу ехъулІэныгъэщІэну», - жиlащ Кlуэкlуэ Казбек.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

Псэукіэр ирагъэфіакіуэ

Дыгъуасэ КъБР-м и Правительствэм и унэм щекІуэкіащ абы хэтхэм я зи чэзу зэіущіэ. Ар иригъэкіуэкіащ Правительствэм и Унафэщ Мусуков Алий. Зэхуэсым хэтащ КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщі Къуэдзокъуэ Мухьэмэд, КъБР-м и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ Къуныжь Муіэед, УФ-м и Президентым и ліыкіузу Ипщэ Федеральнэ округым щыІэм и Аппаратым и федеральнэ инспектор нэхъыщхьэу КъБР-м щы Іэ Мэкъуауэ Тимур сымэ.

КЪУЛЫКЪУЩІЭХЭР хэплъащ Іуэхугъуэ 11-м щІигъум.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм финансхэмкІэ и министр Лисун Еленэ къызэхуэсахэм я пащхьэ кърихьащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ГъэтІылъыгъэ фондыр къэгъэсэбэпыным теухуа унафэм зэхъуэк ыныгъэ зэрыхалъхьам теухуауэ» Правительствэм и унафэм и проектыр. КъБР-м и бюджетым теухуа законым зэхъуэкІыныгъэхэр зэрыхалъхьам къыхэкІыу, ар яхъуэжын зэрыхуейр къыхигъэщащ. Къэбэрдей-Балъкъэр Республи-. кэм и Правительствэм и гъэтІылъыгъэ фондым хэлъ ахъшэм 2022 гъэм сом мелуан 250-кІэ зэрыхагъахъуэм теухуа унафэми арэзы техъуащ къызэхуэсахэр.

КъБР-м ухуэныгъэмрэ псэупіэ-коммунальнэ Іэнатіэмкlэ и министр **Бэрбэч Алим** къэрал программэм хэлъхьэн хуей зэхъуэкІыныгъэхэм щытепсэлъыхьым жиІащ фэтэр куэду зэхэт унэхэм я пщ ант эхэр зыхуей хуэгъэзэным трагъэкІуэдэну ахъшэ къазэрыІэрыхьар. Ар къэрал бюджетым къыхэкlащ, дотацэу е гранту хэгъэгухэм хуагуэшащ. Налшык къалэм и пщантіэ 51-рэ зыхуей хуагъэзэнущ, абы сом мелуан 50 трагъэкІуэдэнущ. Пролетарскэ жылэм и ціыху зэхуэсыпіэр ягъэщіэрэщіэнущ сом мелуани 7,297-кІэ.

КъБР-м спортымкіэ и министр Хьэсанэ Ислъам жиіащ КъБР-м и Іэтащхьэм ищІа унафэм тету ахъшэ саугъэт зратынухэу олимп спорт л/эужьыгъуэхэм, олимп л/эужьыгъуэхэм хэмыхьэхэм зыхуэзыгъасэхэу Урысей Федерацэм и командэ къыхэхам хэт спортсменхэмрэ абыхэм я тренерхэмрэ къызэрыхатхык ар. Апхуэдэ саугъэтхэр зратынухэм ящыщщ паралимп, сурдлимп спорт лІэужьыгъуэхэмкІэ УФ-м и командэ къыхэхам хэтхэмрэ абыхэм я тренерхэмри.

КъБР-м лэжьыгъэмрэ цІыхухэм социальнэу къащхьэщыжынымкlэ и министр **Асанов Алим** хуэныкъуэхэм ядэ-Іэпыкъуным пыщІа Іуэхугъуэ зыбжанэ правительствэ зэІущІэм хэтхэм я пащхьэ кърихьащ.

Зытепсэлъыхьа Іуэху псоми ятеухуа унафэхэр къыщащтащ, ахэр гъэзэщІэныр зи къалэн ІэнатІэхэм яхуэгъэза пщэрылъхэр щащащ зэхуэсым.

ШЫПШ Даянэ.

Хъыбар гуапэ

Махуэгъэпс

Гифрагьна дайадаимахам зыхлаграхразыр

КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек иригъэкіуэкіа зи чэзу «муниципальнэ сыхьэтым» щытепсэлъыхьащ лъэпкъ проектхэр гъэзэщ а зэрыхъум, бюджет Іуэхущіапіэхэм щылажьэхэм я улахуэм зэрыхагъэхъуэнум, унэхэр гъэплъыным, жылэхэр псыкіэ къызэгъэпэщыным, гъэ еджэгъуэщІэмрэ республикэм и илъэси 100-р гъэлъэпІэнымрэ зэрыхуэхьэзырым.

ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщі Мусуков Алий, КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм и Унафэщі Къуэдзокъуэ Мухьэмэд, щІыналъэ администрацэхэм я Іэтащхьэхэр.

Мусуков Алий къызэхуэсахэр щигъэгъуэзащ ди республикэм иджыпсту лъэпкъ проект 12 зэрыщагъэзащІэм, абыхэм ящыщу 7-м щІыналъэхэм зэрыщелэжьым. Псалъэм къыдэкlуэу жыпlэмэ, «Къалэхэр зэlузэпэщ щІыныр» федеральнэ проектым и фіыгъэкіэ ухуэныгъэ 13 зыхуей хуагъазэ, «Дэтхэнэ сабийми и ехъулІэныгъэ» проектымкІэ школ спорт пэшхэр зыхуей-зыхуэныкъуэхэмкІэ къызэрагъэпэщ. «Щэнхабээ» проектым хыхьэу Шэнхабзэмкіэ унэу 6 къагъэщіэрэщіэж. Иджыпсту псом нэхърэ нэхъ ягъэнэхъышхьэр курыт еджапіэхэр зыхуей хуэгъэзэнырщ. Фокіадэм и 1-м хьэзыр хъунущ иджыкІэ зэрагъэпэщыж школ 20-м щыщу 13-р. Адрей 7-р жэпуэгъуэ пщІондэ гувэнущ, лэжьыгъэ нэхъ гугъухэр къазэрылъыкъуэкlам къыхэкІыу. Іэтащхьэм игъэбелджылащ сыт хуэдэ ухуэныгъэми ирахьэл э лэжьыгъэхэм ф агъ лъагэ яІэу зэрыщытыпхъэр.

Лъэпкъ проектхэм я фІыгъэкІэ къуажэ мыинхэми. нэхъ пхыдзахэми шекІуэкІ псэукІэр ирагъэфІэкІуащ. Апхуэдэу Ташлы-Тала жылэм сабий гъэсапІэ дащІыхьащ, абы дэт школымрэ ЩэнхабзэмкІэ унэмрэ зэрагъэпэщ, иджырей мардэхэм изагъэ ЩэнхабзэмкІэ унэ щаухуэ Уэз-

ІуэхущІапіэхэмрэ къат куэду зэтет унэхэмрэ бжьыхьэ - щІымахуэ лъэхъэнэм гъэплъыным теухуауэ къулыкъущІэхэр щызэпсалъэм жаlащ а системэр иджырей мардэхэм изагъэу зэтеухуэн зэры-

хуейр, дэтхэнэ унэми езым и котельнэ и эжыныр зэрынэхъыфІыр.

Псыр ціыхухэм зэхуэдэу зэралъэмыі эсым пыщіа гугъуехьхэм щытепсэлъыхьым Іэтащхьэм къыхигъэщащ а Іуэхум илъэсипщІ бжыгъэкІэ хуэфащэ гулъытэ зэримыгъуэтам къыхэкІыу, жьы дыдэ зэрыхъуар, лэжьыгъэм Іыхьэ-Іыхьэурэ зэрыха-гъэщІыр. НобэкІэ Урысейм и Правительствэм и щІэгъэкъуэнкІэ инфраструктурэ проект инхэр Бахъсэн, Налшык, Іуащхьэмахуэ щІыналъэм щащІ, адрей куейхэми щіыпіэ-щіыпіэкіэрэ щолэжь.

Мусуков Алий жи ащ бюджет І энат эм пэрытхэм я улахуэм проценти 10-кІэ шыщхьэуІум и 1-м къыщыщіэдзауэ зэрыхэхъуэр. Апхуэдэ Іуэхущіапіэу ди республикэм итщ мин 46-рэ.

КъулыкъущІэхэр тепсэлъыхьащ республикэм къыпэщылъ гуфІэгъуэ дауэдапщэхэми. Къуэдзокъуэ Мухьэмэд зэрыжиlамкlэ, Щlэныгъэм и махуэм школхэм, хабзэ зэрыхъуам тету, линейкэхэр щекІуэкІынущ, абыхэм еблэгъэнущ КъБР-м и Парламентым и депутатхэр, Правительствэм хэтхэр, ухуакІуэхэр, жылагъуэ лэжьакІуэхэр. Унагъуэ хуэмыщ ахэм я сабийхэр школым щыхуагъэхьэзыркІ́ эдэІэпыкъунущ.

ФокІадэм и 9 - 11-хэм Налшык и утыкухэм лъэпкъ щэнхабзэ центрхэм я фестивалхэр, щІалэгъуалэ арт-фестиваль, уэрэдыжьхэм я фестиваль, гъуазджэм и лэжьакіуэхэр зыхэт концертхэр, нэгъуэщі зэхыхьэ дахэхэр щекlуэкlынущ. Абхъазым и утыкум махуитІкІэ итынущ муниципальнэ щІыналъэхэм я пщіантіэ ціыкіухэр. Фокіадэм и 10-м махуэшхуэ хьэрэкІытІэр драгъэлъэтеинущ. ЩІалэгъуалэм я Кавказ Ищхъэрэ фестивалыр - фокадэм и 14 – 17хэм, «КАВКАЗ МЬЮЗИК ФЕСТ» макъамэ фестивалыр шыщхьэуІум и 27 – 28-хэм щыІэнущ.

КІуэкІуэ Казбек шынагъуэншагъэр гъэпэщыныр ар зи пщэрылъхэм къалэн быдэ ящищіащ. Зэіущіэм хэтахэм жаіащ шыщхьэуіум и 20-р республикэпсо щІыхьэхуу зэрагъэувар. Абы хэтынущ министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ, щІыналъэ администрацэхэмрэ ІуэхущІапІэхэмрэ.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

Министрыр ягъэпажэ

УФ-м и ФСИН-м и унафэк э КъБР-м узыншагъэр хъумэнымк э и министр Къалэбатэ Рустам къыхуагъэфэщащ ІэнатІэм республикэм щиіэ управленэм и іуэхущіапіэхэм щаіыгъхэм медико-санитар Іуэхутхьэбзэхэр яхуэщІэнымкІэ дэІэпыкъуэгъу зэрыхъум папщІэ Гаазэ Фёдор и медалыр.

ДАМЫГЪЭР министрым иратыжащ Урысейм и ФСИН-м КъБР-м щи1э къудамэм и унафэщ1, къэрал кІуэц1 къулыкъум и полковник Къанкъул Аслъэнрэ УФ-м и ФСИН-м и ФКУЗ МСЧ-7-м и унафэщІ, къэрал кІуэцІ къулыкъум и подполковник Тэтэр Заирэрэ. Апхуэдэу УФ-м и уголовно-гъззэщакіуэ Ізнатізм узыншагъэр хъумэнымкіз и къудамэм зегъэужьыным, ар егъэфіэкіуэным и гуащіэшхуэ зэрыхилъхьэм, абы щылажьэхэмрэ щаІыгъхэмрэ фІагъ лъагэ зиІэ медицинэ дэІэпыкъуныгъэкІэ къызэгъэпэщынымкІэ щІэгъэкъуэн зэрыхъум папщіэ Іуэхущіапіэм и Фіыщіэ тхылъымкіэ ягъэпэжащ СПИД-мрэ узыфэ зэрыцІалэхэмрэ защыхъумэнымкІэ, абыхэм япэщІэтынымкІэ республикэ центрым и дохутыр нэхъыщхьэ Иуан

Къалэбатэ Рустам Урысейм къуэншахэм тралъхьа тезырхэр егъэпшыныжынымкіэ и федеральнэ къулыкъущіапіэм и Управленэу КъБР-м щыІэм и ліыкіуэхэм фіыщіэ яхуищіащ гулъытэ къызэрыхуащіам папщіэ икіи къыхигъэщащ и гуапэу я зэдэлэжьэныгъэм адэкіи къызэрыпищэнур, хузэфіэкіымкіэ дэіэпыкъуэгъу зэрахуэхъунур.

. сем ІДІНОМЕДІЄНТЯ

Мы махуэхэм

Шыщхьэуlум и 20, *щэбэт*

- ◆Псэущхьэ екіуэліапІэншэхэм я дунейпсо махуэщ
- **◆ 1919 гъэм** къалъхуащ шэрджэс тхакіуэ Хьэкъун Исуф.
- **♦ 1921 гъэм** къалъхуащ УФ-м щІыхь зиІэ и артисткэ ЩхьэкІуэмыдэ Ну-
- **◆ 1929 гъэм** къалъхуащ КъБР-м и цІыхубэ артисткэ Ерчэн Казимэ.
- **◆ 1972 гъэм** къалъхуащ хэхэс адыгэхэм я литературэр зыдж, ЩІДАА-м и член-корреспондент, фи-Чурей кандидат Ды-

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык уэфІу щыщытынущ. 30. жэшым гралус 20 -22-рэ щыхъунущ.

ШыщхьэуІум и 21,

- ♦ Терроризмэм и зэранкіэ хэкіуэдахэр ягу къыщагъэкінж дунейпсо махуэщ
- **♦Урысейм щагъэлъапІэ** Офицерым и махуэр ♦УФ-м и Хьэуа флотым

и махуэщ

♦ 1561 гъэм Урысейм и пащтыхь Грозный Иван щхьэгъусэу ишащ къэбэрдеипщ Идар Темрыкъуэ ипхъу Гуащэнэ (Ма-

♦ 1964 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубзхэм я V съездыр екlуэ-

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык уэфІу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 27 28-рэ, жэщым градус 17 18 щыхъунущ.

ШыщхьэуІум и 22, блыщхьэ

- ◆Урысей Федерацэм и Къэрал ныпым и махуэш
- ♦1937 гъэм КІыщокъуэ Алим и адэ Пщымахуэ дунейм ехыжащ.
- **♦ 1959 гъэм** Тэрч къалэ лологие щізныгъэхэмкіз щатащ налмэс ізмэпсымэхэр къыщыщІагъэкІ завод.
 - ◆ 1910 гъэм къалъхуащ «ЩІыхь» орденым и нагъыщищри зрата Мусэ Менлы.
- ◆ 1924 гъэм къалъхуащ Хуабэр махуэм градус 28 комбайнер, Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь Кудряшовэ Александрэ.
 - **♦ 1927 гъэм** къалъхуащ экономикэ щІэныгъэхэмкіэ доктор Къущхьэ

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градус 26 - 27-рэ, жэщым градус 16 - 17 щы-

> Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Уи пэшэгъу и фэ къыптоуэ.

Шууей зекІуэ

Къзбэрдей-Балъкъэр Республи- тие Ищхъэрэ - Алание, Шэшэн, Ин*кэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси* гуш, Къэрэшей-Шэрджэс республи-*100 зэрырикъур зэрагъэлъэпІэнум* кэхэм, Ставрополь крайм щыщхэри, щІыналъэм жыджэру зыщыхуагъэхьэзыр. Абы хуэгъэпсауэ, Урысейм нэхъапэкіэ апхуэдэ Іуэхугъуэ къыщымыхъуауэ, Бахъсэн къалэ округым адыгэ фащэхэр зыщыгъ шууейхэм я зекіуэ къыщызэрагъэпэщыну я мурадщ. Абы кърагъэблэгъэнущ рекордхэр зратхэ тхылъым и редакцэм и ліыкіуэхэри.

КЪАЛЭ администрацэм и жэрдэмыр диІыгъащ республикэм и Іэтащхьэми. Абы нэхъри гушхуэныгъэ къахилъхьауэ Іуэхугъуэшхуэр екіуу зэрырагъэкІуэкІынум сыт и лъэныкъуэкІи зыхуагъэхьэзыр. ЗекІуэр зэрекІуэкІынум, абы и лъэныкъуэкІэ я гугъэхэмрэ мурадхэмрэ тедгъэпсэлъыхьащ Бахъсэн къалэм и щІыпіэ администрацэм и унафэщІ Мамхэгъ

Адыгэ фащэр зыщыгъ шууей минрэ ныкъуэм километр 25 - 27-рэ хъу гъуэгуанэ зэпытчыну ди гугъэщ. Ди республикэм щыщ щІалэхэм я мызакъуэу, абы къыхыхьэнущ Осе-

къышІидзаш псалъэмакъыр Мамхэгъым. - Іуэхум нэгъэсауэ дыхуэхьэзырынымкІэ лэжьыгъэ нэхъыщхьэхэр зэф Іэдгъэк Іащ. Сыт и лъэныкъуэкІи зэпэщу шууей 1500-рэ зэхуэфшэсыфыну жыпіэмэ, ар тхузэфіэкіыну дыкъигъэгугъэу Іуэхум иужь дихьащ. Къапщтэмэ, ди республикэм шыкІи, абы и Іэпслъэпсхэмкіи, фащэкіи зыхуей хуэгъэзауэ, шууей минищым нэс къыхэпшыфынущ. Ди гъунэгъу щІыналъэхэм къикіыу зекіуэм къыхыхьэну гупыж зыщlауэ къыджаlахэм я бжыгъэр абы хэплъхьэжмэ, куэдкІэ нэхъыби дыхъуфынущ.

ЗекІуэм къыхыхьэну хуейхэм сыт хуэдэ пщалъэхэр яхуэвгъэуврэ?

Псом япэрауэ, Іэмал имыІэу адыгэ фащэр ящыгъын хуейщ. АдэкІэ и ныбжым, и узыншагъэм къит асэрэ, къэдгъэлъэгъуа гъуэгуанэр шууэ зэпичыныр хузэфІэкІынумэ, гукъыдэж зиІэ дэтхэнэри къыхыхьэ хъунущ. Шууейхэм я узыншагъэм, шыхэм я щытыкІэм кІэлъыплъын цІыхухэр ди гъусэнущ. ЗэрыжаІэу, гъуэгум и

бгъуагъри и кІыхьагъри зыхуэдэр зыми ищІэркъым.

Адыгэшрэ адыгэлІрэ жаІэ. Апхуэдэм деж зэуэ уи нэгу къыщІыхьэр лъэпкъ фащэр екlyу зыщыгъ шу-уейщ. Псоми зэращ!эщи, ди лъэпкъым шым пщіэшхуэ хуищіу, и фащэри екіуу зэрихьэу къэгъуэгурыкіуащ. Ар щапхъэ яхуэхъуащ ди гъунэгъу лъэпкъхэми. Гу зэрылъыттащи, иужьрей илъэсхэм ди щалэгъуалэм а хабзэхэр къащтэжу щадзащ: шыр зэзыгьэпэщыжхэри нэхъыбэ мэхьу, лъэпкъ фащэр щызытІагъэхэми, ар махуэшхуэхэрауи щрырет, къахохъуэ. Уигу хэзыгъахъуэ Іуэхугъуэщ ар.

· Апхуэдэу щыщыткіэ, мыпхуэдэ зэхыхьэхэр ди щІэблэр гъэсэнымкіэ, ущиинымкіэ, лъэпкъ хабзэжьхэр ящізу къэгъэхъунымкіз щхьэпэу къэплъытэрэ?

Абы шэч къыщІытепхьэн щыІэкъым. Мы зекІуэм щІалэгъуалэм и мызакъуэу, нэхъыжьхэри хэтыну дыщогугъ. Абыхэм я ущие, я чэнджэщ щіалэхэм зэхахынымкіэ, нэхъыщіэхэр зырыцІыхунымкІэ, адэкІэ зэрыщізу, зэрыіыгъыу къыздэгъуэгурыкіуэнымкіэ зэхыхьэр шхьэпэ хъуну дыхуейш. Гъуэгуанэм цІыхур гъунэгъу зэрызэхуищІыр къэплъытэмэ, нэгъуэш Шыналъэхэм къик ыу къытхыхьэну хьэщІэхэмрэ бысымхэмрэ яку зэныбжьэгъугъэ къыдэхъуэнымкіи ар Іэмал хъарзынэщ.

Шым утесу къэпкІухьыныр узыншагъэмкІэ сэбэпышхуэщ. узыншэмэ, лъэпкъри узыншэнущ. Лъэпкъ узыншэ зиІэ къэралыр лъэщу, лъабжьэ быдэ иІэу щытынущ. Адыгэм шыр зыпищІ щыІэтэкъым, ар и унагъуэм къыдисхэм ящыщ зыуэ къилъытэрт. Шым епха хабзэшхуэ иІэщ ди лъэпкъым. Мыпхуэдэ Іуэхухэмкіэ абы ди щіэблэр щыгъуазэ тшІыжмэ. тхыдэм шыш а Іыхьэр ищІ у къэхъунымкІ эгугъапІ экъыдет. Адыгэ фащэм и гугъу пщІымэ, ар лъэпкъ куэдым бзыпхъэ зытраха шыгъынщ, уеблэмэ Урысейм и дзэм хэтхэми, къапщтэмэ, езы урыс пащтыхьми ящыгъыу щытащ. НтІэ, апхуэдэ тхыдэ зиІэ фащэ дахэр дэ щхьэ зетхьэн хүэмейрэ?!

Дуней псом ди цІэр иджыри зэ фіыкіз къыщіраіуэн іуэхугъуэ дахэ къефхьэжьащи, Тхьэм къывигъэхъуліэ.

> Епсэлъар КЪАРДЭН-БАКЪ Мадинэщ.

Щыгъуэ псалъэ

Хъыбар нэпцІхэм зэрапэщІэтыну Іэмалхэр къыхах

крайм Ставрополь ЩЫЩ Железноводск къалэм кіуэкіащ журналистхэм я 50-нэ егъэджэныгъэ форум. Урысейм и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм къызэригъэпэща зэіущіэм хъыбарегъащіэ Іэнатіэхэм я лэжьакіуэхэм къищынэмыщІауэ хэтащ медиаэкспертхэр, политологхэр, къэрал унафэщІхэр. «Планёрка» зи фІэщыгъэ зэхыхьэм и темэ нэхъыщхьэу щытащ иужьрей зэманым зэбграгъэх хъыбарыщіэ нэпціхэм зэрапэщіэтыну Іэмалхэр. Форумым и лэжьыгъэм хэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и хъыбарегъащІэ Іэнатіэхэм я лэжьакіуэхэри.

«ПЛАНЁРКА»-м хэтхэм видеозэпыщІэныгъэкІэ закъыхуигъэзащ Луганск ЦІыхубэ Республикэм и Антрацитовскэ районым лэжьыгъэ ІуэхукІэ мы махуэхэм щыІэ, Ставрополь крайм и губернатор Владимиров Владимир.

ЩІыналъэм и Іэтащхьэм къызэгъэпэщакіуэхэм фіыщіэ яхуищащ Ставрополь щыналъэр зэхуэсыр щрагъэкіуэкіыну щіыпіэу къызэрыхахам папщіэ икіи къыхигъэщащ зауэ операцэ хэхам и лъэхъэнэм журналистхэм я зэкъуэтыныгъэм мыхьэнэшхуэ зэриІэр.

- Нобэ зауэ зэпэщІэтыныгъэр щекіуэкіыр губгъуэхэм я за-къуэкъым, - къыхигъэщащ Владимировым. - Ди къэралым къыхуэгъэзауэ хъыбарегъащІэ зауэ зэхаублащ. Журналистым и къалэмым, абы и акъылымрэ и еплъыкіэмрэ икъукіэ мыхьэнэшхуэ яІэщ операцэр зэрыщыт дыдэр къэгъэлъэгъуэнымкІэ. Си гуапэщ, журналистхэмрэ эксперт зэгүхьэныгъэхэмрэ шызэхуэзэу я еплъыкіэхэмкіэ зэдэгуэшэну кІэхэр яубзыхуну иджыри зэ ди щІынальэр къызэрыхахар. Нэхъыщхьэращи, къэралымрэ дуней псомрэ щекІуэкІыр ди цІыхухэм я деж зэрынахьэсын Іэмалхэр къызэрагъэпэщыфы-

Урысей Федерацэм и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщІ Соловьёв Владимир и къэпсэлъэныгъэм къыщыхигъэщащ ди къэралым къыпэщІэту иджыпсту пропагандэ лъэщ зэрылажьэр, урысей цІыхухэм яхуэгъэзауэ хъыбарыщІэ нэпцІ куэд зэрызэбграгъэхыр.

- Иужьрей илъэситхум къриубыдэу Журналистхэм я зэгухьэныгъэм мыпхуэдэ егъэджэныгъэ форуму 49-рэ едгъэкіуэкіащ. Нобэ Железноводск хъыбарым и пэжыпіэр нэхъ щекіуэкіыр, 50-нэр, щытыкіэ- псынщізіуэу ціыхубэм я деж

тетынущ планёркэ щІыкІэм. Дэ иджыпсту зэман мытыншым дыщопсэу. Дэтхэнэ зы псалъэри дыщэ пэлъытэщ. ЦІыхубэм гу зылърагъэтэн, абыхэм я гупсысэр зэтрахун папщІэ социальнэ сетхэм хъыбар нэпцІхэр къизылъхьэхэр куэдыкІей хъуащ, абыхэм я нэхъыбэр зыхуэгъэзар ди къэралым Луганск, Донецк ЦІыхубэ республикэхэм зауэ операцэ хэха зэрыщригъэкІуэкІырщ. - къыхигъэщащ Соловьёвым. - Абы къыхэкІыу дэ зы утыкум щызэхуэтшэсыну мурад тщІащ журналистхэр, экспертхэр, къэрал унафэщІхэр. Абыхэм я зэпсэлъэныгъэм къыхэхыпхъэщ иджырей щытыкІэм зэпІэзэрыту къызэрикІын хуей Іэмалхэр. Гугъэшхуэхэр сиІэщ ар къыдэхъулІэну. Ставропольем щедгъэжьа егъэджэныгъэ форумыр къэралым и адрей щІыналъэхэдыкъэзыухъуреихь ми къыддаІыгъыу абыхэми апфейкхэм зэрапэщІэтыну щІы- хуэдэ жэрдэмкІэ зыкъытхуагъэзэну ди гуапэщ. Дэтхэнэ щІыналъэми Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и къудамэ щыІэщ. ЗэІущІэхэм я щытыкІэнур, къыщаІэтыну Іуэхугъуэхэр щІыналъэ зэгухьэныгъэхэм езыхэм зэтраухуэну Іэмал яІэщ.

Ди лэжьыгъэм теухуауэ цІыху куэдым дахуозэ, я гупсысэхэр, я еплъыкІэхэр къытхуа-Іуатэ. Ди къэралым щыпсэухэм я нэхъыбэм даІыгъщ дзэ операцэ хэхар. Ауэ абыхэм Іуэхум и щытыкіэ дыдэр нэгъэсауэ къазэрыгурыдгъэlуэн Іэмэпсымэхэр къыдомэщІэкІ. Хъыбар нэпцІхэм ягъэщхьэрыуэфын куэд, ди жагъуэ зэрыхъунщи, ди цІыхухэм яхэтщ. Дэ, журналистхэм, ди къалэн нэхъыщхьэр щІэм тету къызэдгъэпэщащ. Ар нэтхьэсынырщ, фейкхэмкІэ абы-

хэм я щхьэр ямыкудэн папщІэ. Нобэрей зэхыхьэм дыкъыщытеувыІэн хуейщ хъыбар нэпцІхэр зэредгъэкІуэтэкІын, Іуэхум и пэжыпІэр нэгъэсауэ зэпкърыхауэ ди щіэджыкіакіуэхэмрэ телевизореплъхэмрэ я деж зэрынэтхьэсыну щІыкІэхэр къыхэтхыным, - щыжиlащ зэlущlэм Ставрополь крайм и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщІ Баканов Вадим.

ЗэІущІэм къыщыпсэлъащ политолог, «ЩІыналъэхэм я клуб» къэрал эксперт зэпыщІэны-гъэхэм я унафэщІ Старовойтов Сергей.

- Мы форумым дыкъыщІыщызэхуэсар нобэкІэ дызыхэт Іуэхугъуэ зэхэзэрыхьам дыкъызэрикІыну Іэмалхэм дытепсэлъыхьыну аращ. А унэтІыныгъэращ политологием иджри. Къыхэзгъэщыну сыхуейт, журналистикэр и къежьапіэкіэ консерзэрыщытыр. И нэхъыбэм къагъэсэбэпыр зы Іэмэпсымэщ хъыбарыщІэ къэгъуэтауэ ар цІыхубэм я деж нэхьэсынырщ. Ауэ а псом къыдэкІуэу журналистхэм зэпалъытэ а хъыбарыщІэр цІыхубэм зэрыбгъэдэлъхьапхъэмрэ ар къазэрыгуры-Іуэнумрэ. Хъыбархэр куэдыящыщу кІейщ, абыхэм щіэджыкіакіуэм нэхъ фіэгъэщІэгъуэн хъунур къыхэхыпхъэщ. КІуэ пэтми хъыбарыщІэхэр нэхъ кІэщІ мэхъу. Социальнэ сетхэм секунд бжыгъэм кърагъэзэгъэф хъуащ хъыбархэр, - жиlащ Старовойтовым. - Политологхэмрэ журналистхэмрэ зэпыщІащ - зыр адрейм хуэныкъуэщ. Журналистхэр политологхэм хуейщ щытыкІэм ехьэлІа хъыбар нэхъыбэ зрагъэшіэн папшіэ. Попитопогхам журналистхэр къагъэсэбэп я еплъыкІэхэр

цІыхубэм я деж нахьэсын папщіэ. Ди ціыхухэм хъыбарыщІэхэр къаІэрыхьэну хуитыныгъэ яІэщ. Ахэр абы хуэныкъуэщ, ерыскъыпхъэхэм, хьэуам, щыгъыным зэрыхуэныкъуэм хуэдэу. Нобэрей зэхыхьэр къэд-гъэсэбэпу лъэныкъуищри - форумыр щедгъэкІуэкІын щІыпІэ къыдэзыта къэрал унафэщіхэр, щытыкІэр зыхуэдэм цІыхубэр щызыгъэгъуазэ я деж нэзыхьэс журналистхэр, хъыбарым и купщіэр зэпкърызых политолог-хэр - дыкъытеувыіэпхъэщ къэралымрэ дунеймрэ щекІуэкІ Іуэхугъуэхэр пэжу, зэпкърыхауэ цІыхубэм къазэрыгурыдгъэІуэн Іэмалхэр къыхэтхыным.

Форумым хэтхэм икъукlэ гъэщІэгъуэн ящыхъуауэ едэІуащ ЦІыхубэ еплъыкІэхэр къэхутэнымкІэ Кавказ Ищхъэрэ къэрал университетым и аналитик Карманов Александр и докладым.

- Дэ ди лэжьыгъэр тегъэщ ащ

интернетым къыщекІуэкІ цІыхубэ еплъыкІэхэр зэпкърыхыным. Абы къыдэкІуэу куэдрэ дрохьэлІэ хъыбар нэпціхэм - фейкхэм. Гу зылъытапхъэщи, ар икъукіз къаруушхуэ зыщіэлъ ізмэпсымэщ. СызэреплъымкІэ, ар ціыхухэм я гупсысэр зэтезыху хъыбарегъащіэ дзэ пропагандэм и щытыкІэхэм ящыщ зыщ. Къызэрыгуэкі ціыхум и нэхъы-бэм Іэмал иІэкъым апхуэдэ хъыбархэм я пэжыпІэр зэхигъэкІыну. Иужьрей илъэс ны-

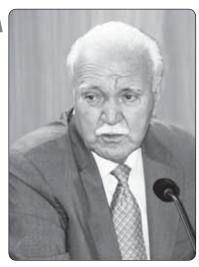
къуэм къриубыд у Кавказ Ищхъэрэм фейк хъыбархэм мелуан 41-м щІигъурэ щеплъащ. Абыхэм я къалэн нэхъыщхьэр, дэ дызэреплъымкІэ, цІыхубэм гужьеигъуэ яхэлъхьэнырщ, щытыкІэ зэпІэзэрытыр зэтехунырщ. Апхуэдэ хъыбар нэпцІхэр къэдгъэнаlуэурэ, ахэр зэрымыпэжыр къагурыдгъэІуапхъэщ, Іуэхур зэрыщыт дыдэр, абы и пэжыпІэр ди цІыхухэм едгъэлъагъупхъэщ, къыхигъэщащ Кармановым.

«Планёрка»-м утыкум къыщыпсэлъащ «РИА «Hoвости» хъыбарегъащІэ ІэнатІэм и дзэ корреспондент Ореховэ Регинэ. Донецк, Луганск ЦІыхубэ республикэхэм щекІуэкІ дзэ операцэ хэхам зэрыщ идзэрэ абы щыІэ, щытыкІэр зи нэкІэ зылъэгъуа корреспондентым къызэхуэсахэм яхуиІуэтэжащ, хамэ къэрал хъыбарегъащІэ ІэнатІэхэм я лэжьакІуэхэм Іуэхугъуэхэр зэблэшауэ дунейм хахьэ-

ну зэрыхэтыр. Зы Іуэхугъуэ гуэр къэхъуамэ, абы щыщ пычыгъуэ щхьэхуэхэр къыхахынурэ езым я еплъыкІэ дэщІыгъужрэ цІыхубэм хъыбар нэпцІхэр Іэрагъэхьэным телажьэ хамэ къэрал журналист куэд щыІэщ зауэм. Апхуэдэхэм жаІэхэр зэрымыпэжыр къыщІэдгъэщын, уеблэмэ, пцІы яупсыну Іэмал едмытын папщІэ дызрихьэлІэ дэтхэнэ Іуэхугъуэри нэгъэсауэ, сыт и лъэныкъуэк и зэпкъкъызэрыдгъэлъэгъуэрыхауэ вативнэ ІэщІагъэхэм ящыщу ным иужь дитщ иджырей дзэ операцэ хэхар щекіуэкі щіыпіэм дыщыщылажьэкіэ, - ядэгуэшащ и дэжьыгъэм шыш пычыгъуэхэмкІэ Ореховэр.

КъищынэмыщІауэ, форумым и лэжьыгъэм жыджэру хэтащ Ставрополь крайм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ. шІыналъэм и Правительствэм и аппаратым и унафэщІ, щІыналъэ политикэ советым и Президиумым хэт Бабкин Игорь, Урысей Федерацэм и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и Іуэхухэр зезыгъакІуэ Токарский Денис сымэ, нэгъуэщІхэри. Зэпсэлъэныгъэхэм я модератору щытащ Урысейм и Журналистхэм я зэгухьэныгъэм и секретарь, УФ-м и Жылагъуэ палатэм хэт Загитовэ Юлие.

> Тхыгъэри сурэтхэри ЖЫЛАСЭ Замир ейщ.

Хабзэшхуэ хэлът

Иорданием щыпсэу адыгэхэм я деж къикІыу хъыбар гуауэ къытщІэІуащ - и ныбжьыр илъэс 88-м иту дунейм ехыжащ адыгэ жылагъуэ лэжьакіуэ ціэрыіуэ Къардэн Самир. Дунейм къытехьэу зыгуэр къыгурыІуэ зэрыхъурэ хэкупсэу, игури и щхьэри адэжь лъахэм епхауэ и гъащ эр ихьащ Самир.

КЪЭРАЛ гъунапкъэхэр къызэ-Іуахыу абы хуиту укъихьэ щы-хъуа махуэхэм щегъэжьауэ, Къардэн Самир Хэкум къэмыкІуэу щІагъуэ дихакъым, и лъэпкъэгъухэр зригъэлъагъуэну щыхуэмыпіэщіа къыхэкіакъым. Самир хамэщІ адыгэ дунейм и мызакъуэу, Хэкуми фіыуэ къы-щаціыху, и Іуэхущіафэхэмкіэ куэдым нэс цІыху хьэлэмэтущ гум къызэринар. Зи адыгэбзэр къабзэ, зи цІыхугъэр лъагэ нэхъыжьыфІым и акъылым, и Іуэху зэпэлъытыкІэм, и дуней еплъыкІэм удихьэхырт, акъылрэ ущиерэ пхуэхъурт. Къардэн Самир ціыху щыпкъэу псэуащ, пэжыр и гъуазэу, захуагъэм и телъхьэу. Аращ абы Иорданием и пащтыхьми, и къулыкъущІэхэми, и ціыхубэми я пщіэр къыщіилэжьар, Іулыдж зыщІыхуригъэщІы-

Къардэн Самир къэралитІым -Урысеймрэ Иорданиемрэ - я зэгъэбыдэным, пыщІэныгъэхэр зэлъэпкъэгъухэм я зэкІэлъыкІуэныр щІэгъэхуэбжьэным къызэрымыкіуэу гуащіафізу телэжьащ. Абы фІыуэ къыгурыІуэрт къэралитІым я зэхущытыкІэм лъэпкъым и къэкlуэнур зэрелъытар икіи зэрыхузэфіэкікіэ Іуэхур фІы и лъэныкъуэкІэ укъуэдииным хузэфІэкІ къимыгъанэу и гуащІэ хилъхьащ. Самир ди щіынальэ къулыкъущіэхэм хуиту яхыхьэфырт, и псалъэ ярихьэліэфырт, ар къэгъэнауэ зригъэдэІуэфырт. Апхуэдэ дыдэуи, Самир Иорданием и пащтыхым и пащхьэ ихьэфырт, адыгэ лъэпкъым и гумэщІы гъуэхэр бгъэдилъхьэфырт, ифІ унафэхэри къригъэщтэфырт.

Зи нэгур сыт щыгъуи зэлъыlухауэ фіэкіа умылъагъуну нэхъыжьыфІым хэлъ адыгэ хабзэшхүэм узыщигъэукІытэрт, утыку кърилъхьэ гупсысэр фіыуэ зэрызэригъэзэхуам, лъэныкъуэ куэдкІэ зэрызэпилъытам шэч къытумыхьэжу уригъэува-

Лъэпкъым хэщІыныгъэшхуэ игъуэтащ. Хэкуми хамэщІми пщіэрэ щхьэрэ щиіэу псэуа Къардэн Самир и фэеплъыр дигу ихунукъым, къызыхэкlа лъэпкъым хуиІа лъагъуныгъэмрэ къыхуигъэна и фІыщІагъэхэми кІуэд яІэнукъым. ЗдэкІуар тыншыпіэ Тхьэм хуищі!

КЪАНОКЪУЭ Арсен, УФ-м и сенатор, ЩІэныгъэхэмкІэ Дунейпсо Адыгэ Академием и Президент.

ГъэщІэгъуэнщ

Псалъэм псэ хэлъмэ

(Адыгэ тхакіуэшхуэ Кіэрашэ Тембот къызэралъхурэ илъэси 120-рэ щрикъум ирихьэлізу)

Мы тхыгъэм зы гъэсэпэтхыдэ кіэщікіэ сыхуежьэнут. Фіыуэ щхьэприх щіалэщіэ гуэрым зи ныбжьыр хэкіуэта бзылъхугъэр еупщіат: «А тly, анэшхуэ уиlэкъэ?» - жиlэри. Щlалэми, и щхьэр ирихьэхри, къыщlеупщlар къыгурымыІуэщами, зэхэпх къудейуэ къиІущэщащ: «Хьэуэ, сиlэкъым». «Хъарып цlыкlу мыгъуэ, узеиншэ дыдэти! Уи хьэлыр щаузэхум, щэныр хэзыlуэнтlэжын уиlакъыми», - къыфlигъэкlа-къым абы нэхъыбэ нанэм. Цlыхум хыумылъхьар къыбгъэдэпхыфынукъым. «Адэ-анэфІ ипіащ», «нэхъыжьыфі иіащ» жаіэнущ адыгэхэм, ціыхум далъагъу и фіагъым и гугъу щащікіэ. Адыгэр и щіэблэм сыт щыгъуи хуэсакъыу къэгъуэгурыкІуащ, нэхъыфІыр хуакъыщымынэу, халъхьэнуи хэтащ.

Арыххэуи, гъэсэныгъэр унагъуэмрэ лъэпкъымрэ я деж къыщожьэ. Зи гугъу сщІыну сызыхуей ціыхушхуэм гъащіэм къыщехъуліа фіы псори аращ зыхуихьу щытар - унагъуэрщ. Гъэсэпэтхыдэ ціыкіур сигу къыщіэкіыжаращи, анэшхуэм хузэфіэкіынур зыхуэдизыр къэзгъэлъэгъуэн щхьэкіэщ. Анэшхуэм и Іэфіымрэ и хуабэмрэ тепсэльыхь пэтми хуэмыухыу, жиlэж пэтми хуэмыlуэтэщІу дунейм тетащ лъэпкъ литературэм и псыпэхэш, адыгэ псалъэр зыгъэлъащэу щыта тхакІуэшхуэ КІэрашэ Тембот. «Зыгуэрым сызыхищІэххэмэ, зи фІыщІэр къысщхьэщыта си нанэращ. Схэлъыр къысхэзылъхьари схуэзыlуэнтlэжари аращ», - жиlэрт абы.

КІЭРАШЭ Тембот къыщыхъуар унагъуэшхуэу щымытами, хабзэшхуэ илъащ. И адэ Мыхьэмэт хыхьэхэкІ иІэу, цІыхугъэкІэ благъэ и куэду дунейм тетащ. Ныбжьэгъу хьэкъкІэ, къыщІэмыхуэну, фіыт. Тало узыр къэхъейуэ ціыкіури инри лъэрыщіыкі щищІым, ліыр ириудыгъат. Сыма-джэм кіэлъыплъ и щхьэгъусэр узым къицІалэри, куэд ихьакъым, зэдэлъхузэшыпхъухэр Хъитхъанрэ Темботрэ - къыщІэнэри, дунейм ехыжащ. АнэІэр зытельэщ Іыхьхэмяримыг ээх эуапсэу тегужьеикауэ зеиншэ быным ящхьэщытащ адэри, я анэшхуэ Мазагъуи. Псом хуэмыдэу анэшхуэр сабийхэмкІэ нэхъуеиншэт. Къуэрылъху щІалэ ціыкіум и нэіэ тригъэкіыххэртэкъым: цІыхугъэм хуиущий зэпытт, захуагъэм текІ зэрымыхъунур гуригъаlуэрт, къызыхэкla и лъэпкъым и пщІэр иІыгъын зэрыхуейр зэпымычу жриІэрт.

Нанэр ціыху губзыгъэт, зи гулъытэр жан, нэхъыжьми нэхъыщіэми зэхуэдэу псалъи щіыкІи къахуэзыгъуэтыф адыгэ цІыхубз нэст. Сыт хуэдэ Іуэху зэрынари хабзэкІэ зэблигъэкІыфырт, арагъэнущ Мазагъуэ фіэліыкі иІэу, жылэм Іулыдж къыхуащІу щІыщытар. Нобэр къыздэсым Куэшхьэблэ нэхъыжьхэм жагэжу зэхэпхынущ зы хъыбар, а нанэр зыхуэдэу щытар уи нэгу кърищІэбгъэхьэну ирикъуну.

Джаур зауэжьыр екіуэкіырт. Ціыхухъухэр зэуакіуэ щыдэкікіэ, Мазагъуэ къуажэм къыдэна ліыжь-фызыжьхэр, ціыхубзхэр, сабийхэр зэщІикъуэрти, Лабэ мэзыжьым иришажьэрти, адэ жыжьэу, щІэх унэмысыфыну иІэ зы бгъуэнщІагъ гуэрым деж щигъэзагъэрт, я мылъкури абдеж щызэтралъхьэрти яхъумэрт. Апхуэдэ зы зыгъэпщкІугъуэ хуэзэри, зыщІэс бгъуэнщІагъым абрэдж гуп щІзуащ. ЛІы гупыр ину щызэрыгъэгуоум, абдеж зыlууа цІыхубзхэмрэ сабийхэмрэ псынщІзу зэрапхъузу ежьэжын зэрыхуейр жаlэм къыхиубыдыкlащ цІыхубз губзыгъэм. Зэрыпсалъэр абазэхэбээт, нэхъ пасэхэм яхэсауэ Мазагъуэ а псэлъэкІэри ищІэрти, зэуэ зэрыгъэгужьея цыхубз быным къахэкіщ, зи ціэ зэхиха лІым бгъэдэлъадэри: «А ри сызрахьэкІын, си псэр зэзгъэшхын, илъэс Іэджэ ипэкІэ ди къуажэжьым къытеуэу кІэсу даха уи шыпхъур сэращ, сыкъэпщІэжыркъэ, сыту насыпышхуэ уэ мыбы нобэ ущыслъагъуныр», - жиІэурэ зридзащ. Іэнкун хъуа ліышхуэм хузэхуэгъакіуэу къыщіэкіынтэкъым Мазагъуэ зи гугъу ищ псори, укіытэри икіуэтыжащ. Мыдрейми щІимычэурэ сабий къомыр бгъэдишэрт, мыхэр уи шыпхъурылъхущ, жиІэурэ. Сытми, мыпхуэдэу дыщытмэ, къуажэм щыщ цІыхухъухэр къэсыжынурэ мыхьыр дагъэхьынущ, ды Іувгъэк І мыбдеж, жа!эри абрэджхэм я щхьэр Іуахащ. Мазагъуэ апхуэдэ щіыкіэкіэ жылэр къригъэлауэ щытащ.

Адыгэ уэрэдыжьхэр Іэзэу зыгъэзащізу щыта, ІуэрыІуатэхутэ КъардэнгъущІ Зырамыку тепсэлъыхьыжу щытащ нэхъыжьхэм, псом хуэмыдэу, анэшхуэхэм я гу-

зэуэ нэку-нэпс хъууэ зэрыщытам. Мо лІы зэтеубыдам хуумыгъэфэщэну и тэмакъыщІэм къыщІэгъуалъхьэрти, ерагъыу зызэтриубыдэурэ и анэшхуэм, Мазагъуэ, и нэгу щІэкІа хъыбар гуузхэр къиІуэтэжырт, мазэ бжыгъэкІэ сабийхэмрэ зауэлІхэмрэ я хьэдэхэр Лабэ мэзыжьымрэ абы къедза губгъуэжьымрэ щызэщащыпэжу зэритар, «я щхьэкіэ дымыцІыхуми, я псэкІэ къалэжьащ» жаlэурэ дэтхэнэми пщlэ яlэу мащэ зырыз зэрырагъэ-гъуэтар. Ар Зырамыку куэдрэ къелъэlуу щытащ «Лабэдэсхэм я гъыбзэм» дегъэдаlуэ», - жиlэу. Псэм пищI, зыхилъхьэ щымыlэ а уэрэдым Тембот анэшхуэм и фэр ириплъырт, Лабэжьым псыхьэлъахуэу кърихьэх сабий хьэдэ-хэр Мазагъуэ игъэтІылъыжахэра хуэдэу игъэувырти, и гур цІыкІу ирихъуу теумэзэхауэ уэрэдыжьым едаlуэрт. Гъыбзэр и кlэм нигъэсыху, КІэрашэ Тембот и нэпсыр зэпымыууи къежэхырт...

А нанэ лъэрызехьэр удзкlи Іэзэт. Абы къыхэкlыуи, цlыхур я унэ щыпэк Іурт - адыгэри, нэгъуейри, урысри щызэблэкІырт. Дохутырышхуэхэм яхуэмыгъэхъужа тетым и шхьэгъусэр къызэфІэзыгъэувэжауэ щытар Тембот и анэшхуэращ. Ныбжьышхуэ къэзыгъэщІа нанэм, ар илъэсищэм щхьэдэхыхункІэ псэуати, ІэщІагъэу бгъэдэлъри щІэныгъэу иІэиужь итащ. «ІэхъуэгъуэтегъэкІыу узыщыгъуазэм и щхьэпэ къэкІуэнукъым, данагъэм утет хуэдэу аращ, упхрыплъу, къыбгурыlyэу, зэхэпщlыкlыу ущытын хуейщ», - къыжриlэрт Тембот анэшхуэм. ЩІалэ цІыкІуми къыжраІэ псори игу ириубыдэрт.

Гуауэ куэдым ипсыхьа анэшхуэм жиlэр зытрыжиlэкlыу щытари, быныр зыхуигъасэри фІыуэ къыгурыlуэрт - цlыху гъащlэм нэхъапэ зэрыщымыІэр, абы и ціыхущхьэр пхъумэмэ, и ціыхугъэри къызэрыущкъулэнур фІы дыдэу ищІэрт. Тембот псэуху анэшхуэм и дерсхэр ІэщІыб ищІакъым. КъищІыкІари абы и фІыщІ у къилъыт у дунейм тетащ...

ЛІыгъуабэу къэна Мыхьэмэт ціыхугъэкіэ игъэблагъэу урыс ныбжьэгъу куэд иІэт. Куэшхьэблэ пэмыжыжьэу щыс Хьэджэмы-къуэхьэблэ, иджы Дондуковскэ станицэкіэ зэджэм, кіуэурэ щы- псалъэхэр зи гум итіысхьа щіа-

хабзэт. Мыхьэмэт гу лъитащ пщэдджыжькІэ а къуажэм дэт еджапІэм къэзакъ сабийхэр зэрыкІуэм Тембот зэрехъуапсэр. Мыхьэмэт къыгурыІуащ сабийм тхылъыр фІыуэ зэрилъэгъуар икІи игу ирилъхьащ зэрыхъукІэ а гуращэр абы къыдигъэхъуну. Къэзакъ еджапіэр Тембот инасып къыщимыхым, Куэш хьэблэ къыщызэІуаха еджапІэм пэщіэдзэ щіэныгъэ мащіэ щрегъэгъуэтри, лІы губзыгъэм, ерыщым, и ныбжьэгъухэр хегъэлыфіыхьри, Тембот 1913 гъэм Уфа егъакіуэ, егъэджакіуэхэри щагъэхьэзыру а къалэм дэт мыдрисэм щіегъэтіысхьэ. Арминами одо оружиния дага пунойров щхьэкІэ еджэныр Япэ дунейпсо зауэм къызэпиудащ. Е мыхъу фІы хъужыркъым, жыхуаІэрати, и унэ къэзыгъэзэжа щ алэр и адэм и урыс ныбжьэгъухэм сату ІуэхукІэ епха мэхъури, тхылъым пыщахэм нэгуасэ захуещг, урысыбзэр зрегъащІэ. Апхуэдэурэ Тембот литературэм дехьэх.

Хъуапсэ и псэ кІуэдыркъым, жыхуаІэрати, революцэм иужькІэщ Тембот еджэныр къыщехъулІэр. 1921 гъэм реальнэ еджапІэр къеухри, и зэманым еплъытмэ, щІэныгъэ хъарзынэ зиІэ щІалэр Адыгэ хэку исполкомым и архив хъумапІэм лэжьэну уващ. А зэрылажьэм хуэдэуи, Тембот Краснодар (Бжьэдыгъукъалэ) дэт Политинститутыр къиухын Тембот бгъэдилъхьэжыну лъэкlащ. Зи щІэныгъэкІэ куэдым ефІэкІ КІэрашэр Мэзкуу еджакіуэ ягъакіуэри, абыи Промышленностымрэ экономикэмкі институтри 1929 гъэм къыщеух. экономикэмкІэ

ЩІэныгъэ куу бгъэдэлъу Хэкум къэзыгъэзэжа КІэрашэр яхуэмыгъуэтым хуэдэти, ІэнатІэ хъарзынэхэр къыхуагъэфащэ: адыгэ газетым и редактор ящІ, тхылъ тедзапІэм и тхьэмадэу ягъэув, шІэныгъэ-къэхутакІуэ институтым и унафэщІым и ІэнатІэр къыхуагъэфащэ, Краснодар дэт пелагогикэ институтым егъэлжакІуэу щолажьэ. Ауэ, сыт хуэдэ Іэнатіэ ирихьэкіами. Тембот тхэным епхауэт зызэрилъагъужыр, икІи пасэчи тхэн шІидзаш. КІэрашэм куэдрэ игу къигъэкІыжырт мафІэгум пэплъэу Бжьэдыгъукъалэ вокзалым здытетым, «Интернационал» уэрэд цІэры-Іуэр тету блыным фІэлъ плакатым и нэр зэрыхуэзар. Абы хэт

лэм ар къретхыкіри, адыгэбзэкіэ зэдзэкІыным похьэ. Мис аб-дежщ КІэрашэм къалэмыр гъащіэ іэпэгъу къызэрыхуэхъунур къыщыгурыіуар, икіи, жыіэн хуейщ, а махуэр абы дежкіэ къежьапІэ зэрыхъуар.

Хэгъэгум щекіуэкі зэхъуэкіыныгъэхэр умылъагъункІи уапэмыджэжынкіи Іэмал зимыіэти. мис мыбдеж тхакІуэм къыщыхуэщхьэпэжащ и анэшхуэм къы-Іурилъхьа адыгэбзэ дахэри, и адэм и фІыгъэкІэ зригъэщІа урысыбзэри, езым къыдалъхуауэ хэлъ гулъытэри. Тхыгъэ зыбжанэ и Іэдакъэ къыщІэкІауэ, КІэрашэр иужь йохьэ «Шамбул» романым, иужькіэ «Гъуэгу насыпыфіэ» зыфІищыжа тхыгъэшхуэм. Зытепсэлъыхьыр КІэрашэм и лъэхъэнэм зэфіэувэ гъащіэщіэрами, къиІэт Іуэхугъуэхэр зытеухуар коллективизацэр зэрекіуэкірами, и щіэщыгъуэр имыкіауэ нобэми куэдым фІыуэ ялъагъу а тхыгъэр. Ар гум щ ехуэбыл эр, сыт щыгъуи щІищтэр, къыщы-Іуэта хъуа пэжыр къабзэщи аращ, хужьрэ фіыціэ зэфэзэщу мыхъуу, и плъыфэ псомкІи къэгъэ-лъэгъуа хъуащи. Адыгэм ижь лъандэрэ къыдекІуэкІ лІыгъэри, щэнхабзэри, зэхэтыкІэри утыку къыщрилъхьэкІэ, и къэІуэтэкІэм хэлъ лъагъуныгъэр зыхыумыщІэнкІэ Іэмал иІэкъым, ауэ щыхъукІи, абы гъащІэм къемызэгъыу хэлъыр «дывгъэгъэкlуэд» жимы і эу щытыкі эмрэ щы і экі эмрэ зэрыхэмызагъэ щапхъэ нахуэхэмкІэ къыщигъэлъэгъуащ.

Щытхъу ин тхакІуэм къыхуэзыхьа а романым къемыджа щІагъуэ адыгэхэм яхэту къыщІэкІынкъым. Гукъинэж ящыхъуа а тхыгъэм 1948 гъэм СССРм литературэмкІэ и къэрал саугъэтыр къыхуагъэфэщауэ щытащ, хамэбээ куэдкІи щІэх дыдэ зэрадзэкІащ. Дунейпсо литературэм и щапхъэ нэхъыфІхэм тету тха а романыр КІэрашэм и Іэдакъэщіэкі нэхъ лъэщхэм хабжэ къудейкъым, ар адыгэ литературэми и хъугъуэфІыгъуэ ин дыдэхэм ящыщщ.

КІэрашэм иужькІэ итхахэми псалъэ зэгъэпэщыкІэм зэрыхуэ-Іэижьыр къышигъэлъэгъуэн лъэкІащ. «Шу закъуэ» романым фІэкІа нэгъуэщІхэм я цІэ къыумы-Іуэми, ІуэрыІуатэм и ІэфІыпІэр нэсу зэрызыхищІэр, лъэпкъ тхыдэр гуащізу и гущізм зэрыщызэпишэчыр къыхыумыгъэщын плъэкlынкъым. Еджэр хэту фlэкІа зыкъыщымыхъужу гъэпса мы тхыгъэ гъэщІэгъуэныр, блэкІам и зы ныбз къигъэшІэрэщізжу арами, пщэдейм и гъуджэ пэлъытэщ, лъэпкъыщхьэм и дахагъэ псори нобэ умыхъумэмэ, абы узэрыхэмыпсэукІыфынур къиЈуатэ хуэдэщ.

Тыншу щытауэ пхужыІэнукъым КІэрашэм и гъащіэ гъуэгуанэр. Абы и цІэр нобэ щІыжытІэр хузэфіэкіа, къызыхэкіа лъэпкъым хуищіа фіыгъуэ псорами, и анэшхуэм и псалъэхэр сыт щыгъуи игу илъу, и адэм и щапхъэ дахэр дапщэщи и нэгу щІэту къызэрыпсэуари зыщыдгъэгъупщэ хъунукъым. Езым ижыlауэ, и гъащІэм гупсэу хэтахэращ и псалъэм псэ хэзылъхьар.

ФІыщІэншэ хъуакъым КІэрашэм и лэжьыгъэр. Абы къыхуагъэфэшаш Лэжьыгъэм и Бэракъ Плъыжьым и орденыр (31.07.1947), Лениным и цІэр зезыхьэ орденыр (27.09.1957), Октябрь Революцэм и орденыр (15.08.1972), «Лъэпкъхэм я зэныбжьэгъугъэ» орденыр (13.08.1982). КІэрашэр Адыгэ Республикэм литературэмкІэ и Къэрал саугъэтым и лауреатщ, Абы и цІыхубэ тхакІуэ цІэ лъапІэри къыхуагъэфэщащ. ЛъэужьыфІ къигъэнащ КІэ-

рашэ Тембот, зэхэпщІыкІмэ, гъашІэ гъчэмылэ нэс хъчну. Абы и тхыгъэхэм адыгэхэм ди цІэр, ди лъэпкъым и хьэл-щэнхэр, и лІыгъэр, и псэукіэр зыхуэдэр дуней псом кърагъэщіащ. Езы тхакіуэшхуэм и цІэри мыкІуэдыжын яшІаш.

ТАБЫЩ Мурат, «Адыгэ псалъэ» газетым и щІэныгъэ обозреватель.

Нурыбэ цІыкІухэр

Астрономхэм хьэршым къыщалъэгъуа къэщ ыгъэхэм ящыщу я нэхъ шынагъуэ дыдэу мы зэманым къалъытэр квази-вагъуэкІэ зэджэхэрщ («квази» - латин псалъэщ, «ещхь» жыхуи-

КВАЗАРХЭР, я зэпрыупІэр куэдкіэ нэхъ ціыкіу пэтми, нурыбэу къапихым гуащІагъэ ин дыдэ зэрызэрахьэмкІэ адрей вагъуэхэм емыщхь къэщ ыгъэщ. Абыхэм я къэунэхукІэ хъуари, я зэхэлъыкІэри щІэныгъэліхэм иджыри къыздэсым нэгъэсауэ яхузэхэгъэк акъым. Аращ а пкъыгъуэхэм, вагъуэ абрагъуэхэм ещхьу зэщІэлыдэхэм, квази-вагъуэкІэ щІеджэри.

Мы къэщІыгъэхэм къыщхьэщыкІыныгъэ нэхъыщхьэу яІэхэм ящыщщ ахэр, зэрытпыІудза и лъэныкъуэкІэ, жыжьащэ зэрыщыІэри. Квазархэм къызыпхадз нурыр ди деж къэсыным илъэс мелард бжыгъэ токІуадэ. Ауэ щыхъукІи, уегупсыс зэрыхъунумкІэ, зи нэхур, гъуэгуанэшхуэ зэпригъэчу, дызэрыт лъэхъэнэм къэзыхьэсыфа квази-вагъуэхэм ящыщ зыбжанэр мы зэманым щы-Іэжкъым, е, нэхъ я мащІэрамэ, я теплъэм къыпхуэмыцІыхужын хуэдизу зихъуэжаш.

Астрофизикхэм къызэралъытэмкІэ, квазархэр апхуэдизу зэщІэзыгъэнахуэр я лъабжьэм зыщызыгъэпщкІуа, гъунэгъу зыхуэзыщІ дэтхэнэри думпу зыгъэкІуэд, зыщІэзылъафэ «мащэ кІыфІхэрщ». И Іэгъуэблагъэм къыщызылъэтыхь псоми хуабжьагъышхуэ яритрэ ирихужьэу, залымыгъэкlэ щызэжьэхигъауэу щызэхиубэжкІэ, абыхэм я зэхуакум, зэрыгурыlуэгъуэщи, «хъуаскіэ» ин дыдэхэр, шынагъуэхэр къыдэмылыдыкІынкІэ Іэмал иІэкъым.

ЩІэныгъэліхэм зи гугъу тщІы къэщІыгъэхэм ящыщу я нэхъ ин дыдэу мы зэманым къалъытар S5-0014+81 зи нагъыщэ квазарырщ. Зэры-хуагъэфащэмкІэ, абы илъэс мелард 12-м нэблагъэ и ныбжьщ. И кІуэцІым зыщызыгъэпщкіуа «мащэ кіыфІым», уегупсысми уи фІэщ мыхъуну, ди Дыгъэм къишэчым нэхърэ мелард 40-кІэ нэхъыбэ и хьэлъагъщ! Астрофизикхэм зэрыжаlэмкlэ, зы щІыпІэм зыщызэхуэзыхьэса къэщІыгъэм дежкІэ ар икъусыкъужкіэ куэдыіуэщ. Нэхъыщхьэжыр аращи, зи гугъу ящІ квазарым зэгуэр (ар иджыщ щалъагъури) къызыпхигъэлыгъукlayэ щыта нурым и зэщіэнэхуэкіэр вагъуэ «къызэрыгуэкІ» триллион 300-м зэхэту къадзым хуэдизщ, е нэгъуэщІу жыт-Іэмэ, ди Шыхулъагъуэм зэрыщыту къыпкърык нэхум нэхърэ мин 25-кІэ нэхъыбэщ. ФІэшшІыгъуейми, а псоми

щхьэусыгъуэу яlэр зыщ: S5-0014+81 квазарым и кlуэцІым зыщызыудыгъуа «мащэ кІыфІым» зы илъэсым къриубыдэу, псори зэхэту, ди Дыгъэм и хьэлъагъым елъытауэ мини 4-кІэ нэхъыбэ къэзышэчын пкъыгъуэхэр (дэнэ кърихми) зэрызыщІилъэфэфырщ.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22

05.00 «Доброе утро» **09.00**, **12.00**, **15.00**, **03.00** Новости **09.20** «АнтиФейк» (16+) 10.00 «Жить здорово!» (16+) 10.45, 12.15, 15.15, 18.20, 00.45, 03.05 Информационный канал

18.00 Вечерние новости

21.00 «Время»

21.45 Т/с «Золотая Орда» (16+) 23.45 «Большая игра» (16+)

РОССИЯ

05.00, 09.30 Утро России 09.00, 14.30, 21.05 Вести. Местное время

09.**55** О самом главном (12+) 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести

11.30, 17.30 «60 минут» (12+) 14.55 «Кто против?» (12+)

21.20 Вечер с В. Соловьевым (12+) 23.55 Т/с «Годунов» (16+)

01.05 Т/с «Морозова» (16+)

02.50 Т/с «Срочно в номер!» (16+)

ШB

05.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+)

06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+) 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40«Сегодня»

08.25, 10.35 Т/с «Морские дьяволы» (16+)

13.25 «Чрезвычайное происшествие»

14.00 «Место встречи»

16.45 «За гранью» (16+) 17.50 «ДНК» (16+)

19.50 T/с «Ментовские войны» (16+) **00.00** T/c «Πec» (16+)

02.00 Т/с «Братаны» (16+)

ЗВЕЗДА

05.25 Т/с «Внимание, говорит Москва!» (16+) **07.00** «Сегодня утром» (12+)

09.00, 13.00, 18.00, 20.30 Новости

дня (16+) 09.20, 23.25 Т/с «Освобождение» (16+)

11.20, 21.15 «Открытый эфир». Токшоу (16+)

13.15, 21.00 Дневник АрМИ 2022 г.

13.35 «Не факт!» (12+)

14.00 Военные новости (16+) **14.10** «Курская дуга» Д/с (16+)

18.15 «Специальный репортаж» (16+)

бои». «Защита острова Сухо» (16+)

19.40 «Загадки века с Сергеем Медведевым» Д/с. «Агент Мюрат. Роковая любовь» (12+)

22.55 «Между тем» с Наталией Метлиной (12+) 01.20 X/ф «Если враг не сдается...»

02.35 «Небесный тихоход» (16+) 03.55 T/c «Без правил» (16+)

РОССИЯ

06.30 «Пешком...»

07.00 Д/ф «Другие Романовы» 07.30 Д/с «Первые в мире»

07.45 Легенды мирового кино **08.15** X/ф «Весна» (16+) 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Новости

культуры 10.15, 02.25 Красуйся, град Петров!

10.45 Academia 11.35 Искусственный отбор

12.20 Линия жизни

13.15, **21.25** Х/ф «Сережа» (16+) 14.30 Д/ф «Его Голгофа. Николай Вавилов»

15.05 Моя любовь - Россия!

15.40 Д/ф «Наталия Дудинская.

Богиня танца» 16.20, 01.35 Музыкальные фестивали России

17.10, 23.50 Т/с «Следствие ведут ЗнаТоКи» (16+)

19.00 Д/с «Секреты живой клетки» 19.45 Письма из провинции

20.20 «Спокойной ночи, малыши!»

20.35 «Острова» 22.45 Цвет времени

23.00 Д/с «Рассекреченная история»

MATTER

18.50 Д/ф «Малоизвестные морские | 06.00, 08.55, 12.35, 14.55, 20.55 Новости

> 06.05, 21.00, 23.45 Все на Матч! **09.00** Т/с «Вышибала» (16+)

11.00 Танковый биатлон. VII Армейские Международные игры «АрМИ-2022» (0+)

11.30 «Есть тема!»

12.40 «Специальный репортаж» (12+)

13.00 Бокс. М. Пейдж - М. Перри. Bare Knuckle FC (16+)

14.00 Футбол. МИР Российская Премьер-Лига. Обзор тура (0+)

15.00 «Громко»

15.55 Всероссийская спартакиада по летним видам спорта

21.40 Футбол. «Сампдория» -«Ювентус». Чемпионат Ита-

00.30 Тотальный футбол (12+)

01.00 X/ф «Клетка славы Чавеса» (16+)

02.55 Новости (0+)

03.00 Плавание. Всероссийская спартакиада по летним видам спорта (0+)

04.10 «Наши иностранцы» (12+)

04.40 «Человек из футбола» (12+)

05.10 «Громко» (12+)

Гъубж, шыщхьэуІум и 23

05.00 «Доброе утро»

09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости 09.20 «АнтиФейк» (16+)

10.00 «Жить здорово!» (16+)

10.45, 12.15, 15.15, 18.20, 00.45, 03.05 Информационный канал (16+)

18.00 Вечерние новости

21.00 «Время» 21.45 Т/с «Золотая Орда» (16+)

23.45 «Большая игра» (16+)

РОССИЯ

05.00, 09.30 Утро России 09.00, 14.30, 21.05 Вести. Местное

время 09.55 О самом главном (12+)

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 17.30 «60 минут» (12+)

14.55 «Кто против?» (12+) 21.20 Вечер с В. Соловьевым (12+)

23.55 Т/с «Годунов» (16+) **01.05** Т/с «Морозова» (16+)

02.50 Т/с «Срочно в номер!» (

04.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+)

06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 «Сегодня»

08.25, **10.35** Т/с «Морские дьяволы»

13.25 «Чрезвычайное происшествие»

14.00 «Место встречи» 16.45 «За гранью» (16+)

17.50 «ДНК» (16+)

19.50 Т/с «Ментовские войны» (16+)

00.00 T/c «Πec» (16+)

01.55 Т/с «Братаны» (16+)

ЗВЕЗДА

05.20 Т/с «Без правил» (16+) **07.00** «Сегодня утром» (12+) 09.00, 13.00, 18.00, 20.30 Новости

дня (16+) 09.20, 00.45 Т/с «Освобождение» (16+)

11.20, 21.15 «Открытый эфир». Ток шоу (16+)

13.15, 21.00 Дневник АрМИ 2022 г. 13.35 «Не факт!» (12+)

14.00 Военные новости (16+)

14.10 «Сталинградская битва» Д/с (16+)18.15 «Специальный репортажа

(16+)

18.50 Д/ф «Малоизвестные морские бои». «Защита Северного морского пути» (16+)

19.40 «Улика из прошлого». «Антич ная трагедия. что погубило Древний Рим» (16+)

22.30 «Между тем» с Наталией Мет линой (12+)

22.45 Танковый биатлон - 2022 г Эстафета. Полуфинал 02.15 X/ф «Русская рулетка (Жен

ский вариант)» (16+)

04.00 Д/ф «Легендарные самолеты Су-25. Огнедышащий «Грач» (16+)

РОССИЯ

06.30 «Пешком...»

07.00 Д/ф «Другие Романовы»

07.30 Д/с «Первые в мире» 07.45 Легенды мирового кино

08.15 X/ф «Пирогов» (16+)

09.45, 14.40, 17.00, 22.45 Цвет вре мени 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Новости

культуры **10.15**, **02.30** Красуйся, град Петров!

10.45 Academia 11.35 Искусственный отбор

12.20, 20.35 «Острова»

13.10, 21.15 X/ф «Два Федора» (16+)

15.05 Моя любовь - Россия!

15.40 Д/ф «Честь мундира»

16.25, 01.50 Музыкальные фестивали России

17.10, 23.50 Т/с «Следствие ведут ЗнаТоКи» (16+)

18.45 Д/с «Забытое ремесло»

19.00 Д/с «Секреты живой клетки» 19.45 Письма из провинции

20.20 «Спокойной ночи, малыши!» 23.00 Д/ф «Танковый Армагед-

дон»

01.25 Д/с «Роман в камне»

MATL

06.00, 08.55, 12.35, 14.55, 20.55 Ho-

06.05, 15.00, 21.00, 00.00 Все на

09.00 Т/с «Вышибала» (16+)

11.00 Танковый биатлон. VII Армейские Международные игры «АрМИ-2022» (0+)

12.40 «Специальный репортаж»

(12+)13.00 X/ф «Поединок» (16+)

15.55 Всероссийская спартакиала по летним видам спорта 21.45 Футбол. «Првена Звезла»

фа, Израиль). Лига чемпионов. Раунд плей-офф 00.55 Футбол. «Виктория» (Чехия)

- «Карабах» (Азербайджан). Лига чемпионов. Раунд плейофф (0+)

02.55 Новости (0+)

03.00 Плавание. Всероссийская спартакиала по летним видам спорта (0+)

04.00 «Правила игры» (12+) 04.30 Футбол. Мелбет-Первая Лига.

05.00 Д/ф «ФК «Барселона». Взгляд изнутри» (12+)

Бэрэжьей, шыщхьэуІум и 24

05.00 «Доброе утро» $\mathbf{09.00}, \mathbf{12.00}, \mathbf{15.00}, \mathbf{03.00}$ Новости 09.20 «АнтиФейк» (16+) 10.00 «Жить здорово!» (16+) 10.45, 12.15, 15.15, 18.20, 00.45, 03.05

Информационный канал (16+)

23.45 «Большая игра» (16+)

18.00 Вечерние новости 21.00 «Время» 21.45 T/с «Золотая Орда» (16+)

РОССИЯ

05.00, 09.30 Утро России 09.00, 14.30, 21.05 Вести. Местное

время 09.55 О самом главном (12+) 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести

23.55 Т/с «Годунов» (16+)

01.05 Т/с «Морозова» (16+)

11.30, 17.30 «60 минут» (12+) 14.55 «Кто против?» (12+) **21.20** Вечер с В. Соловьевым (12+)

02.50 Т/с «Срочно в номер!» (16+)

ШB 04.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+)

06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+) 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40«Сегодня»

08.25, **10.35** Т/с «Морские дьяволы.

Особое задание» (16+)

13.25 «Чрезвычайное происшествиех 14.00 «Место встречи»

21.40 Т/с «Рикошет» (16+)

01.55 Т/с «Братаны» (16+)

00.00 T/c «Πec» (16+)

16.45 «За гранью» (16+) 17.50 «ДНК» (16+) 19.50 Т/с «Канцелярская крыса» (16+)

ЗВЕЗДА

04.35 Т/с «Не хлебом единым» (16+) 07.00 «Сегодня утром» (12+) 09.00, 13.00, 18.00, 20.30 Новости

дня (16+) 09.20, 00.45 Т/с «Освобождение»

11.40, 21.15 «Открытый эфир». Токшоу (16+) **13.15**, **21.00** Дневник АрМИ 2022 г. 13.35, 14.05 T/с «Фронт» (16+)

14.00 Военные новости (16+)

18.15 «Специальный репортаж» (16+)18.50 Д/ф «Морская пехота». «Пет-

само-Киркенесская операпия» (16+) 19.40 «Секретные материалы» Д/с

22.30 «Между тем» с Наталией Метлиной (12+) Эстафета. Полуфинал

02.50 Д/ф «Легендарные самолеты.

ция» (16+)

Ту-22. Сверхзвуковая эволю-

03.30 Т/с «Благословите женщину»

06.30 «Пешком...» 07.00 Д/ф «Другие Романовы» 07.30 Д/с «Первые в мире» 07.45 Легенды мирового кино 08.15 X/ф «Принц и нищий» (16+) 09.40, 22.40 Цвет времени 10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Новости

РОССИЯ

культуры 10.15, 02.25 Красуйся, град Петров! 10.45 Academia 11.35 Искусственный отбор

13.00, 21.15 X/ф «Женя, Женечка и

«Катюша» (16+)

12.20, 20.35 «Острова»

14.20 Д/ф «Григорий Пономаренко. Я обязательно вернусь...> 15.05 Моя любовь - Россия! 15.40 Д/ф «История Преображен-

ского полка, или Железная стена» **16.25**, **01.40** Музыкальные фестивали России

17.10, 23.50 Т/с «Следствие ведут ЗнаТоКи» (16+) 19.00 Д/с «Секреты живой клетки»

19.45 Письма из провинции

вости

20.20 «Спокойной ночи, малыши!» 23.00 Д/с «Рассекреченная история»

W.T.L. 06.00, 08.55, 12.35, 14.55, 20.55 Ho-

06.05, 15.00, 21.00, 00.00 Все на Матч! **09.00** Т/с «Вышибала» (16+) 11.00 Танковый биатлон. VII Армей-

ские Международные игры «АрМИ-2022» (0+) 11.30 «Есть тема!»

12.40 «Специальный репортаж» (12+)13.00 X/ф «Хранитель» (16+)

15.55 Всероссийская спартакиада по летним видам спорта 21.45 Футбол. ПСВ (Нидерланды) -«Рейнджерс» (Шотландия). Лига чемпионов. Раунд плей-

офф 00.55 Футбол. «Динамо» (Загреб, Хорватия) - «Буде-Глимт» (Норвегия). Лига чемпионов. Раунд плей-офф (0+)

03.00 Плавание. Всероссийская

спартакиада по летним видам спорта (0+) **04.00** «Третий тайм» (12+)

02.55 Новости (0+)

 ${f 04.30}$ «Голевая неделя РФ» (0+)**05.00** Д/ф «ФК «Барселона». Взгляд изнутри» (12+)

05.00 «Доброе утро»

09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости 09.20 «АнтиФейк» (16+) 10.00 «Жить здорово!» (16+)

10.45, 12.15, 15.15, 18.20, 00.45, 03.05Информационный канал (16+)18.00 Вечерние новости

21.00 «Время»

21.45 Т/с «Золотая Орда» (16+) 23.45 «Большая игра» (16+)

РОССИЯ 05.00, 09.30 Утро России 09.00, 14.30, 21.05 Вести. Местное

время **09.55** О самом главном (12+) 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести 11.30, 17.30 «60 минут» (12+)

14.55 «Кто против?» (12+)

21.20 Вечер с В. Соловьевым (12+) 23.55 Т/с «Годунов» (16+) 01.05 Т/с «Морозова» (16+)

(16+)ШB

04.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+)

06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+)

08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 $| 07.30, 14.45, 23.10 \, Д/c \,$ «Первые в ми-«Сегодня» 08.25, 10.35 Т/с «Морские дьяволы. Особое задание» (16+)

13.25 «Чрезвычайное происше-

19.50 Т/с «Канцелярская крыса»

14.00 «Место встречи» 16.45 «За гранью» (16+)

17.50 «ДНК» (16+)

21.40 Т/с «Рикошет» (16+)

00.00 T/c «Πec» (16+) 01.50 Т/с «Братаны» (16+)

(16+)

ЗВЕЗДА 05.05 Т/с «Благословите женщину»

07.00 «Сегодня утром» (12+) 09.00, 13.00, 18.00, 20.30 Новости лня (16+)

09.25, 23.25 Т/с «Освобождение» (16+)11.20, 21.15 «Открытый эфир». Ток-

1110v (16+)

13.15, **21.00** Дневник АрМИ 2022 г. 13.35, 14.05 Т/с «Фронт» (16+) **14.00** Военные новости (16+) 18.15 «Специальный репортаж»

онзундская операция» (16+)

9.40 «Код доступа» (12+)

линой (12+)

18.50 Д/ф «Морская пехота». «Мо-

22.55 «Между тем» с Наталией Мет-

01.10 «Нюрнберг» Д/с (16+) **02.50** Т/с «Срочно в номер!» | **05.05** «Перелом. Хроника Победы» Π/c (16+)

РОССИЯ 06.30 «Пешком...»

07.00 Д/ф «Другие Романовы»

07.45 Легенды мирового кино 08.15 X/ф «Жуковский» (16+)

09.45, 18.50 Цвет времени

10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Новости культуры 10.15, 02.30 Красуйся, град Петров! 10.45 Academia

11.35 Искусственный отбор 12.20 Д/ф «Зеркало» для режиссера» 13.00, 21.25 X/ф «Зеркало» (16+)

Махуэку, шыщхьэуІум и 25

15.40 Д/ф «История Семеновского полка, или Небываемое бы-

ли России

ЗнаТоКи» (16+) 19.00 Д/с «Секреты живой клетки»

02.15 Д/с «Забытое ремесло»

МАТЦ

06.05, 20.55, 23.20 Все на Матч!

13.40 Летний биатлон. Кубок Содружества. Спринт. Женщины 14.40 Всероссийская спартакиада по

(Москва). Кубок мэра Мо-

00.00 Смешанные единоборства. К. Усман - Л. Эдвардс. UFC

01.00 X/ф «Экстремалы» (16+)

видам спорта (0+)

05.00 Д/ф «ФК «Барселона». Взгляд

Матч!

11.30 «Есть тема!»

(Сербия) - «Маккаби» (Хай-

Обзор тура (0+)

15.05 Моя любовь - Россия!

16.25, 01.30 Музыкальные фестива-

17.10, 23.50 Т/с «Следствие ведут

19.45 Письма из провинции 20.20 «Спокойной ночи, малыши!»

09.00 Т/с «Вышибала» (16+) жества Спринт Мужчины

12.35 «Есть тема!»

летним видам спорта 18.10 Хоккей. ЦСКА - «Динамо»

21.30 Бильярд. «BetBoom Кубок Чемпионов»

04.00 «Человек из футбола» (12+)

изнутри» (12+)

20.35 Линия жизни

06.00, 08.55, 13.35, 20.50 Новости

10.55 Летний биатлон. Кубок Содру-12.05 Танковый биатлон. VII Армейские Международные игры

02.55 Новости (0+) 03.00 Легкая атлетика. Всероссийская спартакиада по летним

04.30 «Катар-2022» (12+)

EN ANUIS MONTES

Мэрем, шыщхьэу**l**ум и 26

05.00 «Доброе утро»

09.00, 12.00, 15.00 Новости

09.20 «АнтиФейк» (16+)

10.00 «Жить здорово!» (16+) 10.45, 12.15, 15.15, 02.25 Информационный канал (16+)

18.00 Вечерние новости

18.40 «Человек и закон»

19.45 «Поле чудес»

21.00 «Время»

21.45 Бенефис Любови Успенской на музыкальном фестивале «Белые ночи Санкт-Петербурга» (12+)

23.45 Д/ф «Охотник за головами. В объективе - звезды» (16+)

00.45 Д/ф «Ирина Скобцева. Мы уже никогда не расстанемся...»

01.40 «Наедине со всеми» (16+)

РОССИЯ

05.00, 09.30 Утро России 09.00, 14.30, 21.05 Вести. Местное

время **09.55** О самом главном (12+)

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести

11.30, 17.30 «60 минут» (12+)

14.55 «Кто против?» (12+) 21.20 X/ф «Майор Гром. Чумной

Доктор» (16+)

23.55 X/ф «Вторжение» (16+)

02.00 «44-й Московский Межлународный кинофестиваль. Торжественное открытие»

03.15 X/ф «Земля Эльзы» (16+)

$\mathbf{H}\mathbf{B}$

04.50 Т/с «Улицы разбитых фонарей» (16+)

06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+) 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Ceгоднях

08.25, 10.35 Т/с «Морские дьяволы Особое задание» (16+)

13.25 «Чрезвычайное происше-

14.00 «Место встречи»

16.45 «За гранью» (16+)

17.50 «ДНК» (16+)

19.50 Т/с «Канцелярская крыса: (16+)

21.40 Т/с «Рикошет» (16+) 23.40 X/ф «Конец света» (16+)

01.15 «Захар Прилепин. Уроки рус- 20.15 Цвет времени ского» (12+)

ЗВЕЗДА

05.35, 03.00 X/ф «Карьера Димы Го-

рина» (16+) 07.40 Д/ф «Цена Освобождения» (16+)

09.00, **13.00**, **18.00** Новости дня (16+) 09.20, 00.00 Т/с «Освобождение» (16+)

10.55, 13.35, 14.05, 17.25, 19.00, 21.20 Т/с «Восхождение на Олимп» | 09.00 Т/с «Вышибала» (16+) (16+)

13.15, 21.00 Дневник АрМИ 2022 г.

14.00 Военные новости (16+) **18.40** «Время героев» (16+)

22.00 «Здравствуйте, товарищи!» (16+)

23.00 «Музыка+» (12+)

01.25 X/ф «Добровольцы» (16+) 04.35 «Перелом. Хроника Победы» Д/c (16+)

РОССИЯ

06.30 «Пешком...»

07.00 Д/ф «Другие Романовы» 07.30 Д/с «Первые в мире»

07.45 Легенды мирового кино **08.15**, **23.50** Х/ф «Сказание о земле Сибирской» (16+)

10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Новости культуры

10.20 Спектакль «Маскарад» 12.55 Д/с «Роман в камне»

13.25, 21.25 Х/ф «Розыгрыш» (16+)

15.05 Моя любовь - Россия!

15.40 Музыкальные фестивали России

17.00 Т/с «Следствие ведут ЗнаТо-Ки» (16+)

19.45 «Смехоностальгия»

20.25 Д/ф «Монологи кинорежиссера. Владимир Меньшов»

23.00 Д/с «Запечатленное время»

01.35 Д/с «Искатели» 02.20 М/ф «Перевал»

MATER

06.00, 08.55, 12.30, 15.00, 20.55 Hoвости

06.05, 14.35, 21.00, 23.45 Все на Матч!

11.00 Танковый биатлон. VII Армейские Международные игры «АрМИ-2022» (0+)

11.30 «Есть тема!»

12.35 Лица страны (12+)

12.55 X/ф «Кулак легенды» (16+) 15.05 Всероссийская спартакиада по

летним видам спорта

21.40 Футбол. «Лацио» - «Интер». Чемпионат Италии 00.35 «Точная ставка» (16+)

 $00.55 \, \text{X/ф}$ «Безумный кулак» (16+)

02.55 Новости (0+)

03.00 Легкая атлетика. Всероссийская спартакиада по летним видам спорта (0+)

04.00 «Все о главном» (12+)

04.30 «РецепТура» (0+)

05.00 Смешанные единоборства. А. Мораес - Д. Джонсон. One FC

Щэбэт, шыщхьэуІум и 27

06.00 «Доброе утро. Суббота» **09.45** «Слово пастыря» (0+)

10.00, 12.00 Новости

10.15 «Поехали!» (12+)

11.10, 12.15 «Видели видео?» (0+) 13.00 Д/ф «Одна в Зазеркалье» (12+)

14.05 X/ф «Собака на сене» (16+) 16.35 X/ф «Освобождение». «Последний штурм» (16+)

18.00 Вечерние новости 18.20 Д/ф «Азов» головного мозга»

(16+)19.20 «Сегодня вечером» (16+)

21.00 «Время»

21.35 Д/ф «Свои» (16+)

22.45 X/ф «Гудбай, Америка» (16+) **00.45** «Наедине со всеми» (16+)

03.05 Д/с «Россия от края до края (12+)

РОССИЯ

05.00 Утро России. Суббота

08.00 Вести. Местное время

08.20 Местное время. Суббота 08.35 «По секрету всему свету»

09.00 «Формула еды» (12+) 09.25 «Пятеро на одного»

10.10 Сто к одному

11.00, 17.00, 20.00 Вести

11.30 «Доктор Мясников» (12+) 12.35 Т/с «За счастьем» (16+)

18.00 «Привет, Андрей!» (12+) 21.00 X/ф «Когда меня не станет»

(16+) $00.50\,\mathrm{X/ф}$ «Слезы на подушке» (16+) 03.55 X/ф «Соучастники» (16+)

HB

04.45 Т/с «Дельта. Продолжение»

08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня» 08.20 «Восхождение». Шоу Светла-

ны Хоркиной (0+) 10.20 «Главная дорога» (16+)

11.00 «Живая еда» с Сергеем Малоземовым» (12+)

12.00 «Квартирный вопрос» (0+) 13.05 «Однажды...» (16+)

14 00 «Своя игра» (0+)

15.00, 16.20 «Следствие вели...» (16+)

19.00 «Центральное телевидение» с Валимом Такменевым

20.15 «Ты не поверишь!» (16+)

21.20 X/ф «Капитан Голливуд» (16+) 23.20 «Международная пилорама» с Тиграном Кеосаяном (16+)

00.10 «Основано на реальных событиях» (16+) 03.05 Т/с «Братаны» (16+)

ЗВЕЗДА

05 00, 08 15 Т/с «Фронт» (16+) 08.00, 13.00, 18.00 Новости дня (16+) 09.15 «Легенды телевидения». Ана-

толий Лысенко (12+) 10.05 «Главный день». «Блокадный театр» (16+)

10.50 «Война миров» Д/с (16+)

11.40 «Не факт!» (12+)

12.10 «СССР. Знак качества» с Иваном Охлобыстиным». «Кухня народов СССР или Как мы

вкусно дружили...» (12+) 13.15 «Легенды музыки». «Легендь Большого театра» (12+)

13.45 «Морской бой» (6+)

14.45 «Сделано в СССР» Д/с (12+) 15.00 Танковый биатлон - 2022

Эстафета. Финал 17.00, 18.30 «История русского танка» Д/с (16+)

20.00 Церемония награждения и за крытия Международных Армейских игр 2022 г.

21.30 X/ф «Проект «Альфа» (16+) **23.10** «Десять фотографий» (12+) 00.00 X/ф «Чисто английское убий-

ство» (16+)

02.55 X/ф «Господа Головлевы» (16+) **04.25** Д/ф «Легендарные вертолеты. Ми-28. Винтокрылый танк»

РОССИЯ

06.30 «Библейский сюжет» 07.00 М/ф «Мультфильмы»

07.55 X/ф «Тайна «Черных дроздов» Bare Knuckle FC

09.30 «Обыкновенный концерт»

10.00 Д/с «Передвижники» 10.25 X/ф «Чайка» (16+)

12.25 Черные дыры. Белые пятна **13.10**, **01.05** Диалоги о животных

13.55 Легендарные спектакли Большого

15.45, 19.20 Линия жизни

16.45 Д/с «Энциклопедия загадок» 17.15 X/ф «Добряки» (16+)

18.35, 01.45 Д/с «Искатели» 20.15 Д/ф «Кино о кино»

20.55 X/ф «Здравствуйте, я ваша тетя!» (16+) 22.40 «Кинескоп» с Петром Шепо-

тинником **23.20** X/ф «Весна» (16+)

02.30 М/ф «Мультфильмы для взрослых»

MATH:

06.00 Смешанные единоборства. А. Мораес - Д. Джонсон. One FC

07.30, 09.00, 15.05 Новости 07.35, 11.35, 14.30, 00.15 Все на

Матч! **09.05** X/ф «Неоспоримый-4» (16+) 10.55 Летний биатлон. Кубок Содружества. Гонка преследова-

12.25 Футбол. ЦСКА - «Локомотив» (Москва). Суперлига. Женшины

ния. Мужчины

15.10 Всероссийская спартакиада по летним видам спорта

19.25 Футбол. «Ювентус» - «Рома». Чемпионат Италии 21.30 Смешанные единоборства. А.

Фролов - М. Гасанов. АСА 00.55 Футбол. «Бавария» - «Боруссия» (Менхенгладбах). Чемпионат Германии (0+)

02.55 Новости (0+) 03.00 Легкая атлетика. Всероссийская спартакиада по летним

видам спорта (0+) **04.00** Бокс. К. Фереа - Т. Старлинг.

Тхьэмахуэ, шыщхьэуІум и 28

04.35, 06.10 X/ф «Собака на сене»

(16+)06.00, 10.00, 12.00 Новости 07.00 Играй, гармонь любимая!

(12+)

07.40 «Часовой» (12+) 08.10 «Здоровье» (16+) 09.20 «Непутевые заметки» 10.15 Д/ф «Жизнь как кино» (12+)

11.20, **12.15** «Видели видео?» (0+) 14.05 Д/ф «Елена Цыплакова. Лучший доктор - любовь» (16+) 15.10 X/ф «Школьный вальс» (16+)

17.00. 18.20 «Михаил Танич. Не за-

бывай» (16+)

18.00 Вечерние новости 19.00 Д/ф «Специальный репортаж»

(12+)21.00 «Время» 22.35 Д/ф «Король нелегалов» (12+)

00.30 «Наедине со всеми» (16+)

02.55 Д/с «Россия от края до края» РОССИЯ

 $05.35, 03.20 \, \text{X/ф}$ «Чужие дети» (16+)

08.00 Местное время. Воскресенье 08.35 «Когда все дома с Тимуром Кизяковым»

09.25 Утренняя почта с Николаем Басковым

20.00 Вести недели

10.10 Сто к одному

07.15 Устами младенца

11.00, 17.00 Вести 11.30 «Большие перемены» 12.35 Т/с «За счастьем» (16+) 18.00 «Песни от всей души» (12+)

22.00 Москва. Кремль. Путин 22.40 Воскресный вечер с В. Соло-

вьевым (12+)

01.30 X/ф «Южные ночи» (16+) HAB

05.10 Т/с «Дельта. Продолжение» (16+)06.45 «Центральное телевидение»

08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня»

08.20 «У нас выигрывают!» (12+) 10.20 «Первая передача» (16+)

10.55 «Чуло техники» (12+) 11.50 «Дачный ответ» (0+) 13.00 «НашПотребНадзор

14.00 «Своя игра» (0+)

15.00, 16.20 «Следствие вели.. (16+)19.00 Итоги недели 20.20 «Звезды сошлись» (16+)

22.00 «Союз чемпионов». Шоу Евгения Плющенко (6+) 00.10 X/ф «Битва» (16+)

01.35 Т/с «Братаны» (16+

☆ ЭВЕЭДА 05.05 Т/с «Фронт» (16+) 09.00 Новости недели с Юрием Под-

копаевым (16+) 09.25 «Служу России» (12+) 09.55 «Военная приемка» (12+)

ем Чиндяйкиным. «Альманах №107» (16+) 11.30 «Код доступа». «Кошельки Гитлера. Кто заработал на фа-

10.40 «Скрытые угрозы» с Никола-

шизме» (12+) 12.20 «Легенды армии с Александром Маршалом». Никифор Коляда (12+)

13.05 «Специальный репортаж» (16+)13.45, 03.40 Т/с «Исчезнувшие» (16+)

18.00 Главное с Ольгой Беловой

19.45 «Легенды советского сыска» Д/с (16+) 23.15 T/c «Впереди океан» (16+) 03.05 Д/ф «Бой за берет» (12+)

(16+)

РОССИЯ

06.30 Д/с «Энциклопедия загадок» 07.00 М/ф «В некотором царстве...» «Летучий корабль»Пес в сапогах» **08.10** X/ф «Нос» (16+)

09.50 «Обыкновенный концерт»

10.20 «Доброе утро»

11.45 «Острова»

12.30, 00.55 Диалоги о животных 13.10 Д/ф «Глобальные ценности» 14.20 Д/ф «Жизнь и путешествия Миклухо-Маклая»

15.10 Д/ф «Кино о кино»

(16+)

взрослых»

15.50 X/ф «Чапаев» (16+) 17.25 Д/с «Репортажи из будущего» 18.05 Д/ф «Успенский собор. Моз-

18.35 Д/ф «Анкета Российской империи» 19.20 «Романтика романса»

20.15 X/ф «Тайна «Черных дроздов»

21.50 Большая опера- 2016 г. 23.35 X/ф «Добряки» (16+) 01.35 Д/с «Искатели» 02.25 М/ф «Мультфильмы для

06.00 Бокс. К. Фереа - Т. Старлинг. Bare Knuckle FC 07.30, 09.00, 12.50, 18.00 Новости

07.35, 11.55, 23.45 Все на Матч!

| **09.05** X/ф «Ниндзя» (16+)

10.55 Летний биатлон. Кубок Содружества. Масс-старт. Мужчины 12.55 Летний биатлон. Кубок Содру-

жества. Масс-старт. Женщи-13.45 Всероссийская спартакиада по летним видам спорта

Черданцевым 19.40 Футбол. «Ростов» (Ростов-на-Дону) - ЦСКА. МИР Российская Премьер-Лига

18.05 «После футбола» с Георгием

21.40 Футбол. «Фиорентина» - «Наполи». Чемпионат Италии 00.30 Хоккей. Кубок мэра Москвы. Финал (0+)

02.55 Новости (0+) 03.00 Легкая атлетика. Всероссийская спартакиада по летним видам спорта (0+) **04.00** Футбол. «Вердер» - «Айн-

онат Германии (0+)

трахт» (Франкфурт). Чемпи-

Блыщхьэ, шышхьэуІум и 22 6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+) 6.10 «ГукъэкІыжхэр». КъБАССР-м щІыхь зиІэ и ар тисткэ Мысачэ Валентинэ эмэхт нэтын (12+) 6.40 «Скульптор насыпыфІэ». Мамонов С. (12+)

7.00 «Хъыбарыщ[эхэр. Пщэдджыжь» (16+) 7.10 «Тхыдэм и лъагъуэхэмкІэ». Пщы Жанхъуэт Кушыку и Іуащхьэ (12+)

7.33 «Идмыри зэ льы вунын вэм терумуэ». д ческэ артистхэр зыхэт концерт (12+) 8.00 «Хъыбарыщ!эхэр. Пщэдджыжь» (16+) 8.10 «Щытхъу зи!э дохутыр» (12+) 17.00 «Хъыбарыщ!эхэр» (16+) 17.10 «Тайм-аут». Спорт нэтын (12+)

Бэрэжьей, шышхьэуіум и 24 6.00 «ХъыбарышІзхэр. Пшэдджыжь» (16+) **6.10** «Тайм-аут». Спорт нэтын (12+) **6.25** «Бзылъхугъэм и сурэт» (12+) **7.00** «ХъыбарышІзхэр. Пшэдджыжь» (16+) **7.10** «Хабзэр яхъумэу» (12+) **7.25** «Къызыхуигъэщ Га Гузхур» (12+) **8.00** «Хъыбарыш (12 стр. Пшэдджыжь» (16+) **9.00** «Хъыбарыш (12 стр. Пшэдджыжь» (16+)

7.25 «Кызызыуи ында тузур» (12+)
8.00 «Хъыбарыщ[эхэр. Пирдджыжь» (16+)
8.10 «Щхьэхуэу щыт». Сурэтыщ ныбжынц[эхэм я гьэлъэгъуэныгъэ (12+)
8.35 «Псом нэхърэ нэхъ льап[эр» (12+)
17.00 «Хъыбарыщ[эхэр» (16+)
17.10 «Партитура» (12+)

17.10 «Партитура» (12+)
17.35 «Шахэркьыпельалтыми - кlапсэхэр зэлииціэжу». Совет Союзым и Ліыхьужь Яхэгуауэ Михаил (12+)
18.05 «Зэманымрэ ціыхумрэ» (12+)
18.35 «Зи чэзу псалъэмакъ» (16+)
18.45 «Хъыбарыщіэхэр» (16+)

Махуэку, шышхызуіум и 25
6.00 «Хъыбарыщіэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
6.10 «Зи чэзу псалъэмакъ» (16+)
6.20 «Европэм и щыгум» (12+)

6.20 «Европэм и щыгум» (12+)
6.30 «Зэманымрэ цІыхумрэ» (12+)
7.00 «ЖъыбарышІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
7.10 «Шэхэр къытелъалъэми - кІапсэхэр зэпищІэжу». Совет Союзым и Ліыхъужь Яхэгуауэ Михаил (12+)
7.40 «ГъащІэм и теплъэгъуэ». Будаев Сулейман (12+)
8.00 «ЖъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
8.10 «ПщІэну щхьэпэщ» (12+)
8.35 «Партитура» (12+)
17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

17.10 2022 гъэр – УФ-м и лъэпкъхэм я щэнхабээ щІэи «ЦІыхубэ ІэпщІэлъапщІэхэс» «ЦІыхубэ ІэпщІэлъапщІэхэр»

(12+) 7.25 «ЩІалэгъуалэ утыку». АэродизайнымкІэ Урысей

7.23 «Щалэгъуалэ утыку». Аэродизаннымкі урысен чемпион Толстокоров Александр (12+)
8.00 «Хъыбарыщіэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
8.10 2022 гъэр – УФ-м и лъэпкъхэм я щэнхабзэ щіэнным и илъэсщ. «Щыхубэ іэпщіэльапщіэхэр». Іэпщіэльапщіэ Къаскъул Мухьэмэд (12+)
8.35 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэліэу. Ретро-

7.00 «Къунакъ-2022». КъШР-м щекІуэкІа кавказ шхыныгъуэхэм я фестивалыр 7.30 «КъуэкІыпІэ псысэхэр». КъБР-м и Музыкэ теа-

17.00 «Вай зудныку» квэфактуятуным я концерт. Лів 18.00 Ретроспектива. «Мартыновкэ губгъуэм къина бгырысхэр» (12+)

18.30 «КъБР-р илъэси 100 ирокъу» (12+)

18.40 Публицист Кузьмина Татьянэ теухуауэ (12+)

6 гырысхэр» (12+) 7.30 «КъБР-р илъэси 100 ирокъу» (12+) 7.40 Публицист Кузьмина Татьянэ теухуауэ (12+)

8.00 «Вагъуэ ц
Іык Іу» къэфак Іуэ гупым я концерт. Япэ
Іыхьэ (12+) 17.00 «Еплъ дунейм щ Галэгъуалэм я нэк Гэ». Литерату-

псальэки и гузхиціафэки щэджащэщ». кулиев Къайсын (12+)

18.00 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІзу. «Лъэхъэном и теплъэгъу». 1941-1945 гъэхэм газетхэм къытехуахэр (12+)

18.30 «Республикэ: тхьэмахуэ зэхуаку хъыбархэр»

OTP

17.30 «Былъхугъэм и сурэт» (12+) 18.05 «Хабзэр яхъумэу» (12+) 18.20 «Щхьэхуэу щыт». СурэтыщІ ныбжьыщІэхэм я

7.10 «Тхыдэм и лъагъуэхэмкІэ». Пщы Жанхъуэт Кушьку и Іуащхьэ (12+)
7.40 2022 гъэр – УФ-м и лъэпкъхэм я щэнхабээ щІэ-иным и илъэсщ. «Езым и гъуэгу». ІэпщІэлъапщІэ Бегиев Заур (12+)
8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
8.10 «И кум дыгъэр къипсыу». Вэрокъуэ Заур и сурэтгъэлъагъуэм (12+)
8.20 КъБР-м и лъэпкъ проектхэр (12+)
8.35 «Дэнэ къыщыщІидзэр Хэкум...» (12+)
17.00 «ХъыбарыщІзхэр» (16+)
17.10 «Сабийхэм я дуней» (6+)
17.45 Урысейм и къэрал ныпым и махуэщ. «Зэманым-рэ тхыдэмрэ» (12+)
18.05 «Узыщыгутъыпхъэхэр» (12+)
18.05 «УзыбарыщІэхэр» (16+)

Тубж, шышхьучум и 23
6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
6.10 «Усэхэр зэрыт дэфтэр» (12+)
6.20 «Узыщыгугъыпхъэхэр» (12+)
7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
7.10 «ТщІэн икіи тщымыгъушун папщІэ» (12+)
7.35 «Иджыри зэ лъагъуныгъэм теухуауэ». Драматическэ аргистхэр зыхэт концерт (12+)
800 «Хъыбарыціяхэр. Пшэлшкыжь» (16+)

гьэлъэгъуэныгъэ (12+) 18.45 «ХъыбарыщІэхэр» (16+) Бэрэжьей, шышхьэуІум и 24

ным и илъэсщ, «ЦІыхубэ ІэпщІэльапщІэхэр». ІэпщІэльапщІэ Къаскъул Мухьэмэд (12+)
17.35 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу. Ретроспектива. «Кабардинка» (12+)
18.00 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу. «ТВ-галерея». УФ-м гъуазджэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ ХьэІупэ ДжэбраІил. Япэ нэтын (12+)
18.35 «О2» къулыкъущІапІэм хъыбар фегьащІэ» (12+)
18.45 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)
Мэрем, шьшихьэуІум и 26
6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)
6.10 «О2» къулыкъущІапІэм хъыбар фегьащІэ» (12+)
6.20 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІзу. «ТВ-галерея». УФ-м гъуазджэхэмкІэ щІыхь зиІэ и

галерея». УФ-м гъуазджэхэмк з щ ыхъ зи з и лэжьак уэ Хьэ упэ Джэбра ил. Япэ нэтын (12+) 7.00 «Хъыбарыщ з эхэр. Пщэдджыжь» (16+) 7.10 «Ракурс». Налшык къалэ и фэеплъ щІыпІэхэр

оло кырг ү инбеси то щүнк жум ирихьэлгэу, гетро-спектива. «Кабардинка» (12+) 17.00 «Хъыбарыщ эхэр» (16+) 17.10 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл эу. «ТВ-галерея». УФ-м гъуазджэхэмк э щ ыхъ зи Бэ и лэжьак Гуэ ХъэГупэ Джэбра Гил. Етгуанэ нэтын (12+) 17.45 «Къунакъ-2022». КъЩ Р-м кавказ шхыныгъуэ-ула дъегунара и неситуал ра

хэм я фестиваль щекІуэкІар
18.15 «Парламентым и сыхьэт» (12+)
18.45 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

<u>Шэбэт, шышхьэуІум и 27</u>
6.00 «ЩІалэгъуалэм я Іузху еплъыкІэ» (12+)
6.30 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу. «ТВгалерея». УФ-м гъуазджэхэмк э щыхь зи э и лэжьакІуэ ХьэІупэ ДжэбраІил. ЕтІуанэ нэтын

трым «Жэщ минрэ зырэ» таурыхъым къытращіыкіа балетыр. (12+)
17.00 «Вагъуэціыкіу» къэфакіуэ гупым я концерт. Япэ

Тхьэмахуэ, шьшхьэу/ум и 28
6.00 «Зиусхьэн мышынэ». РАМН-м и Урысей Щалэгъуалэ театрым и спектакль (12+)
7.00 Ретроспектива. «Мартыновкэ губгъуэм къина бълыскузър» (12+)

рэрэ макъамэу зэхэлъ композицэ (12+)
17.15 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу. «И
псалъэкІи и ІуэхущІафэкІи щэджащэщ». Кули-

Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22

6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

6.10 «ГукъэкІыжхэр». Филологие щІэныгъэхэмкІэ доктор Малкандуев Хьэмид и фэеплъу (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

6.40 «Бессмертен ты, Великий Петр!» Император Петр 17.25 «Усыгъэм и макъамэ» (адыгэбзэкІэ) (12+) Езанэр илъэс 350-рэ щрикъум ирихьэл Гэу (12+) 7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

7.10 «Ди псэлъэгъухэр». Адыгэ Республикэм гъуазфильм» ООО-м и унафэщІ Емкъуж Анзор **20.20** «Бзылъхугъэм и сурэт» (12+) (адыгэбзэкІэ) (12+)

8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

8.10 «ГъащІэ къущІитар ІуэхуфІ блэжьын папщІэщ» **21.40** «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

8.35 «ФІыцІэрэ хужьрэ». Байзуллаев Алий (балъкъэ- 6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+) рыбзэкІэ) (12+)

17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

17.10 «Спорт утыку цІыкІу» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 17.25 «Нанэ и псэ». Адэ-анэхэм папщ э нэтын (адыгэ бзэкІэ) (12+)

17.50 ХьэтІохъущыкъуей жыг хадэр (12+)

18.20 «49-нэ каналым и пощт»

19.30 «ХъыбарыщІэхэр» (16+) 19.45 «Хабзэр яхъумэу» (16+)

20.00 «Къэбэрдей-Балъкъэрым и дыщэ вагъуэхэр» Совет Союзым и ЛІыхъужь Атаманчук Г. (12+) 20.15 ШыщхьэуІум и 22-р - Урысей ныпым и махуэщ

«Зэманымрэ тхыдэмрэ» (12+) 20.30 «ГуащІэм фІыщІэ пылъщ». РСФСР-м щІыхь зиІэ и артист ПащІэ Ахьмэд теухуа телевизионнэ 18.20 «49-нэ каналым и пощт» (16+) фильм (адыгэбзэкІэ) (12+)

21.10 «Гъунапкъэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) **21.40** «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

Гъубж, шыщхьэуІум и 23

6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

6.10 «Гъунапкъэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 6.40 Пащтыхым бгъэдэта адыгэ шухэм ятеухуа гъэлъэгъуэныгъэ (12+)

7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

7.10 «ГуащІэм фІыщІэ пылъщ». РСФСР-м щІыхь зиІэ и 6.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+) артист ПащІэ Ахьмэд теухуа телевизионнэ фильм 6.10 «Ди пщэфІапІэм» (адыгэбзэкІэ) (12+) (адыгэбзэкІэ) (12+)

7.50 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (12+)

8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

8.10 «Спорт утыку цІыкІу» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 8.25 ШыщхьэуІум и 22-р - Урысей ныпым и махуэщ. «Зэманымрэ тхыдэмрэ» (12+)

8.40 ХьэтІохъущокъуэм и жыг хадэ (12+)

9.10 «Къэбэрдей-Балъкъэрым и дыщэ вагъуэхэр». Совет Союзым и ЛІыхъужь Атаманчук Г. (12+)

17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

«Мир» канал

17.10 «Тайм-аут». Спорт нэтын (12+)

17.45 «Ди щІэинхэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 18.20 «49-нэ каналым и пошт»

19.30 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

джэхэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, «Кавказ- 19.50 «СэфІыуэ слъагъууэрэд» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

20.50 Ретроспективэ. «Кабардинка» (12+)

21.15 «ФІым телэжьэн» (адыгэбзэкІэ) (12+)

Бэрэжьей, шышхьэуІум и 24

6.10 «Ди щІэинхэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

6.45 «Тайм-аут». Спорт нэтын (12+)

7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+) 7.10 «ФІым телэжьэн» (адыгэбзэкІэ) (12+)

7.35 Ретроспективэ. «Кабардинка» (12+)

8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

8.10 «Бзылъхугъэм и сурэт» (12+) 8.40 «Сэ фІыуэ слъагъу уэрэд» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

9.10 «Усыгъэм и макъамэ» (адыгэбзэкІэ) (12+)

17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+) 17.10 «Жаншэрхъ». Спорт нэтын (адыгэбзэкІэ) (12+)

17.35 «Щытхъу зи Іэ дохутыр» (12+) 18.05 «ЦІыху Іущхэм зэрыжаІауэ» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

19.30 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

19.45 «Зэманым декІуу» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

20.10 «Ди пщэфІапІэм» (адыгэбзэкІэ) (12+)

20.50 «Европэ и щыгум» (12+)

21.00 «Кавказым теухуауэ къагупсысахэр». Япэ нэтын (12+)

21.30 «Зи чэзу псалъэмакъ» (16+) 21.40 «ХъыбарышІэхэр» (16+)

Махуэку, шышхьэуІум и 25

6.50 «Зи чэзу псалъэмакъ» (16+)

7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

7.10 «Жаншэрхъ». Спорт нэтын (адыгэбзэкІэ) (12+) 7.35 «Зэманым декІуу» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

8.10 «Кавказым теухуауэ къагупсысахэр». Япэ нэтын (12+)

8.40 «Европэм и щыгум» (12+)

8.50 «Щытхъу зи І
э дохутыр» (12+)

17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

17.10 «Бзэмрэ гупсысэмрэ» (адыгэбзэк
Іэ) (12+)

17.50 «Ууаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

18.20 «49-нэ каналым и пощт»

19.30 «ХъыбарыщІэхэр» (16+) 19.45 «02» къулыкъущІапІэм хъыбар фегьащІэ» (12+)

19.55 «Зэманым екГуу». Тележурнал (12+) 20.25 «ПщІэну щхьэпэщ» (адыгэбзэкІэ) (12+)

20.50 «Ди хьэщІэхэр». Альботовэ Марьянэ (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

21.30 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл Гэу. «Ретроспектива». Социалист лэжьыгъэм и лІыхъужь Тэрчокъуэ Къамбулэт теухуауэ (12+)

21.40 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

Мэрем, шыщхьэуІум и 26

6.00 «Хъыбарыщ Бело «Ди хьэщ 6.10 «Ди хьэщ 6.10 «Ди хьэш 6.10 «Ди хьэш бзэкІэ) (12+)

6.50 «02» къулыкъущІапІэм хъыбар фегъащІэ» (12+)

7.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+) 7.10 «Бзэмрэ гупсысэмрэ» (адыгэбзэкІэ) (12+)

7.50 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл Гэу. «Ретроспектива». Социалист лэжьыгъэм и лІыхъужн Тэрчокъуэ Къамбулэт теухуауэ (12+)

8.00 «ХъыбарыщІэхэр. Пщэдджыжь» (16+)

8.10 «ПщІэну щхьэпэщ» (адыгэбзэкІэ) (12+) **8.35** «Зэманым екІуу». Тележурнал (12+)

9.05 «ЦІыху» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

17.00 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

17.15 «Зы уэрэдым и хъыбар» (адыгэбзэкІэ) (12+)

17.25 «ГъащІэ» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 17.50 «И гъащІэр ІэщІагъэм теухуауэ». Педагогикэ щІэныгъэхэм я доктор, профессор Зэгъэщтокъуэ Айса (12+)

18.20 «49-нэ каналым и пощт»

19.30 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

19.50 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл
Іэу. «ЦІыху». КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, лъахэхутэ Шаханов Тимур (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

20.20 «ТегъэщІапІэ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 21.00 Мстиславрэ Ридадэрэ ятеухуауэ (12+)

21.40 «ХъыбарыщІэхэр» (16+)

Щэбэт, шышхьэуІум и 27 6.00 «ТегьэщІапІэ» (адыгэбзэкІэ) (12+)

6.40 «ГъащІэ» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

8.30 - 8.50 Мэзыхьэ Борис. Лъэпкъ

8.50 - 9.00 «Адыгэ пшынэжь»

(адыгэбзэкІэ)

(адыгэбзэкІэ)

рыбзэкІэ)

прозэм и напэкІуэцІхэр

9.20 «Хъуромэ». Сабийхэм папщіэ нэтын (адыгэбзэкіэ) 7.10 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэліэу. «Ціыху».

КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ, лъахэхутэ Шаханов Тимур (балъкъэрыбзэкІэ)

7.40 «Зы лъэпкъым и ансамблитІ». «Налмэс», «Кабар динка» гупхэм я концерт. Япэ Іыхьэ (12+)

8.45 Мстиславрэ Редедярэ ятеухуауэ (12+)

17.00 «ЩІылъэмрэ уэгумрэ ятеухуауэ» (12+)

17.20 «Хъуапсэ и псэ» (адыгэбзэкІэ) (12+)

17.50 «ЛІэщІыгъуэхэм я джэрпэджэж» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

18.20 «49-нэ каналым и пощт»

19.00 «Усэ къыщеджэ пщІантІэ» (балъкъэрыбзэкІэ)

19.10 «Албар» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

19.50 «ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)

20.05 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл Гэу. «Узыншагъэмрэ дахагъэмрэ зи шапхъэ» (адыгэбзэкІэ)

20.30 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл
Гэу. «Псори дяпэкІэщ» (адыгэбзэкІэ (12+)

20.50 «Республикэм щыхъыбархэр». Хъыбарыщ Іэхэр (адыгэбзэкІэ) (16+)

21.05 «Щэнхабзэмрэ дэрэ». Лохвицкий Михаил (12+)

21.40 «КъБР-м и лъэпкъ проектхэр» (12+) Тхьэмахуэ, шышхьэуІум и 28

6.00 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл
Іэу. «Узыншагъэмрэ дахагъэмрэ зи щапхъэ» (адыгэбзэкІэ)

(12+)**6.25** КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл І
эу. «Псори

дяпэкІэщ» (адыгэбзэкІэ (12+) 6.45 «Зы лъэпкъым и ансамблитІ». «Налмэс», «Кабар-

динка» гупхэм я концерт. ЕтІуанэ Іыхьэ (12+) 7.35 «ЛІэщІыгъуэхэм я джэрпэджэж» (балъкъэрыбзэкІэ)

(12+)8.05 «Щэнхабзэмрэ дэрэ». Лохвицкий Михаил (12+)

8.40 «КъБР-м и лъэпкъ проектхэр» (12+)

16.00 «ПщІэну щхьэпэщ» (12+) 16.30 «Пщэдейм нобэ къыщІедзэ» (балъкъэрыбзэкІэ)

17.10 «Гушы Іэрыгъаф Іэ». Іут Іыж Борис и эпиграммэхэр (алыгэбзэкІэ) (12+)

17.30 Ретроспективэ. «Шагъди» (12+)

17.50 «49-нэ каналым и пощт»

19.30 «Эфирым итщ илъэс 65-рэ хъуауэ» (12+)

20.20 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл Гэу. «Зэман. Тхыдэ. ЦІыху». Туменов Мурадин. Япэ нэтын (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)

21.00 КъБР-р илъэси 100 щрикъум ирихьэл Гэу. «Хэкүл Г». Социалист лэжьыгъэм и лІыхъужь Дадэ ХьэмытІэ (адыгэбзэкІэ) (12+)

21.30 «Республикэ: тхьэмахуэ зэхуаку хъыбархэр» (16+)

«Къэбэрдей-Балъкъэр» ГТРК-м и радио

Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22 7.10 - 8.00 «Пщэдджыжым жьыуэ» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

8.10 - 8.35 Бахъуэ БетІал. «Нэпсхэмрэ пычыгъуэ (адыгэбзэкІэ) 8.35 - 9.00 «ШІэин». Таумурзаев

Далхат (балъкъэрыбзэкІэ)

11.30 - 11.45 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ) 11.45 - 12.00 «Ди хъугъуэф Іыгъуэ-

бзэкІэ) 13.10 - 13.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР»

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) 13.25 - 14.00 «Шэджагъуэ хуабэ» 18.30 - 18.40 «Псоми ятеухуауэ»

(урысыбзэкІэ) 15.10 - 15.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» 18.40 - 19.00 «ЛІэщІыгъуэм и цІыху (адыгэбзэкІэ, балъкъэры-

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) 15.25 - 15.50 «Іуэху куэд щызэф Іагъэк І блыщхьэ» (урысыбзэкІэ)

15.50 - 16.00 «ДжэгуакІуэ» циклым щыщщ. Сыжажэ Къылъшыкъуэ (адыгэбзэкІэ) 18.10 - 18.25 «ХЪЫБАРЫШІЭХЭР»

(адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэ-

кІэ, урысыбзэкІэ) 18.25 - 18.30 Усыгъэм и дакъикъэхэр 8.40 - 9.00 «Спортми нэгъуэщІхэми (балъкъэрыбзэкІэ) **18.30 - 18.35** «Псоми тедгъэкІуэдэ- **11.30 - 11.45** «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР»

нур дакъикъитхущ» (урысы-

цІэрыІуэу 100». Къумахуэ Му-

хьэдин (урысыбзэкІэ) Гъубж, шыщхьэуІум и 23

7.10 - 8.00 «Пшэдджыжым жычэ» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

8.10 - 8.30 «Зэманыр, тхыдэр, цІыхур». Зумакулов Борис (балъкъэрыбзэкІэ)

зэкІэ) **8.40 - 9.00** «ЦІыхумрэ роботымрэ»

гъуэхэм я илъэс. «Лъэпкъым

(адыгэбзэкІэ) 11.30 - 11.45 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» бзэкІэ, урысыбзэкІэ)

11.45 - 12.00 Адыгэхэр: тхыдэмрэ 18.10 - 18.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» хабзэмрэ. «Лъэпкым и къекІуэкІыкІар». Куэцэ Пщымахуэ (адыгэбзэкІэ)

13.10 - 13.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» бзэкІэ, урысыбзэкІэ)

13.25 - 13.45 «Зи чэзу Іуэхум теухуа 18.50 - 19.00 ФІыуэ флъагъу макъа-

интервью» (урысыбзэкІэ) насыпымрэ» повестым щыщ 13.45 - 14.00 «Хъыбар Гуатэм и

рыбзэкІэ)

15.10 - 15.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры- 8.10 - 8.30 «ЛІакъуэ» (балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

хэкІыпІэр» (адыгэбзэкІэ) хэр» циклым щыщщ (адыгэ- 18.10 - 18.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» 8.40 - 9.00 «Къэбэрдейр: тхыдэр, (адыгэбзэкІэ, балъкъэры-

> бзэкІэ, урысыбзэкІэ) хэр» (адыгэбзэкІэ)

(адыгэбзэкІэ) цІэрыІуэу 100». Шортэн Да-

ниткэ (урысыбзэкІэ) Бэрэжьей, шыщхьэуІум и 24

7.10 - 8.00 «Пщэдджыжым жьыуэ» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры- 13.25 - 13.45 «Хабзэм теухуа упщІэ» бзэкІэ, урысыбзэкІэ)

ІуэхущІафэхэри». Хьэщ- 15.10 - 15.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» хъуэжь Раисэ (адыгэбзэкІэ)

щыщщ. «И гупсысэхэри, и

(адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ) 18.35 - 19.00 «ДіэщІыгъуэм и цІыху 11.45 - 12.00 «Нэхъ пасэу радиом 15.45 - 16.00 «Динымрэ хабзэмрэ»

къитахэм щыщщ» (балъкъэрыбзэкІэ) 13.10 - 13.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) 13.25 - 13.45 Маммеев Ибрэхьим. «ЩІалэ цІыкІумрэ мыщэм- 18.30 рэ» радиоинсценировкэр

(балъкъэрыбзэкІэ) 8.30 - 8.40 Щэнхабээ хъугъуэфІы- 13.45 - 14.00 «Лъэпкъ проектхэр: къуажэ» (адыгэбзэкІэ)

и Іущыгъэр» (балъкъэрыб- 15.10 - 15.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры бзэкІэ, урысыбзэкІэ)

15.25 - 15.45 «Гъэ еджэгъуэщ э. Фы хуэхьэзыр?» (адыгэбзэкІэ) (адыгэбзэк Іэ, балъкъэры - 15.45 - 16.00 «Микрофоныр - сабий - 7.25 хэм» (балъкъэрыбзэкІэ)

> (алыгэбзэкІэ, балъкъэры- 7.45 бзэкІэ, урысыбзэкІэ) **18.25 - 18.30** Усыгъэм и дакъикъэхэг

(балъкъэрыбзэкІэ) (адыгэбзэк Іэ, балъкъэры- 18.30 - 18.50 «Винил-кафе» (урысыбзэкІэ)

мэхэр (урысыбзэкІэ)

Махуэку, шыщхьэу Іум и 25 пхъуантэ цІыкІу» (балъкъэ- 7.10 - 8.00 «Пщэдджыжым жыыуэ» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

бзэкІэ) 15.25 - 16.00 «Ехъул Гэныгъэм и 8.30 - 8.40 «Пщэдджыжь пшэплъым 13.10 - 13.25 «ХЪЫБАРЫЩГЭХЭР» и нэхур» (балъкъэрыбзэкІэ)

рыжьхэр» (адыгэбзэкІэ) (адыгэбзэкІэ, балъкъэры- 18.25 - 18.30 «Усыгъэм и дакъикъэ- 11.30 - 11.45 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры-

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) 11.45 - 12.00 Щэнхабзэ хъугъуэ-

Тимэ (адыгэбзэкІэ) 13.10 - 13.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры- 15.10 - 15.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» бзэкІэ, урысыбзэкІэ)

(урысыбзэкІэ) 8.10 - 8.40 Радиом и фондым 13.45 - 14.00 «XX лІэщІыгъуэм и антологиер» (алыгэбзэкІэ)

(адыгэбзэкІэ, балъкъэры- **18.10 - 18.25** «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» бзэкІэ, урысыбзэкІэ) ятеухуауэ» (балъкъэрыбзэкІэ) 15.25 - 15.45 «И чэзу дыдэщ». Рескъум ирихьэл Гэу (урысы-

> (адыгэбзэкІэ) 18.10 - 18.25 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэры-

бзэкІэ)

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) **18.25 - 18.30** Усыгъэм и дакъикъэхэр (урысыбзэкІэ)

бзэкІэ) 18.45 - 19.00 Радиом и фондым щыщщ. «Романсыр псэр къы- 11.25 - 11.40 «КъБР: махуэр махуэм зэрыщ гъуджэщ» (урысы-

бзэкІэ) Мэрем, шышхьэуІум и 26

7.10 - **7.25** «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

- 7.45 «ПщэдджыжыыфІыр

цІыхуфІхэм драгъусэу»

кІуэ гугъуехьхэр» (балъкъэ-

(адыгэбзэкІэ) 8.00 «70 - 80 гъэхэм радиом къитахэм щыщщ» (адыгэбзэкІэ)

рыбзэкІэ)

11.30 - 11.45 «ХЪЫБАРЫЩІЭХЭР» (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ) 11.45 - 12.00 «НэхъыфІ дыдэу слъагъу си уэрэд» (балъкъэ

(адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэ кІэ, урысыбзэкІэ) къэхъукъащ Гэхэр, хъыба- 13.25 - 13.45 КъБР-р къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 щрикъум ирихьэлІэу. Хьэхъупа

хэм я тхылъ». КІэлъыкІуэр (урысыбзэкІэ) фІыгъуэхэм я илъэс. Жыгун 13.45 - 14.00 «Дыщалъхуа щІыналъэм и щІыуэпсыр» (балъ-

щІэ Хьэжбэчыр. «ГукъэкІыж-

(адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ, урысыбзэкІэ)

къэрыбзэкІэ)

15.25 - 15.45 «Шэрджэс дуней» (адыгэбзэкІэ) 15.45 - 16.00 «Ууаз» (диным теухуауэ) (балъкъэрыбзэкІэ)

(адыгэбзэкІэ, балъкъэры-

бзэкІэ, урысыбзэкІэ) публикэр илъэси 100 щри- 18.25 - 18.30 Усыгъэм и дакъикъэхэр (адыгэбзэкІэ)

> 18.30 - 18.45 «Спорт щхьэл» (урысыбзэкІэ) 18.45 - 19.00 «Дызэгъусэу дыкъо-

джэ» (урысыбзэкІэ) <u>Щэбэт, шыщхьэуІум и 27</u> 10.10 - 11.00 «Кавказым и пшэплъ-

хэр». Радиожурнал (урысыбзэкІэ) - 18.45 «КапитанитІ» (урысы- 11.10 - 11.25 «КъБР: махуэр махуэм кІэлъыкІуэу». ХъыбарыщІэ-

> кІэлъыкІуэу». ХъыбарыщІэхэр (балъкъэрыбзэкІэ) 11.40 - 12.00 «Ди гъусэу зывгъэпсэху»

хэр (адыгэбзэкІэ)

Концерт (адыгэбзэкІэ) Тхьэмахуэ, шышхьэуІум и 28 10.10 - 10.25 «КъБР: махуэр махуэм

кІэлъыкІуэу». ХъыбарышІэхэр (урысыбзэкІэ) 10.25 - 11.00 Къэрмокъуэ Мухьэмэд. «Лъагъуныгъэм и къарур» радиоспектаклыр (адыгэ-

бзэкІэ) 8.10 - 8.30 «Балигъ хъугъуэм къыдэ- 11.10 - 12.00 Театрыр микрофоным Іутщ. Ахматов Умар. «Нысэ лъапІэ» (балъкъэрыбзэкІэ)

«Къзбэрдей-Балъкъэр» ГТРК-м и ТВ Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22 7.07, 7.35, 8.07, 8.35 ЩІыпІэ зэ-

ман. «Пщэдджыжь». КъБР-м щыхъыбархэр 9.00 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ)

9.30 ЩІыпІэ зэман. «Пщэдджыжь. Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (12+) **14.30, 21.05** ЩІыпІэ зэман.

КъБР-м щыхъыбархэр Гъубж, шыщхьэуІум и 23 7.07, 7.35, 8.07, 8.35 ЩІыпІэ зэман. «Пщэдджыжь». КъБР-м щыхъыбархэр

9.00 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ) 9.30 ЩІыпІэ зэман. «Пщэдджыжь. Къэбэрдей-Балъ-

къэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)**14.30, 21.05** ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр

ман. «Пщэдджыжь». КъБР-м щыхъыбархэр 9.00 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ)

Бэрэжьей, шыщхьэуІум и 24

7.07, 7.35, 8.07, 8.35 ЩІыпІэ зэ-

джыжь. Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (12+) 21.05 ЩІыпІэ КъБР-м щыхъыбархэр

9.30 ШІыпІэ зэман. «Пщэд-

Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22

бархэр» (12+) 17.30 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». КъБР-м щыхъыбархэр (12+)

17.30 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». КъБР-м щыхъыбархэр (12+)

Бэрэжьей, шыщхьэуІум и 24 17.30 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». КъБР-м щыхъыбархэр

(12+)

Махуэку, шыщхьэуІум и 25 7.07, 7.35, 8.07, 8.35 ЩІыпІэ зэман. «Пщэдджыжь».

9.00 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ) 9.30 ЩІыпІэ зэман. «Пщэд-

КъБР-м щыхъыбархэр

джыжь. Къэбэрдей-Балъ-

къэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)**14.30, 21.05** ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр

7.07, 7.35, 8.07, 8.35 ЩІыпІэ зэман. «Пщэдджыжь». КъБР-м щыхъыбархэр 9.00 ЩІыпІэ зэман. Кавказ Ищ-

Мэрем, шыщхьэуІум и 26

9.15 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр (адыгэбзэкІэ, балъкъэрыбзэкІэ) 9.30 ЩІыпІэ зэман. «Пщэд-

хъэрэм щыхъыбархэр

джыжь. Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (12+) **14.30, 21.05** ЩІыпІэ зэман. КъБР-м щыхъыбархэр

Щэбэт, шыщхьэуІум и 27

8.00 ЩІыпІэ зэман. КъБР-м

щыхъыбархэр 8.20 «Лъагъуныгъэм теухуауэ...». Композитор ХьэІупэ ДжэбраІил (адыгэбзэкІэ)

Тхьэмахуэ, шыщхьэуІум и 28

зэхуаку хъыбархэр»

(12+)

«Россия 24» «Къэбэрдей-Балъкъэр» ГТРК-м и ТВ

15.00 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». «Тхьэмахуэ зэхуаку хъы-

17.45 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». Репортаж щхьэхуэ (12+) Гъубж, шыщхьэуІум и 23

17.45 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». Интервью (12+)

17.45 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». Репортаж щхьэхуэ (12+) Махуэку, шыщхьэуІум и 25

17.30 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24»

17.45 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24».

КъБР-м щыхъыбархэр

Интервью (12+) Мэрем, шышхьэуІум и 26 17.30 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24» КъБР-м щыхъыбархэр

17.45 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». Репортаж шхьэхүэ (12+) Щэбэт, шыщхьэуІум и 27 Лажьэркъым

(12+)

Тхьэмахуэ, шыщхьэуІум и 28 13.00 ЩІыпІэ зэман. «Россия 24». «Тхьэмахуэ зэхуаку хъыбархэр» (12+)

Блыщхьэ, шыщхьэуІум и 22

- 00.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) **1.00** - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкIэ)
- 1.35 «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)
- 2.00 «Макъамэ» (адыгэбзэкІэ)
- 2.30 «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ)
- 3.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) 4.00 - «Жырхана» (балъкъэрыбзэкІэ)
- **5.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
- 6.35 «ПщІэну щхьэпэщ» (урысыбзэкІэ) (12+)
- 6.45 7.00 «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) (12+)

«ХъыбарыщІэхэр» (адыгэбзэкІэ): 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00

«ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ): 7.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «ХъыбарыщІэхэр» (урысыбзэкІэ):

- 7.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 7.45 «Узыншагъэ» (адыгэбзэкІэ) (12+)
- 8.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 8.20 «Билимни дуниясы» (балъкъэрыбзэкІэ)
- «Псалъэмакъ щхьэпэ» (адыгэбзэкІэ)
- 9.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
- «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ)
- 10.05 «ХьэщІэщ» (адыгэбзэкІэ) (16+) 10.25 - «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)
- 11.05 «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 11.25 «Жыр саугъа» (балъкъэрыбзэкІэ) 11.48 - «Назму толкъунларында» (балъкъэ-
- рыбзэкІэ) (12+) 12.05 - «КъехьэкІ-нехьэкІ зыхэмылъ псалъэмакъ» (урысыбзэкІэ) (16+)
- 12.35 «Луней тетык Іэ» (урысыбзэк Іэ) (16+) 13.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 13.35 «Псалъэмакъ щхьэпэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 13.50 «Узыншагъэ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 14.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-
- рыбзэкІэ) (16+) **14.30** - «ГушыІэпІэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 15.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
- 15.25 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ)
- 16.05 «ХьэщІэщ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 16.25 «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ) 17.05 - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 17.25 «Жыр саугъа» (балъкъэрыбзэкІэ) 17.48 - «Назму толкъунларында» (балъкъэ-
- рыбзэкІэ) (12+) 18.05 - «КъехьэкІ-нехьэкІ зыхэмылъ пса-
- лъэмакъ» (урысыбзэкІэ) (16+) 18.35 - «Дуней тетыкІэ» (урысыбзэкІэ) (16+)
- **19.05** Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э)
- 19.45 «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 20.05 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- **20.40** «Гюрен» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
- **21.05** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 21.35 - «ПщІэну щхьэпэщ» (урысыбзэкІэ) (12+)
- 21.45 «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) 14.20 «Къонгуроучукъ» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
- 22.00 «Макъамэ» (адыгэбзэкІэ)
- 22.35 «Ди гъусэу зывгъэпсэху» (адыгэ- 14.50 Къызэрыфэ пшыналъэхэр (адыгэбзэкІэ)

Гъубж, шыщхьэуІум и 23

- 00.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) **1.00** - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э)
- 1.30 «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ)
- 2.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 2.30 «ГушыІэпІэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- **3.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 3.25 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ)
- 4.00 «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)
- 5.00 «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 5.25 «Жыр саугъа» (балъкъэрыбзэкІэ)
- **6.00 7.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) «ХъыбарыщІэхэр» (адыгэбзэкІэ):

7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ): 7.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00

«ХъыбарыщІэхэр» (урысыбзэкІэ):

- бзэкІэ) (16+)
- 7.45 «Ди лъахэ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 8.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 8.20 «Боракъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 9.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+) **9.20** - «Гукъыдэж» (урысыбзэкІэ) (12+)
- 10.05 «Адыгэхэр: тхыдэр, хабзэр» (адыгэбзэкІэ)
- 10.50 «Инэмыкъуэ» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 11.05 «Халкъ жырла» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 11.30 «Миллет хазнабыздан» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
- 12.05 «Интервал QT» (урысыбзэкІэ) (16+) 12.25 - «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ)
- 12.45 «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+) 13.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ-
- бзэкІэ) (16+) 13.35 - «Ди лъахэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 13.50 «Инэмыкъуэ» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 14.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 14.30 «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)

Къбр-м и Радио

- бзэкІэ) (16+)
- 15.25 «Гукъыдэж» (урысыбзэкІэ) (12+) 16.05 - «Адыгэхэр: тхыдэр, хабзэр» (адыгэбзэкІэ)
- 17.05 «Боракъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 17.35 «Халкъ жырла» (балъкъэрыбзэкІэ) **18.05** - «Интервал QТ» (урысыбзэкІэ) (16+)
- 18.25 «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ) (6+)
- 19.05 Макъамэ 99.5-FM (адыгэбзэкІэ)
- **19.45** «Таурхъан» (балъкъэрыбзэкІэ) (6+) 20.05 - «Билимни дуниясы» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 20.25 «Орайла» (балъкъэрыбзэкІэ).
- **21.05** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
- 21.25 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 11.05 **22.00** - «ХьэщІэщ» (адыгэбзэкІэ)(16+)
- 22.30 «ГушыІэпІэ» (адыгэбзэкІэ)(16+) **23.00** - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 23.25-24.00 «Жыр саугъа» (балъкъэрыбзэкІэ)
- Бэрэжьей, шышхьэуІум и 24 00.00 - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
- **1.00** Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э) 1.30 - «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ)
- 2.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 2.35 «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)
- 3.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 3.20 - «Гукъыдэж» (урысыбзэкІэ) (12+)
- 4.00 «Гухэлъ уэрэдхэр» (адыгэбзэкІэ)
- 5.00 «Халкъ жырла» (балъкъэрыбзэкІэ) **5.30** - «Боракъ» (балъкъэрыбзэкІэ) **6.00** - **7.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) **15.25** -

«ХъыбарыщІэхэр» (адыгэбзэкІэ): 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ): 7.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00

- «ХъыбарыщІэхэр» (урысыбзэкІэ): 7.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 7.15 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ-
- бзэкІэ) (16+) 7.45 - «Сэтэней» (адыгэбзэкІэ) (12+) 8.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-
- рыбзэкІэ) (16+) 8.30 - «Къонгуроучукъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- (6+)9.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
- «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 10.05 - «ЦІыхумрэ гъащІэмрэ» (адыгэбзэкІэ) 20.25 - «Къонгуроучукъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- (16+)10.25 - «Гухэлъ уэрэдхэр» (адыгэбзэкІэ)
- 11.05 «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 11.30 - «Салам алейкум» (балъкъэрыбзэкІэ)
- бзэкІэ) 12.35 - «Кавказым и симфоние» (урысыбзэкІэ)
- 13.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ- 23.30 24.00 «Салам алейкум» (балъкъэбзэкІэ) (16+)
- 13.35 «Гукъыдэж» (адыгэбзэкІэ) (16+) 14.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-
- рыбзэкІэ) (16+)
- (6+)
- 14.40 «Усыгъэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- бзэкІэ)
- 23.00 24.00 «Жырхана» (балъкъэрыбзэкІэ) 15.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
 - 15.25 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 16.05 - «Сэтэней» (алыгэбзэк Іэ (12+)
 - 16.20 «Гухэлъ уэрэлхэр» (алыгэбзэк Гэ)
 - 17.05 «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 17.25 - «Салам алейкум» (балъкъэрыбзэкІэ) 18.05 - «Гъуазджэм и щІыналъэ» (урысыбзэкІэ)
 - 18.35 «Кавказым и симфоние» (урысыбзэкІэ)
 - 19.05 Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкІэ) 19.45 - «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+)
 - 20.05 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) 20.25 - «Боракъ» (балъкъэрыбзэкІэ)

 - 21.05 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 21.25 - «Гукъыдэж» (урысыбзэкІэ) (12+) 22.00 - «Адыгэхэр: тхыдэр, хабзэр» (адыгэ-
- 039KI9) 7.15 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ- 23.00 - «Халкъ жырла» (балъкъэрыбзэкІэ)
 - **23.30 24.00** «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) <u>Махуэку, шыщхьэуІум и 25</u> **00.00** - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
 - 00.30 «Кавказым и симфоние» (урысыбзэкІэ) **1.00** - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкІэ)
 - 1.35 «Гукъыдэж» (адыгэбзэкІэ) 2.00 - «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
 - 3.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
 - 4.00 «Усыгъэ» (адыгэбзэкІэ) 4.10 - «Гухэлъ уэрэдхэр» (адыгэбзэкІэ)
 - 4.50 Къызэрыфэ пшыналъэхэр (адыгэ- 12.05 «Гъуазджэм и щІыналъэ» (урысыбзэкІэ)
 - **5.00** «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 5.30 - «Салам алейкум» (балъкъэрыбзэкІэ)
 - **6.00 7.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэк Іэ)
 12.50 - «Жэуап зэтыгъуей упщ Іэхэр» (урысы-«ХъыбарышІэхэр» (адыгэбзэкІэ): 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ):
 - «ХъыбарышІэхэр» (урысыбзэкІэ): 7.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)

7.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00

- 15.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы- 7.45 «Зэманым пэджэжу» (адыгэбзэкІэ) 14.30 «Ди гъусэу зывгъэпсэху» (адыгэ-(16+)
 - 8.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
 - 8.20 «Алтын хазна» (балъкъэрыбзэкІэ) 9.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
 - бзэкІэ) (16+) 9.20 - «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ)
 - (6+)9.30 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэ-
 - кІэ) 10.05 - «Дингъуазэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - 10.15 «ЕджапІэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - 10.20 Адыгэ үэрэдыжьхэр (адыгэбзэкІэ) 10.45 - «Журналист ныбжыщ Іэм и псалъэ» (адыгэбзэкІэ) (6+)
 - «Тейри къылыч» (балъкъэрыбзэкІэ) (6+)
 - «Ауаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 12.05 - «КъыддекІуэкІ хабзэхэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
 - «Макъамэм и толъкъунхэм» (урысыбзэкІэ)
 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - «Зэманым пэджэжу» (адыгэбзэкІэ) - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-
 - рыбзэкІэ) (16+) - «ЩІалэгъуэ» (адыгэбзэкІэ) (16+) 15.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
 - бзэкІэ) (16+) «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ) (6+)
 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 16.05 - «Дингъуазэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - 16.15 «ЕджапІэ» (адыгэбзэкІэ) (16+) 16.20 - Адыгэ уэрэдыжьхэр (адыгэбзэкІэ) 16.45 - «Журналист ныбжьыщІэм и пса-
 - лъэ» (алыгэбзэкІэ) (6+) 17.05 - «Алтын хазна» (балъкъэрыбзэкІэ)
 - 17.35 «Ауаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 18.05 - «КъыддекІуэкІ хабзэхэр» (урысы бзэкІэ) (16+)
 - 18.30 «Макъамэм и толъкъунхэм» (урысыбзэкІэ) (12+) **19.05** - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э)
 - 19.45 «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+) 20.05 - «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
 - (6+)21.05 - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 21.25 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэ-
- 12.05 «Гъуазджэм и щІыналъэ» (урысы- 22.00 «Щыхумрэ гъащІэмрэ» (адыгэбзэкІэ)
 - (16+)22.25 - «Гухэлъ уэрэдхэр» (адыгэбзэкІэ) 23.00 - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)

рыбзэкІэ) Мэрем, шыщхьэуІум и 26 00.00 - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)

- **1.00** Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкIэ)
- 1.30 «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ)
- 2.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- **3.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 4.00 - «Дингъуазэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 4.10 «ЕджапІэ» (адыгэбзэкІэ) (16+) 4.30 - «ЩІалэгъуэ» (адыгэбзэкІэ)
- 5.00 «Алтын хазна» (балъкъэрыбзэкІэ) 5.30 - «Ауаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) **6.00** - **7.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэ кІэ)

«ХъыбарыщІэхэр» (адыгэбзэкІэ): 7.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «ХъыбарыщІэхэр» (балъкъэрыбзэкІэ): 7.05, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00

- «ХъыбарыщІэхэр» (урысыбзэкІэ): 7.10, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ-
- бзэкІэ) (16+) 7.45 - «Динымрэ гъащІэмрэ» (адыгэбзэкІэ) 17.45 - Усэхэр (урысыбзэкІэ) (16+)
- 7.50 «ІэщІагъэ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 8.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) «Кюбюрчек» (балъкъэрыбзэкІэ) (6+
- 8.35 «Тау макъамла» (балъкъэрыбзэкІэ) 9.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысыбзэкІэ) (16+)
- 9.25 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 10.05 - «ГъащІэм и дамыгъэ» (адыгэбзэкІэ)
- (16+)10.25 - «Прозэм и напэкІуэцІхэр» (адыгэбзэкІэ) 10.45 - «Лэгъупыкъу» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 11.05 «Ууаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 3.25 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ) 11.20 - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 11.45 - «Сиз а билемисиз» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
 - бзэкІэ) 12.35 - «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ) (6+)
 - бзэкІэ) (12+) - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - (16+)13.50 - «ІэщІагъэ» (адыгэбзэкІэ)(12+) 14.05 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)

- 15.05 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
- бзэкІэ) (16+)
- 15.25 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэ-
- бзэкІэ)
- 17.05 «Ууаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 17.20 - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 23.00 - «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- (12+)
- бзэкІэ) 18.35 - «Сабиигъуэм и дуней» (урысыбзэкІэ) 00.00 - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)
- (6+)18.50 - «Жэуап зэтыгъуей упщ
Іэхэр» (уры-
- 19.05 Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкІэ) 19.45 - «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 20.05 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- **21.05** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэк**І**э)
- 22.00 «ЩІалэгъуэ» (адыгэбзэкІэ) 22.35 - Адыгэ уэрэдыжьхэр (адыгэбзэкІэ)
- 23.25 24.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) Щэбэт, шыщхьэуІум и 27
- **00.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкIэ) **1.00** - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкIэ)
- 1.30 «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ) 2.00 - «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) 2.30 - «Тау макъамла» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 3.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 3.25 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ)
- 4.00 «Ди гъусэу зывгъэпсэху» (адыгэбзэкІэ) 5.00 - «Ууаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 5.10 «Чамхана» (балъкъэрыбзэкІэ) 5.30 - «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ) 6.00 - 7.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 7.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэ-
- бзэкІэ) (16+) 7.38 - «Лъэпкъым и фІыгъуэхэр» (адыгэ-

бзэкІэ)

- рыбзэкІэ) (16+) 8.25 - «Шаудан» (балъкъэрыбзэкІэ) 9.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
- бзэкІэ) (16+) 9.25 - «Радиус-99,5» (урысыбзэкІэ) (12+) **9.45** - Усэхэр (урысыбзэк**І**э)
- 10.00 «ГъащІэм и дамыгъэ» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 10.20 «Дэрэжэгъуэ» (адыгэбзэкІэ) (16+) 10.50 - «Жаншэрхъ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 11.00 - «Бора» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 11.21 - «Топалайчыкъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- (6+)11.30 - «Акъ тауланы жырлары» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 12.00 «Гукъыдэж» (урысыбзэк І
э) (12+) 12.44 - «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) (12+)
- 13.38 «Лъэпкъым и фІыгъуэхэр» (адыгэбзэкІэ)

бзэкІэ) (16+)

рыбзэкІэ) (16+)

(6+)

- 14.00 «Утыку» (адыгэбзэкІэ) 14.50 - «Жаншэрхъ» (адыгэбзэкІэ) (12+) 15.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-
- 15.25 «Шаудан» (балъкъэрыбзэкІэ) 16.00 - «Бора» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 16.21 - «Топалайчыкъ» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 16.30 «Акъ тауланы жырлары» (балъкъэрыбзэкІэ) 17.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
- бзэкІэ) (16+) 17.25 - «Радиус-99,5» (урысыбзэкІэ) (12+)

- 18.00 «Гукъыдэж» (урысыбзэкІэ) (12+) 18.44 - «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) (12+)
- **19.00** Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э) **19.45** - «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 20.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 20.20 «Кюбюрчек» (балъкъэрыбзэкІэ) (6+) 20.35 - «Тау макъамла» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 21 00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 21.25 - «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэ
- кІэ) 16.05 - «Прозэм и напэкІуэцІхэр» (адыгэ- 22.00 - «Прозэм и напэкІуэцІхэр» (адыгэ
 - бзэкІэ) 22.30 - «Ди гъусэу зывгъэпсэху» (адыгэбзэ-
 - кІэ)
- 17.45 «Сиз а билемисиз» (балъкъэрыбзэкІэ) 23.20 «Сиз а билемисиз» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
 - Тхьэмахуэ, шышхьэуІум и 28
 - **1.00** Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэк**І**э)
 - 1.38 «Лъэпкъым и фІыгъуэхэр» (адыгэ-

 - 2.00 «Жэщыбг нэужьым» (адыгэбзэкІэ) 3.00 - «Орайда» (балъкъэрыбзэк
Іэ)
 - 3.25 «Шаудан» (балъкъэрыбзэкІэ) 4.00 - «Бора» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
 - «Акъ тауланы жырлары» (балъкъэ-
 - рыбзэкІэ)
 - **5.00** Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкIэ) **5.25** - «Радиус-99,5» (урысыбзэкІэ) 5.45 - Усэхэр (урысыбзэкІэ)

6.00 - Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ)

«ХъыбарыщІэхэр». Тхьэмахуэм къэхъуахэр: 10.00, 14.00

- Тхьэмахуэм къэхъуахэр: 8.00, 15.00 «ХъыбарыщІэхэр» Тхьэмахуэм къэхьуахэр: 12.00, 17.00
- 7.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
- 8.10 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+) 8.45 - «Гюрен» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+)
- бзэкІэ) (16+) - «ПщІэну щхьэпэщ» (урысыбзэкІэ)
- 8.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэ-

(12+)

- 10.10 «Ди зэІущІапІэщ» (адыгэбзэкІэ) 10.40 - «Дерс» (адыгэбзэк Гэ) (12+)
- (урысыбзэкІэ)
- 13.35 «Ди гъусэу зывгъэпсэху» (адыгэбзэкІэ)
- 15.10 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
- 15.40 «Гюрен» (балъкъэрыбзэкІэ) (12+) 16.00 - «Сахна» (балъкъэрыбзэкІэ)
- (12+)
- 18.00 «Театрыр микрофоным Іутщ» (уры-
- 19.45 «Таурхъан» (адыгэбзэкІэ) (6+) 20.00 - «Орайда» (балькъэрыбзэкІэ)
- 21.00 Макъамэ 99,5-FM (урысыбзэкІэ) 21.25 - «Радиус-99,5» (урысыбзэкІэ) (12+)

20.25 - «Шаудан» (балъкъэрыбзэкІэ)

- бзэкІэ)

- 16.45 «Лэгъупыкъу» (адыгэбзэкІэ) (6+)
- 18.05 «Гъуазджэм и щІыналъэ» (урысы- 23.30 24.00 «Орайда» (балъкъэрыбзэкІэ)
- сыбзэкІэ) (12+)
- 20.25 «Алтын хазна» (балъкъэрыбзэкІэ)
- 21.30 «Кавказым и макъхэр» (урысыбзэкІэ)
- 23.00 «Ауаз» (балъкъэрыбзэкІэ) (16+)
 - 6.44 7.00 «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) (12+)
 - «ХъыбарыщІэхэр»
 - 7.40 «Фэр папшІэ» (алыгэбзэкІэ)
 - 9.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-
 - (12+)9.45 - «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ)
 - 11.00 «Сахна» (балъкъэрыбзэкІэ) 12.10 - «Театрыр микрофоным Іутщ»
 - 13.00 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)
 - 14.10 «Ди зэІущІапІэм» (адыгэбзэкІэ) **14.40** - «Фэр папщІэ» (адыгэбзэкІэ)
- 17.10 «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (урысы-13.00 - «Си Къэбэрдей-Балъкъэр» (адыгэбзэкІэ) (16+)

17.40 - «ПщІэну щхьэпэщ» (урысыбзэкІэ)

- 17.50 «Спорт хъыбархэр» (урысыбзэкІэ) (12+)
- сыбзэкІэ) - Макъамэ 99,5-FM (адыгэбзэкIэ)
- 21.45 Усэхэр (урысыбзэкІэ) 22.00 - «Утыку» (адыгэбзэкІэ) 23.00 - «Бора» (балькъэрыбзэкІэ) (16+) 23.30 - 24.00 «Акъ тауланы жырлары»

Тырныауз и зы уэрам.

(балъкъэрыбзэкІэ)

Іуэху еплъыкІэ

Прокуратурэ

КъБР-м щыІэ МВД-м къет

Бзэм хэт макъхэм зэхъуэкІыныгъэ ягъуэтыр адыгэбээм е абы и лъэпкъэгъу бзэхэм я закъуэкъым зэхьэл Гар - апхуэдэ Іуэхур дэтхэнэ бзэми лъоіэс. БээщІэныгъэлІхэм къызэралъытэмкіэ, илъэс 500 къэскіэ бээм и макъхэм зэхъуэкІыныгъэ ягъуэт. Абы къйкІыркъым «нобэ илъэс щитху ирикъуащи, мыпхуэдэ макъым зегъэхъуэжын хуейщ», жиlэу. Мы lуэхугъуэр бээм езыр-езыру къыщокіуэкі, псалъэм пап-щіэ, макъ - В-р адыгэбзэм хэтыххэу щытакъым. Хэмыта макъ бзэм къыхэгъэхьэн е хэтыр хэгъэк Іыныр къэрал унафэкъым, апхуэдэ бгъэдыхьэкіэкіи пхуещіэнуіакъым.

МЫБЫ щхьэусыгъуэ зыбжанэ иІзу къыдолъытэ. Псалъэм папщіэ, гъащіэм зехъуэж, хьэпшыпыщІэхэр цІыхум кърегъажьэ, къэрал, социальнэ ухуэкІэм зехъуэж, апщІондэхукІй бээм хэмыта псалъэ гуэрхэр къыхохьэ. А псалъэхэр псори езы бзэм ейуэ щытын хуейкъым. Къинэмыщауэ, лъэпкъхэр ящі щитіысыкІыпауэ зыми якІэлъымыкІуэу, езыхэм къалъимыхьэ ауэ щыткъым: нэгъуэщІ лъэпкъым щыщ нысэу къашэ, япхъу ирагъашэ, ІэщІагъэлІ гуэрхэр къахохьэ, нэхъапэјуэкіэ уіэбэмэ, нэгъуэщі лъэпкъхэм щыщ пщыл яхуэхъурт, нэгъуэщ лъэпкъым япщ къыщІэпхъуэжа къахыхьэрт - апхуэдэхэми бзэм и макъхэм зэхъуэкІыныгъэ ягъуэтыныр мащіэми-куэдми къапкърокі.

ЦІыхум зигъэтыншын фІэфІщ, бзэр зезыхьэжыр езы цІыхурщ: лъэпкъ гупсысэм псалъэр къигъэщіауэ щытми, къыкіэлъыкіуэ ліэщіыгъуэхэм хэпсэухь ціыхум а псалъэр нэхъ тыншу къыупсэлъ зэрыхъуну щытыкІэм ирегъзувэ. Иджыпстурей гъащІэм къыщекіуэкі Іуэхугъуэм ебгъапщэмэ, щапхъзу къапщтэ хъунущ телефонкІэ щызэхуэтхэм деж, «къызгурыІуащ» е «хъунщ» жэуапхэр ятыным ипІэкІэ, «ОК» жаІэу зэрызэфІагъэкІыр.

Иджыри зы илъэс тхущ хуэдэ ипэкІэ Тыркум адыгэбээ щрагъэджэн дэнэ къэна, а къэралыгъуэм и цІыхуу тыркубзэкІэ мыпсалъэм тезыр тралъхьэу щытащ, лъэхъуэщым ирадзэу щытари мащІэкъым. Апхуэдэ щапхъэ куэдхэр ягу къагъэкіыж Тыркум щыпсэу ди лъэпкъэгъу нэхъ ныбжь зиїэхэм. Уэрэджы акіуэ цІэрыІуэ, хьэрычэтыщІэ Іуэхум иджыпсту куууэ хэпщ а Къущхьэ Тыгъуэн игу къегъэкlыж: «Урдымым (Иордание) сыщикіыжым щыгъуэ, абы нэхъ щыгъуэтыгъуафІэти, адыгэ уэрэд тету кассетэ зыбжанэ къэсщэхуат, Тыркум здэсхьу сыщедэlуэну, си благъэ, ныбжьэгъухэри езгъэдаlуэурэ згъэгуфіэну. Тыркум сыщихьэжым, гъунапкъэм деж сыщаубыдащ, адыгэ уэрэд тету кассетэ зэрыздэсшэм щхьэкіэ. Абы фІэкІа хэмылъу, суд къыстращІэри, хьэпсым илъэс ныкъуэкІэ срагъэсауэ щытащ».

Ди лъэпкъэгъухэр Тыркум щетІысэхын хъуа нэужь, илъэс куэдкІэ къалэхэм дэтІысхьэну хуитыныгъэ яІакъым, къуажэу дэтыр диным щыхурагъаджэ щауэ яджыжыну къалъытэу.

Макьыбэу си анэдэльхубзэ еджапіэт, ахэри къуажэ зыбжанэ къэс зы дэту арат. Апхуэдэ Іуэху

къэс зы дэту арат. Апхуэдэ Іуэху шІзуэу хэтти, 2002 гъэм хэкІыпІз бгъэдыхьэкіэм къыхэкікіэ, адыгэ къуажэхэм дэс цыхухэм адыгэбзэ фіэкіа ямышіэу псэуаш. Нэхъ иужьыІуэкІэ, тыркубзэкІэ шрагъаджэ еджапіэхэм щіэтіысхьэну хуит къащіат, ауэ адыгэбзэ фіэкіа зымыщіэ сабийхэр куэду гугъу ехьхэрт: я егъэджакІуэхэр тыркут, езыхэм тыркубзэу зы псалъи ящ!эртэкъым, апхуэдэу щыхъукІи адыгэбзэкІэ зыгуэр жа-Іэну хуиттэкъым. Бзэр зымыщІэ сабийр дауэ егъэджакІуэм е къыдеджэ тырку сабийм гурыкъвідеджэ тырку саоиим туры-lуэнт? Зыхуей гуэр жаlэн щхьэкlэ, адыгэбзэ гуэр къажьэдэхумэ, егъэджакlуэм иlыгъ чымкlэ щысхь имыlэу къахэуэрт.

Зыгъэпсэхугъуэ дакъикъэхэм деж, езы адыгэ сабийхэри я бзэзэпсэлъэжыну шынэхэрт. АдыгэбзэкІэ зэпсалъэу тырку сабий гуэрым зэхихмэ, егъэджа-кlуэм бзэгу хуихьынут, абы фlэ-кlаи хэмылъу, адыгэ сабийм удын

къытехуэнут.
Тыркум Евросоюзым хыхьэну мурад къыщигъэлъагъуэм, 1999 гъэм, абыхэм къэралым щекІуэкІ ныкъусаныгъэхэм ящыщу къыхуагъэлъэгъуащ Тыркум ис лъэпкъ мащІэхэм я бзэр яджыжыну хуитыныгъэ зэрамыlэр. Дауи, мыбы псом япэу зи гугъу дауи, мыоы псом люз, сл. г., г., ящіыр курдхэр арат. Курдхэм лъагъуныгъэшхуэ къытхуаізу лъагъуныгъэшхуэ щымытми, ямыщІэххэу яфІ къы-дэкІащ. Сыт щхьэкІэ жыпІэмэ, тыркухэм зы лъэпкъыр хагъэщхьэхукІыу абы и бээ иджыжыну хуит ящІкІэ зэфІэкІынутэкъым. Езы Тыркум щызекІуэ партхэр куэдрэ зэныкъуэкъуащ: зым мыпхуэдэ зэхъуэкІыныгъэ конституцэм хэлъхьэн хуейуэ къилъытэрт, адырейм ар пщІы мыхъуххэну жиІэрт. Ауэ 2001 гъэм Тыркум и Конституцэм зэхъуэкІыныгъэхэр халъхьащ: лъэпкъ машІэхэм я баэр ялжых рытіысахэм хуэдэу зэхэст. Къуа- рыхуимыту щытар Іуахащ, ауэ жэхэм щіэныгъэ гуэр щагъуэтыну абы къикіыртэкъым хуиту утіып-

къагъуэтащ: нэгъуэщІыбзэхэм-рэ тыркубзэм и диалектхэу махуэ къэскІэ зэрызэпсалъэхэмрэ лъэпкъыбзэу къалъытэ. Абдеж къыщыщІэдзауэ адыгэбзэ ирагъэджыну хуитыныгъэ ягъуэтащ. Хуитыныгъэ бгъуэта щхьэкіэ, ямыджу щыта бзэр езыгъэджынрэ щебгъэджэнрэ ухуейт. КАФФЕД-м хыхьэ Хасэхэм къекІуалІэ щІалэгъуалэр езы Хасэхэм щрагъаджэу зэхаублэ. Абыхэм щезыгъэджэну егъэджакІуэ 25-м курсхэр къаух. 2009 гъэм къыщыщІэдзауэ Тыркум и университет зыбжанэм, Самсун, Къайсэр, Дузджэ, адыгэбээ Къайсэр, Дузджэ, адыгэбзэ щрагъэджу щадзэ. Самсун университетым и унафэщіхэм ап-хуэдэ Іуэхур ягу иримыхьу, адыгэ-бзэ къудамэр зэхуащіыжащ. Мыдрей университетитіми Іуэхур занщізу щызэфізувакъым: абы щеджэну цІыху бжыгъэр иригъэкъун хуейт.

2013 гъэм сыт хуэдэ Іуэху мыщхьэпэхэр къалъыкъуэкlами, абыхэм ебэкъуэну яхузэфІэкІри, Дузджэ университетым адыгэбзэ къудамэ щылажьэу щІидзащ. Мыбы иджыпстуи щрагъаджэ Адыгэ къэрал университетым и егъэджакlуэ ХьэщІэмыз Мирэ, Дол Рузанэ, Щхьэлахъуэ Сусаннэ. Мы Іуэхум аргуэру политикэр хэІэбащ. Адыгэ къэрал университетыр Тыркум адэкІэ дэлэжьэн имыдэу и егъэджакІуэхэр ишэжащ, ауэ піалъэ кіэщі дэкіа нэужь, а университетым и лэжьакІуэу щымытыжхэу абыхэм ягъэзэжауэ Дузджэ щрагъаджэ.

Илъэс зыбжанэ дэкІа нэужь, Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал Къэрэшейниверситетымрэ Шэрджэс къэрал университетымрэ я егъэджакіуэхэр ягъакІуэри, Къайсэр университетым адыгэбээ щрагъэдж къудамэ ъышызэІ

Алфавитыр зытетын хуей хэр хьэрфхэм ехьэлlауэ хамэ къэ- гъэкlыжыфыну рал исхэм я деж, псом хуэмыдэу убгъэдэлъын хуейщ.

зэгурымыІуэныгъэхэр щокіуэкі. Апхуэдэ псалъэмакъ куэд ди къэралым исхэм я дежи ущрохьэлІэ. Уеблэмэ, кирилл хьэрфхэм я телъхьэхэмрэ латин хьэрфхэм я телъхьэхэмрэ дэтхэнэр нэхъыбэми зэхэбгъэкІын щхьэкlэ, къэхутэныгъэ псо ебгъэкіуэкіын хуейщ. Мы Іуэхугъуэм Тыркум зыбжанэрэ ехьэлІауэ щІэныгъэ конференцхэр щекіуэкіащ. Зэрыжытіащи, Тыркум щыпсэухэри гупитІ ихъукІауэ, Къайсэр Хасэм и телъхьэхэмрэ Конье Хасэм и телъхьэхэмрэ, егъэджэныгъэмкІэ министерствэм хуитыныгъэ къы ахащ кирилл хьэрфхэмкІи, латин хьэрфхэмкІи адыгэбзэр ирагъэджыну хуиту. Пэжщ, хамэ къэрал щыпсэу адыгэхэм я дежкіэ, псом хуэмыдэу Тыркум, Америкэм, Европэм, латин хьэрфхэр нэхъ я гъунэгъущ, нэхъыф у яц ыху, абы и лъэныкъуэкІи латин хьэрфхэм я телъхьэхэм жаІэр къабыл пщІы хъунт. Ауэ мыбыхэм Іуэхугъуэ зыбжанэ къалъытэркъым ик/и зэхахыну хуейкъым. Къапщтэмэ, Иорданиемрэ Израилымрэ щыпсэу адыгэхэм хьэрыпымрэ журтымрэ я хьэрфхэри яцІыху, латин хьэрфхэри зрагъащІэ, хамэ къэралыбээ (инджылызыбээ, франджыбзэ, нэмыцэбзэ) щызрагъащіэкіэ, ауэ кирилл хьэрфхэри зрагъэщіэну яхузэфіокі. Псалъэм папщіэ, Рихьаниерэ Кфар-Камэрэ (Израиль) щыпсэухэм журтым я бзэри, хьэрыпыбзэри, Іэмал имыІэу иджыри зы хамэ къэрал бзэ гуэри зрагъэщІэф. абы къыдэкІуэуи адыгэбзэр зэзыгъэщІэну хуейхэри мыпхуэдэ Іуэху шытыкіэм къигъэувыі эркъым.

Тыркум щыпсэу адыгэхэр я бжыгъэкІэ псом нэхърэ нэхъыбэу щытми, тхылъ, журнал, газет, сыт хуэдэхэр ди къэралымкІэ икІыущ зэраіэрыхьэр. Ди къэралым щызекіуэр кирилл хьэрфхэрщ. Апхуэдэу щыщыткіэ, лъэпкъыр зы зыщІыжыфынур зы алфавитщ - кирилл хьэрфхэм тетырщ. Латин алфавитыр тегъэщіапіэ ящіыпэнуми, Тыркум щыпсэу егъэджакіуэ мащіэхэми щІэныгъэ зэрагъуэтар кирилл хьэрфхэрщ, ауэ апхуэдэ мащІэми адыгэ грамматикэр фІы дыдэу ящіэу пхужыіэнукъым. Латин тхыгъэкіэ тхауэ адыгэ грамматикэм ехьэліа щіэныгъэ лэжьыгъэхэр щыІэкъым. «Ди цІыхухэм алфавит зыбжанэ зрагъэщІэныр къатохьэлъэ», - аращ латин хьэрфхэм я телъхьэхэм я щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэр. Ар гурыГуэгъуэщ, ауэ бзэр зэзыгъэщіэну хуейхэм зэуэ зы гугъуехьу ящіэкімэ нэхъыфіщ, зэ латин хьэрфкіэ, абы иужькіэ кирилл хьэрфкіэ бзэр зрагъащіэ нэхърэ. Абыхэм хуэдэ дыдэу ди къэралми алфавит къэзыгупсысыр щымащіэкъым. Дэ дызэреплъымкіэ, алфави-

тым уејусэнкіэ Іэмал иіэкъым, и шхьэусыгъуэ нэхъышхьэуи тly долъагъу: тхылъ еджэр илъэс къэскіэ нэхъ мащіэ мэхъу, иджыпсту алфавитыр тхъуэжмэ, а еджэ тіэкіури хэзэрыхьыпэнущ. Апхуэдэүи алфавит пхъуэжыпэну щытми, къэрал щхьэхүэү, тхылъхэр, жүрналхэр алфавитыщІэкІэ къыдэбмылъку

Псом ящхьэрщи, шэч къызы тедмыхьэр - хамэ къэрал щыпсэу ди лъэпкъэгъухэр бзэм хуеджэнумэ, латин алфавитыр лъэныкъуэ егъэзауэ, кирилл алфавитымкІэ егъэджэн хуейщ. Сызэрегупсысымкіэ, нэгъуэщі къэралхэм щыпсэу ди лъэпкъэгъухэм я псэлъэкІэмрэ иджырей литературэбзэмрэ зэщхьэщыкіыныгъэ яіэхэр бзэм дежкіэ зэранкъым, атІэ адыгэбзэм и словарнэ фондыр нэхъ хъума хъунымкіэ, мыгъэкіуэдынымкіэ фіагъ куэд къэзышэну Іуэхугъуэщ. Хамэ щІыпІэ щикъухьа хъуауэ щытами, я бзэм хуэнэхъуеиншэ цІыхухэм ар зэрахъумэн, щІэблэм егъэщІа хъуяхузэфІэкІ къагъэнанымкІэ къым.

Егъэджэн Іуэхум ехьэлІа лажьэ псоми щыгъуазэ зытщІа нэужь, наІуэ хъуащ мы Іуэхухэри. Япэрауэ, егъэджакІуэхэм я ІэщІагъэм, Іэзагъым щыхагъахъуэ курсхэр къызэгъэпэщауэ, щіэныгъэ, технологиещіэ, бгъэдыхьэкіэщіэ щыіэхэмкіэ куэду ядэлэжьапхъэщ. Апхуэдэу ядэлэжьэн хуейщ ди Къэбэрдей-Балъкъэрым, Къэрэшей-Шэрджэсым адыгэбзэ щезыгъэджу щыІэ псоми. ЕтІуанэрауэ, хамэ къэралхэм адыгэбээ щезыгъаджэу щылажьэхэр къедгъэблагъзурэ Налшыкрэ Черкесскрэ щадэлэжьапхъэщ. Курыт еджапіэхэм егъэблэгъауэ урокхэм щіэгъэсын хуейщ. Университетымрэ институтымрэ щІэныгъэ и лъэныкъуэкІэ дэІэпыкъуэгъу щахуэхъун хуейщ. Апхуэдэу ахэри егъэджакіуэ курсхэми хэгъэтыпхъэщ.

КъинэмыщІауэ, ди егъэджакІуэхэр ирагъэблагъэурэ е иджыпстурей зэманым лэжьыгъэ куэзэрызэфІагъэкІым хуэдэу, скайпкІэ «мастер-класс» жыхуа-Іэхэм хуэдэхэр егъэлъагъун хуейщ. Апхуэдэуи сабийхэр, студентхэр куэду зэхэшапхъэщ.

Ди къэралым щыІэ егъэджакІуэхэмрэ хамэ къэралхэм адыгэбээ щезыгъэджхэмрэ я лэжьыгъэ, методикэ и лъэныкъуэкІэ зэрыщІзу зэдэлажьэмэ, егъэджэкіэ бгъэдыхьэкіэ Іэмалхэр зэфІэха нэхъ хъунщ. ЕджакІуэхэри зэрыщізу интернеткіз зэдэлажьэ хъунущ икій апхуэдэм фІы мыхъумэ, зэран къишэнукъым. Псалъэм папщіэ, проект лэжьыгъэ зэдагъэзащіэ хъунущ.

Адыгэбзэ езыгъаджэхэр, бзэщІэныгъэлІхэр нэхъыбэу ди къэралым щыІэ шхьэкІэ, абы къикІыркъым дэ бзэр нэхъыфіу тхъума хъуауэ. Іэщіыб тщіа псалъэ куэд, зи купщІэ дымыщІэж псалъэхэр иджыри хамэ къэрал щыпсэу ди лъэпкъэгъухэм я бзэм щызокіуэ. Абы къыхэкікіэ, псалъалъэхэр, псалъэгъэнахуэхэр зэгъусэу зэдэбгъэхьэзыр хъу-

Ищхьэкіэ зи гугъу щытщіа псор нэхъ тыншу къыдэхъулІэн папщІэ, лэжьыгъэр кіуэтэн щхьэкІэ, икъукІэ сэбэп хъунущ интернетыр. Дэнэ къэрал щыІэ адыгэри здыхыхьэ хъуну ресурс лъэщ лэжьэн хуейщ, егъэджэн Іуэху, бзэщІэныгъэ, литературэ, Іуэры-Іуатэ я лъэныкъуэкІэ зыхуеину псори дэтхэнэми шигъу

> ШЫФЭДЫГЪУ Зулетэ, егъэджакІуэ.

Іы Іыхьэхэр иратыныр пхагъэкІ

куратурэм къипщытащ сабий конодательствэм куэд щапі унагъуэхэм пщіэншэу шіы къратынымкіэ яіэ хуитыныгъэхэм теухуа хабзэр щІына- гъэхэр лъэм зэрыщагъэзащІэр.

ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЭМ ипкъ иткіэ, сабиищ е нэхъыбэ зиіэ унагъуэхэр хуитщ пщІэншэу щІы

Іыхьэ къыІахыну. Жэмтхьэлэ къуажэ администрацэм и учётым щытщ сабиищ е нэхъыбэ зиІэхэу, щІы зратын хуейуэ унагъуий, апхуэдэу щытми, щІыпіэ самоуправленэм-

Шэрэдж районым и про- кІэ органхэм абы ехьэліауэ закъигъэувхэр ягъэзэщІакъым.

> КъыщІагъэща ныкъусаныигъэзэкІуэжыну прокуратурэм хуигъэлъэгъуат Жэмтхьэлэ къуажэ администрацэм и Іэтащхьэм, арщхьэкІэ етІуанэу къэпщытэныгъэхэр щрагъэкlуэкіым наіуэ къызэрыхъуащи, администрацэм зыхуэфащэ унагъуэхэм щІы яритакъым, щІы Іыхьэхэм я реестри зэхагъэува-

Апхуэдэ ныкъусаныгъэхэр хэкъыщІагъэщащ Бабугент, лъγ

Балъкъэр Ипщэ, Аушыджэр, Къэщкъэтау жылэхэм я администрацэхэм я лэжьыгъэми.

Къэпщытэныгъэм кърикІуахэм япкъ иткlэ районым и прокуратурэм ІуэхуитхукІэ Шэрэдж район судым зыхуигъэзащ - щІыпіэ самоуправленэмкіэ органхэм абы ехьэліауэ зыри зэрамыщіэр хабзэм къызэремызэгъыр къалъытэну икІи сабий куэд зиІэ унагъуэхэм пщІэншэу иратыпхъэ щіым унафэ тращіыхьыну.

Прокурорым яхуигъэувахэр ягъэзэщІащ, - къет КъБР-м и прокурорым СМИ-мрэ жылагъуэмрэ ядэлэжьэнымкІэ и дэІэпыкъуэгъу нэхъыжь Думэн ФатІимэ.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Зеикъуэдэсыр Астрахань щаубыд

Бахъсэн районым и полицейхэм яубыдащ Астрахань областым зыщызыгъэпщкІу цІыхухъур.

2022 гъэм и щІышылэм Урысей МВД-м и «Баксанский» къудамэм дознаниемкіэ и Іэнатіэм судым игъэхьащ илъэс 42-рэ зи ныбжь зеикъуэдэсым, УФ-м и УК-м и 264. 12 статьям и 2-нэ Іыхьэм къыщыхьа щІэпхъаджагъэр (административнэ жэуапым ирашэліа е суд зытращіыхьауэ щыта ціыхур чэфу рулым дэтіысхьэн) илэжьауэ зэрагъэкъуаншэм теухуа уголовнэ Іуэхур. ЦІыхухъур судым къекІуэлІакъым икІи къалъыхъуэн щІадзащ.

2022 гъэм шыщхьэуІум и 12-м къудамэм и оперативникхэм, Урысей МВД-м Астрахань областым и Нариман районым щиІэ къудамэм и лэжьакІуэхэр ящІыгъуу, цІыхухъур щаубыдащ Буруны къуажэм.

Ягъэкъуаншэр къыщыхутащ Астрахань къалэм и изоляторым.

УАРДЭ Жантинэ.

Къэфакіуэ ціэрыіуэ, «Кабардинка» къарал академическэ ансамблым илъэс куэдкіэ и солисту щыта, «Нальчанка» къэфакіуэ гупым и художественнэ унафэщі Марыщ Заур къызэралъхурэ илъэс 75-рэ зэрырикъур мы махуэхэм егъэлъапіэ.

ИЛЪЭС 60-м нэблэгъауэ лъэпкъ гъуазджэм хуэлажьэ ди лъэпкъэгъум ц!э лъап!э къызэрыф!амыщар дымыгъэщ!агъуэу къэнакъым. Ар ди хьэщ!эщым къедгъэблагъэу депсэлъа иужьщ абы и щхьэусыгъуэр къыщыдгуры!уар. Заур и гъащ!эри и гуащ!эри зытеухуауэ щытар лъэпкъым, зыхэта ансамблхэм я ц!эращ. Ар на!уэ ящ! а ансамблхэм я!э ц!э лъап!эхэмрэ ехъул!эныгъэхэмрэ.

Къафэм и дунейм фіыуэ къыщаціыху Марыщыр япэу ансамблым зэрыхыхьари гъэшіэгъуэнш.

Заур зэрыціыкіурэ къэфэн ифіэфіт. 1963 гъэм, еянэ классыр къызэриухыу, и шыпхъум къафэмрэ уэрэдымкіэ «Кабардинка» ансамблым и зэфіэкі иригъэплъыну ишати, къащтащ. Ар ансамблым щыхыхар «Кабардинка»-р щіыпіэ куэдым ирагъэблагъэн, ціэрыіуэ хъун щыщіидзам ирихьэліат. Гупым я лъз зытемыува, ізгуауэ инхэр щыхуамыізта щіыналъэ къэгъуэтыгъуейщ, Америкэ, Африкэ, Азие, Европэ жыпіэми.

1968 гъэм Марыщым армэм къулыкъу щищ!эну ираджэри, п!алъэк!э ансамблым къыхэк!ын хуей хъуат. Армэ нэужьым зэуэ гупым яхыхьэжащ. Австралием, Филлипинхэм, Сингапур щы!ащ. Ди псэлъэгъум же!э а зек!уэхэр нобэми зэрыщымыгъупщар.

Апхуэдэ пщІэ лъагэ хамэ къэралхэм къыщызылэжьа «Кабардинка»-р шэч хэмылъу, ди къэралми зыхалъхьэ щымыІэу фІыуэ щалъагъурт. Къафэм и бзэм тэрмэш зэрыхуэмейм и фІыгъэкІэ, абыхэм дэнэ лъэныкъуэкІи щІзупщІэ щаІэт. Ди псэлъэгъум ар я фІыгъэу къелъытэ а зэманым ансамблым и унафэщІу щытахуу Ульбашев Мутайрэ Гальперин Георгийрэ.

Гальпериным академическэ къафэхэм фіыуэ хищіыкіырт, Ульбашевым лъэпкъ къафэхэм я щэхухэр ищіэрти, абыхэм зэгъусэу ансамблым папщіэ программэ тельыджэ зэхагъэувэрт.

Марыщым и егъэджакіуэ нэхъыфіхэм я ціэ къыщриіуэкіэ, Ульбашев Мутай псом япэ ирегъэщ. Икіи къыхегъэщ ар ціыху ткіийми, захуагъэм и телъхьэу зэрыщытам и фіагъ куэд къазэрекіар. Абы теухуауэ гукъэкіыж дахэхэр и мащіэкъым Заур.

1985 гъэм Марыщыр «Кабардинка» ансамблым къыхэкlыжри пенсэм тlысыжат. Апхуэдиз илъэскlэ дахэу зыхэта гупыр зэрыгупыкlыгъуейр, дауи, гурыlуэгъуэт, лэжьыгъэми гу щихуатэкъым къэфакlуэ lэзэм. Арагъэнщ ар хореограф цlэрыlуэ Дэшу Хьэшыр зи унафэщl «Нальчанка» къэфакlуэ гупым щригъэблагъэм куэдрэ мыгупсысэу арэзы щlэхъуар. Ансамблыр

КъафэкІэ зи гур гъэнщІа

Хьэшыр къызэрызэригъэпэщрэ илъэс 20 щрикъум, и узыншагъэм къимыхьу, lyкlыжри, езым и пlэ Марыщыр иригъэуват

Заур абы и унафэщіу зэрыщыта илъэсхэм ансамблым ехъуліэныгъэ инхэр зыіэригъэхьащ. Совет лъэхъэнэм нэхъ лъапізу къалъытэхэм ящыща ВЛКСМ-м и саугъэтыр къыхуагъэфэщат. Абы яужь ансамблыр Урысейм и къэфакіуэ гуп нэхъыфіи 10-м ящыщ хъуащ. Куэд щыгъуазэщ абы щагъэхьэзыр къэфакіуэхэм я зэфізкіым. Абы и щыхьэтщ «Нальчанка»-м къэфэн щыщіззыдза куэд иужькіз «Кабардинка»-м зэрыхагъэхьэр.

«Нальчанка» ансамблым теухуауэ иІэ гукъеуэхэм дыщигъэгъуэзащ Заур.

- Ансамблым нобэкіэ ціыху 90-м щіигъу хэтщ, ауэ псори школакіуэ защіэщ. 2016 гъэм, «Дыгъафіэ къалэ» іуэхущіапіэр къыщызэіуахым, абы дагъзіэпхъуат. Ауэ іуэхуракъэ, къалэм и хьэблэ зэмылізужьыгъуэхэм къикіыу «маршруткэ» мащіэ дыдэщ некіуаліэри, сабийхэр гугъу йохь. Тіуащізу ди іуэхур гугъу ещі, а іуэхущіапізм балигъ (школыр къэзыуха) нызэрыдамыгъэхьэм. Абы ягъэкіз ансамблым и іуэхур мащізу зэблэуа зэрыхъуам сегъэгузавэ. Нэхъапэм сэ гуп нэхъыжьи нэхъыщіи згъасзу щытащ, иджы балигъхэр щыдгъзсэн пэш диізкъым. Итіанэ, иджыпсту ди гупым хэтыр хъыджэбз ціыкіу защізщ, зы щіалэ ціыкіу диізкъым.

Итіани, зэрыхъум хуэдэу зэпеуэхэм докіуэ, ехъуліэныгъэхэр къыдогъэлъагъуэ. Ауэ нэхъыбэ дыхъуамэ, тхузэфіэкіынури зэрынэхъыбэнум шэч хэлъкъым.

- Заур, сабийуэ къафэм хуебгъэсам я бжыгъэр мащіэкъым, ахэр псори къэфакіуэ хъуакъым, дауи, ауэ хьэкъыр зыщ - щіэблэ куэдым я гъэсэныгъэм ущхьэпащ.

- Ціыхум сэбэп сахуэхъуамэ си гуапэщ, ауэ, пціыр сыткіэ щхьэпэ, си щхьи сэбэп сыхуэхъужащ сэ. Къафэр ціыхум и гъэсэныгъэм, и псэкупсэ къулеигъэм къищынэмыщіауэ, и іэпкълъэпкъыр псыхынымкіи, ар екіуу къызэтенэнымкіи сэбэпышхуэ мэхъу.

Джэгубгъу Іута дэтхэнэри къафэм и хабзэхэм тету утыку къихьэ ныбжьыщ Ізхэм зэрехъуапсэм шэч къытесхьэркъым. Сэ куэдрэ сак Іэльоплъ къафэм хэт ныбжьыщ Ізхэмрэ хэмытхэмрэ я дуней тетык Іэры зэры зэмыш хыым. Къафэм игъасэр Іэпкълъэпкъым и закъуэкъым, гъэсэныгъэ пхэмылърэ адыгэ щы Ізк Іэпсэук Іэм утемытмэ, къафэр Іэ зэблэхык Іэ къудейщ.

- Сабийхэм уахэтыну, ахэр бгъэсэну тыншкъым. Дауэ зэбгъэдаlуэрэ а ц!ык!ухэр?

- Пэжщ, сабийхэм бгъэдыхьэкіэ щхьэхуэ къахуэбгъуэтын, шыіэныгъэ пхэлъын хуейщ, ауэ къыпхуэмыгъэдаіуэр пэжкъым. Щапхъэ защіэкіэ пхуэгъэсэнущ. Итіанэ, абыхэм уахуэпхъашэ хъунукъым, мо псэ къабзэ ціыкіухэм псори занщіэу я жагъуэ мэхъу. Къызэрымыкіуэу сфіэфіщ а ціыкіухэм садэлэжьэну. Сэ псэ къыщысхыхьэжыр абыхэм сащыхэтым и дежщ. Уеблэмэ куэдрэ гу лъыстащ а ціыкіухэм сіах къарум нэхърэ щыкіэ-пліыкіэ нэхъыбэ къызэрызатым.

- Уэ узэреплъымкіэ, ди щіалэгъуалэр сыт хуэдэ?

- Си деж накіуэхэр тэмэмщ, адрейхэр сщіэркъым (мэдыхьэшх). Уеблэмэ а ціыкіухэмрэ сэрэ апхуэдизкіэ дызэсащи, си ціэкіэ къызэмыджэу «дадэ» жаіэ. Сытым хуэдэу си гуапэ хъурэ згъэсахэм ящыщ уэрамым сыщрихьэліэмэ, «дадэ» жаіэу гуфіэжу къызэрыспежьэр.

- Сыт хуэдэ къафэ нэхъыфју плъагъуу

- Хьэшырым игъэувауэ щыта «Сабий къызэралъхур», «Сосрыкъуэ мафlэ къызэрихьыжар», «Адыгей удж» къафэхэр зыпэсщі щыіэкъым. Зэманым іэджэм зыщехъуэж, ауэ а къафищым хуэсщіа лъагъуныгъэр мыкіуэщіш. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, гупсысэ зыщіэлъ апхуэдэ къафэхэр нобэкіэ ягъэувыжыркъым, дэлъей-къелъыхыным дыхуэкіуащи.

- Уэ бгъэува къафэхэм щыщу нэхъ къохъулlауэ къэплъытэхэм я гугъу къыт-хуэпщlамэ арат.

- «Хы фІыціэ Іуфэм щыпсэу адыгэхэм я къафэмрэ» (ціыкіухэми инхэми папщіэ) «Мэздэгу адыгэхэм я къафэмрэ» я ціэ къисіуэнут. Мыхэр къафэ псынщіэхэм ящыщщ, ауэ си деж къакіуэ ныбжыщіэхэр япэу зыхуезгъасэр «Къафэ» хуэмращ.

Адыгэм диlар къафэ лlэужьыгъуиплlщ. «Къафэ», «Удж пыху», «Удж хэш», «Ислъэмей».

- Къафэм и щlагъыбзэр дауэ къызэрыбгурыlуэр?

- Къафэр - щалэмрэ хъыджэбзымрэ зызыхуагъэщагъуэу зыщагъэлъагъуэ утыкущ. Хабзэ, уквытэ, гъэсэныгъэ зэрахэлъыр нагуэ щаща абдеж. Зэгуэкгуа щалэмрэ хъыджэбзымрэ зэпсэлъэну Гэмал щагъуэтыр «Удж пыхум» и дежщ.

- Къ́афэм, гъуазд́жэм уи гъащІэр зэрытебухуам ущыхущІегъуэжа къыпхуихуа?

- Хьэуэ! УзыхущІегъуэжыр пфІэмыфІ Іуэхуращ. ПфІэфІ Іуэхум сытым дежи уи гур хуэпабгъэу ухуэлэжьэнущ. Сэ си узыншагъэм къимыхьу сыщылэжьа къысхуихуащ, ауэ щыхъукІи, си гум зимыгъэнщІу, сфІэфІу сщІэрт ар. Си лэжьыгъэм си гур щысхуигъэфІэжахэм я зы щапхъэ къыфхуэсхынщ.

Еуэри, Урысейпсо зэпеуэ дыхэтыну Москва дыкіуат. Ди къэралым ис лъэпкъхэм я ліыкіуэхэр щызэхуэсат абы. Зэпеуэм дэ щыдгъэлъэгъуат «Нартхэр», «Сосрыкъуэ мафіэ къызэрихьыжар», «Сабий къызэралъхур» къафэхэр.

Псоми зыкъагъэлъэгъуа иужь, къэпщытакіуэ гупым и унафэщі, «Берёзка» къэрал академическэ къэфакіуэ ціэрыіуэм и унафэщі Надеждинэ Надеждэ къэтэджри, зэпеуэм хэта псоми ешхыдат. Къызэрыщіэкіамкіэ, дэ нэмыщі, псоми ягъэлъэгъуар Надеждинэм игъэувахэм ящыщ къафэт. Абыкіэ и нэфі къахьын я гугъэу.

«Налшык къикlахэм я программэр флъэгъуа? Мис аращ къафэр, армыхъу си лэжьыгъэхэм запыфщІыжын хуейуэ аратэкъым. Ар сэ щызгъэувар сыт гъэ? Етіуанэрауэ, ахэр цІыхубэ къафэкъым», жиіэри губжьауэ къэпсэлъат. Дауи, япэ увыпіэр дэрат къэзыхьар.

Апхуэдэу гуапэу дигу къэдгъэкІыжын

Іуэхугъуэ ди куэдщ.

Заур и щхьэгъусэ Дыщэкі Фатіимэ илъэс куэдкіэ пшынауэу «Кабардинка» ансамблым щылэжьащ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, 2006 гъэм Фатіимэ игъуэ нэмысу дунейм ехыжащ. Зэщхьэгъуситіым япхъу Заремэ унагъуэу Болгарием щопсэу, бынищ иющ.

Епсэлъар ЩОМАХУЭ Залинэщ.

Егугъуу сабийхэм ядолажьэ

Заур сэрэ тіури Тэрч дыщыщщ, къищынэмыщіауэ, илъэс куэдкіэ ансамблым дыщызэдэлэжьащ. «Ціыхур къэпціыхуну ухуеймэ, гъуэгу дытехьэ», жеіэ адыгэ псалъэжьым. Нтіэ, сэ Заур игъусэу гъуэгу мащіэ сытетакъым. Дунейр къызэхэткіухьащ ансамблым.

МАРЫЩЫР дапщэщи зы хьэл-щэн зиlэж, зи псалъэм тебгъуэтэж цlыху пэжт. Си щхьэгъусэмрэ абырэ зэныбжьэгъути, унагъуэкlэ дызэкlэлъыкlуэрт, дызэрылъагъурт. Иджыри lэмал зэриlэкlэ дызэкlэлъокlуэ.

Заур нобэхэми сабийхэм егугъуу ядолажьэ, къызэрымыкіуэу и гуащіэшхуэ хелъхьэ а ціыкіухэм лъэпкъ щэнхабзэр фіыуэ яригъэлъагъун папщіэ. Икіи къохъуліэ!

И зэфlэкі багъуэу, къару мыкіуэщіу иджыри илъэс куэдкіэ лъэпкъым хуэлэжьэну сыхуохъуахъуэ.

КъБАССР-м щіыхь зиіэ и артисткэ ДЗЫХЬМЫЩІ Зарэ.

Ныбжьэгъу пэж

Илъэс 50-м нэблэгъауэ Заур соціыхури, фіы фіэкіа схужыіэнукъым. 1973 гъэм «Кабардинкэм» сыщыхыхьам, Марыщыр солисту хэтащ. Икъукіэ дахэу къафэрт. Абы игъэзащізу сигу къинахэм ящыщщ «Ислъэмей», «Псынэм деж» къафэхэр.

АБЫ лъандэрэ дызэныбжьэгъущ, ерыскъы Іэфі куэд зэдэтшхащ, мазэ бжыгъэкіэ гъуэгу дызэдыгетащ. Ди къэралыр зэрыщыту къызэхэткіухьащ. 1974 гъэм Ипщэ, Центральнэ, Ищхэрэ Америкэхэм, мазиплым къриубыдэу къэрал 18-м дыщыат. А лъэхъэнэращ дэ нэхъ гъунэгъуу дызэрыціыхуу ныбжьэгъу дыщызэхуэ-

хъуар. Ар ящыщщ гурэ псэкіэ лъэпкъ къафэр фіыуэ зылъагъу, абы хуэпэж ціыхухэм. Дауи, ар пенсэм тіысыжа иужь нэгъуэщі іэщіагъэм зрипщыт хъунут, ауэ, и гум жиіэм ебэкъуэфакъым армыхъу.

Дэ куэдрэ Заурхэ я унэ дыщыхьэщащ. Абы и шхьэгъусэ Дыщэк! ФатІимэ, унэгуащэ Іэдэбу, ерыскъыфізу, ціыху гуапэу дунейм теташ.

Заур и махуэ лъапіэмкіэ сехъуэхъуну сыхуейщ, ехъуліэныгъэ щымыщіэу, ефіакіуэу, и пхъурылъху ціыкіухэм я хъер илъагъуу, узыншэу тхуэпсэуну ди гуапэщ.

Музыкэ театрым и унафэщ/ БЭРЭГЪУН Руслан.

Псалъэжьхэр • ГъэщІэгъуэнщ •

Лъэпкъ шхыныгъуэхэр • Тхыгъэ кІэщІхэр •

Жьауэр къызэрежьар

Дэ дызэресар жьауэр уэшхым и деж къэдгъэсэбэпущ. Апхуэдэу щытми, ар дыгъэм и бзийхэм зыщахъумэн папщ!э къагупсыса-

Пасэ зэман лъандэрэ цыхухэм къадекІуэкІ а хьэпшыпыр къэзыгупсысар нобэ зыми ищІэжыркъым. КъызэралъытэмкІэ, япэ дыдэу жьауэ зыщІар китай лъэпкъырщ. Ар къыщыхъуар ди эрэм ипэ XI лІэщІыгъуэрщ.

Тхыдэм къызэрыхэщыжымкІэ, Пасэрей Мысырымрэ Вавилонымрэ дыгъэм зрыщахъумэу жьауэ къагъэсэбэпу щытащ. Апхуэдэу ар къалъытэрт «къупщхьэшхуэхэм» я дамыгъэу. Псалъэм папщіэ, пасэ зэманым щыгъуэ Къуэкіыпіэ Жыжьэм щыпсэухэм ящыщу жьауэ къэзыгъэсэбэпыну хуитыр пащтыхь унагъуэм исхэмрэ абы къегъэбыдыліа къулыкъущіэхэмрэт. Европэмкіэ укъэіэбэмэ, япэ дыдэу жьауэр къэгъэсэбэпын щіэзыдзар Пасэрей Алыджым и ціыхухэрщ. Ауэ уэшхым зрыщахъумэу а хьэпшыпыр япэу къэзыщтар урымхэрщ. Курыт ліэшіыгъуэхэм жьауэр ціыхухэм къамыгъэсэбэпыжыххэ

Курыт лющыгъуэхэм жьауэр цыхухэм къамыгъэсэбэпыжыххэ хъуащ. Иужькіэ XVI ліэщіыгъуэм хуэм-хуэмурэ а хьэпшыпыр Италием дунейм къыщытехьэжащ, мыбдежми ар къызэралъытар къулыкъущіэхэм я дамыгъэут.

1860 гъэм жьауэр къэсащ Франджымрэ Инджылызымрэ. XVIII ліэщіыгъуэм Европэ псом жьауэр уэшхым зэрызыщахъумэ Іэмэпсымэу къагъэсэбэпу щ адзащ. Апхуэдиз зэманым къриубыдэу жьауэм и теплъэм, и щ ык эхъуэк ыныгъэшхуэ игъуэтакъым, кІуэ, мащІэу нэхъ псынщІэ хъуащ жумыІэмэ. ЦІыхубзхэм щхьэкlэ жьауэ щхъуэкlэплъыкlэхэр ящlу щыщlадзар XX ліэщіыгъуэрщ.

16. ... зэгъащ

Кхъуейлъалъэ зыдэлъ псыхьэлывэ

хьэжыгъэр яухуэнщІ, иракіутэ, и кур къратхъури, абы джэдыкіэ ціынэ иракіэ, шыгъу хадзэ, псы щіыіэкіэ япщри, хъыдан тепхъуауэ ягъэув. АдэкІэ кхъуейлъалъэр лыхьэжым щагъэкі, абы шыбжий плъыжь сыр, джэдыкІэ цІынэ, шыгъу, шатэ халъхьэри, псори фІыуэ зэІащІэ.

Итіанэ тхьэв ягъэхьэзырар мм 2 и Іувагъыу яху, ар см 6х6 хъууэ зэпэпліимэурэ зэпаупщі, кхъуейлъалъэр бжэмышхкІэ тралъхьэ, тхьэв кіапэр зэкіэрагъапщіэ. Псыхьэлывэр шыгъу зыхэлъ псы къэкъуалъэм занщізу халъхьэри, дакъикъи 3-4-кІэ ягъавэ. Ар хьэзыр хъуамэ, и щІыІум къыдредзей. Ва нэужь чымчыркіэ къыхахыж, шатэ е тхъуцІынэ текІауэ пщтыру яшх.

Халъхьэхэр: Тхьэвым: гуэдз хьэжыгъэу - г 500, зэрапщ псыуэ - г 150-рэ, шыгъуу - г 5, джэдыкІэ

Хьэлывэм дэлъынур: кхъуейлъалъэу - г 700, шыгъуу - г 6, шыбжий плъыжьу - г 1, джэдгыну г 5, джэдыкіэ ціынэу – 1, шатэу - г 100.

Хъэуан фо

Хъэуаныр фІыуэ хъуауэ къыхах, псы щІыІэкІэ ятхьэщІ, хъыдан гъущэкІэ ялъэщІыж, тІууэ зэгуаупщіыкі, жылэр кърахри яупщіатэ, и фэр трагъэж, хъзуаныку къзнам псыр къыщаху. Абы шхьэкІэ псыщІэху, лыхьэж къагъэсэбэп, е бинтым кіуэціалъхьэри къыщіакъузыкі. Хъэуаныпсыр кхъузанэ щабэкіэ язри, кіэструлкіэ мафіэм трагъзувэ. Мафіэр ин ящіри, и щхьэр темыпауэ къагъавэ, тхъурымбэр къытрахыурэ. Ар зэ къызэрытекъуалъэу зэlащlэ, къимыкlын щхьэкlэ. Къытекъуэлъар дакъикъи 5-6 дэкмэ къикІыжынукъым, къэкъуалъэу тетынущ. ЩІимысыкІын шхьэкІэ, хъэуаныпсыр бэлагъкІэ зэІащіэ. Абдежым щыщіэдзауэ ар іув хъууэ хуожьэ. Мафіэ мыгуащіэм тету дакъикъэ 48-кіэ къавэмэ, хъэуаныпсым и пщтырагъыр градуси 105 - 106-рэ мэхъу. Мис абы иужькІэ фор хьэзырщ. Ар гъуэжь-фіыціафэу, Іуву, зэпышу щытщ.

Фор кхъузанэ щабэкіэ яз, тіэкіу ягъэупщіыіу, хьэкъущыкъу гъущэм иракІэри, и щхьэр ягъэбыдэж.

Халъхьэхэр: хъэуан укъэбзауэ - г 1000. Абы фо хьэзыру къыхокІ - г 130-рэ.

КЪУБАТИЙ Борис.

Хьэтыхъу и дыгъужьищэ

- Дыгъуасэ мэз сыщыкІуам дыгъужьищэ слъэгъуащ, жиlащ Хьэтыхъу, гупым яхы-
- Щыгъэт, дыгъужьищэ зэгъусэу дунейм теткъым, - жаІэри гупыр зэщІэдыхьэшхащ.
- Тхьэ сіуэнщ, щэ мыхъуми, щэ ныкъуэ хъунтэм! – жиlащ Хьэтыхъу.
- ЖиГэр сыт делагъэ, дыгъужь щэ ныкъуэ щІэскъым ди мэзым, - къыхуидакъым зыгуэрым.

Гупыр аргуэру зэщІэдыхьэшхащ.

- Сыт фыщІэдыхьэшхыр? Тхьэ фхуэсіуэнщ, щэ ныкъуэ мыхъуми, тющірэ пщіырэ хъунтэм!
- КІэрыгъэху, Хьэтыхъу, кІэрыгъэху. Апхуэдиз дыгъужь зэгъусэу хэт илъэгъуа?

- Уэлэхьи, зы мыхъуам, дыгъужьипщI хъунтэм.
- Тхьэ дыгъэІэ, пцІыкІэ, Хьэтыхъу, кІэрыгъэху.
- Aтlэ сыт пабжьэр къэзыгъэ-сысар?! жиlащ Хьэтыхъу.

Щхьэ укъызэупщІрэ-тіэ?

- Мэз къикІыжрэ пэт, Хъуэжэ зылі кърихьэліащ.
- Дэнэ ущыІа, Хъуэжэ? къе-
- упщІащ ліыр. Мэшых сыщы ащ, хукхъуэ
- къызошэ, жиІащ Хъуэжэ. - Aтlэ уи гум илъыр пхъэи, мэз ущыlа хъунщ, - жиlащ
- Си гум илъри мэз сызэрыщы ари шыпш і экіэ - емынэм узэрихуэрэ, щхьэ укъы-зэупщІрэ-тІэ? – жиІащ Хъуэжэ.

КЪАРДЭНГЪУЩІ Зырамыку.

Пшэ темылъу уэшх щыІэкъым

- ♦Лъахъшэу тІысыну хуей-къым, лъагэу тІысыпІэ игъуэтыркъым.
- **♦Д**и бжэІупи лъагъуэ Іуохьэ. ◆Дахагъэм дагъуищэ егъэпщкіу. ♦Уи щхьэ иумыпсэмкІэ нэ-
- гъуэщІым ухуэмыупсэ. ◆Егъэлеямэ, фори ткІыбжьщ.◆Бжьэ зэмыуам фом и уасэр
- ищІэркъым. ◆Ахъшэр пшахъуэщ, гъащІэр
- пцІащхъуэщ. **♦**Пэжыр шы щІакъуэ тесми,
- здэкІуэм нэсынщ. ◆Зи ныбэ изым уи уз ищІэрэ. **♦ЛІэнми лІыгъэ хэлъщ**.
- **♦И теплъэм уемыплъу**, игу илъыр зэгъащіэ.
- ♦Акъылыр ящэркъым, къащэхуркъым – зыхалъхьэ. **♦Пшэ темылъу уэшх щыІэ-**
- къым.

Щытхъуащ

- СщІа сурэтхэр плъэгъуа?
- эльэгьуащ.
- АтІэ даўэ къыпщыхъуа?
- Шырыкъу Хъызыр ейхэм нэхърэ нэхъыфІщ.
- Іагъу, ар дауэ? Шырыкъум сурэт ищІыркъым. Сэри аращ щІыжысІэр.

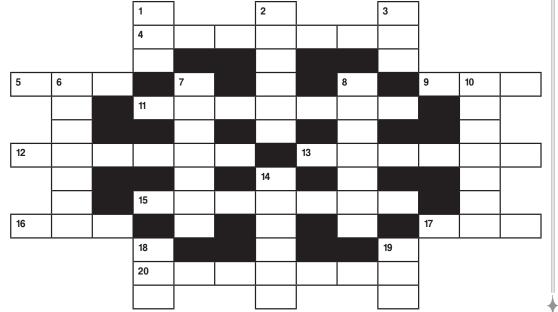
Езыри ираупщІыкІынущ

ЖыгитІ зэбгъэдэтым языр къагъэуати, адрейр гуфІэрт, «иджы си лъабжьэм уэшхыпс нэхъыбэ щіыхьэнщ!» - жиіэу. Ар егупсысыртэкъым езыри зэгуэр зэрыраупщІыкІынум.

Шынагъуэр

Мэл хъушэр щ акъуэншэ хъуркъым, жаlэ. Ар шына-гъуэкъым. Шынагъуэр а щlакъуэр хъушэм я пашэ хъумэщ. КЪАГЪЫРМЭС Борис.

Псалъэзэблэдз

Уи Іуэху гъэфіи ІэфІ .. Къехыу: 1. Къуэ пцІыупс зиІэ и ... гуфІэ щигъащІэркъым. 2. Жыг зытеуэри ..., пщащэ зытехуэри ... 3. Іэщыр зезыхьэм ... 6. ... псыдзэрэ уадэмыджэгу. 7. Къуэшым я нэхъ жагъуэгъумрэ щауэгъум я нэхъ щ асэмрэ ... 8. Уипхъу ... уи нысэ и дыщрэ. 10. ... зейм емыщхьмэ, хьэрэмщ. 14. Бжэныр ефэри, ... езэуэну кlуащ. 18. Шым ... дыхьэ, елъэдэкъауи къыдэкіыж.

Екіуэкіыу: 4. Пщэдейрей ныбгъуэ нэхърэ - ... бзу. 5. ... – зыфі, мыхъумэ – фіиті. 9. Дахэу ... дахэу ядыжыркъым. 11. ... шхын щхьэкіэ ліати, «и гуфіакіэм

щэ дэз хъунщ», жаlэрт. 12. Хуэмыху и ... щах. 13. Хьэщіэр гъафіэ, ... лъытэ. 15.

умыщіэ умыіуатэ. 17. Мэз пхъэншэ ... 20.

Анэ огъафэрэ хъурыфа

19. ... зи щыпэлъагъу, тхьэ фющі. Зэхэзылъхьар БИЦУ Жаннэщ.

ШыщхьэуІум и 13-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

Екіуэкіыу: 1. Іумыл. **5**. Вынэ. **7**. Дарий. **8**. Быхуэ. **9**. Ныджэ. **11**. Акіэ. **16**. Арму. 17. Алыдж. 18. Мухьэб. 19. Къунан.

Къехыу: **2**. Мылыф. **3**. Лэдэх. **4**. Гъэр. **5**. Вайно. **6**. Нэгъуджэ. **10**. Шкlэ. **12**. Арджэн. **13**. Думэн. **14**. Къабыл. **15**. Жыгкугъу. 19. Хьэх.

• Гъуазджэ

115-нэ Къэбэрдей-Балъкъэр шуудзэм хэта лІыхъужьхэм я фэеплъыр Псыхуабэ лъэныкъуэкІэ Налшык укъыщыдэ-лъадэкІэ щытщ, Мэлбахъуэмрэ Идарымрэ я уэрамхэм я зэхэкіыпіэм деж щыіэ утыкум хуэзэу. А фэеплъыр япэу 1970 гъэм къызэІуахауэ щытащ. ИтІанэ, 2005 гъэм, шууей хъыжьэм и теплъэр скульптор цІэрыІуэ ТхьэкІумашэ Михаил и проектымкіэ ягъэуващ.

ДЫЗЭРЫЩЫГЪУАЗЭЩИ, 115нэ Къэбэрдей-Балъкъэр шуудзэр 1941 гъэм и щэкІуэгъуэм Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м къыщызэрагъэпэщауэ щытащ. Абы зауэлІ мини 5 хэтт, 2919-р адыгэт, 568-р балъкъэрт, 680-р урыст. КъищынэмыщІауэ, абыхэм яхэтащ къущхьэхэр, куржыхэр, украинхэр, ермэлыхэр, журтхэр, къэ-захъхэр, нэгъуэщІ лъэпкъхэм ящыщи. Республикэ псом хуагъэхьэзырат ахэр фронтым, шыфІхэр къыхудахуат, щыгъыныр, Іэщэр, шхыныр лъахэм щылажьэ заводхэм иратат.

1942 гъэм накъыгъэм и 1-м, Налшык щащІа май махуэшхуэм шуудзэр хэта иужькіэ, занщіэу фронтым дашауэ щытащ. Ростов щІыналъэм нэс кІуэри, лІыхъужьыгъэ къагъэлъагъуэу хэтащ Дон, Сталинград деж щекІуэкІа зэхэуэ гуащІэхэм. Ауэ псом хуэмыдэу хэщІыныгъэ щагъуэтар нэмыцэ танкхэм япэщ эува иужьщ.

Илъэс бжыгъэ дэкІыжауэ, штабым и унафэщІым и дневник къагъуэтыжам и фІыгъэкІэ Кавказ Ищхъэрэм и япэ цІыхубэ дивизэм и къекіуэкіыкіар іупщі хъуащ.

«Сальск, Къалмыкъ губгъуэхэм щекіуэкіа зауэхэм 115-нэ шууей дивизэм цІыху мини 4-м нэблагъэ щыфІэкІуэдащ. 1942 гъэм шуудзэм хэщІыныгъэшхуэ зэригъуэтам къыхэкІыу, зэбградзауэ щытащ».

Тхыдэм и лъагъуэжьхэм кърикІуэу, къалэм къыдэхута хуэдэщ 2004 гъэм Налшык и Хуитыныгъэм и утыкум деж щагъэува Псэ жыгыр. Урыс-Кавказ зауэр зэриухрэ илъэси 140-рэ щрикъум ирихьэлlэу зэпеуэ къызэра-гъэпэщри, абы нэхъыфlу къыщалъыта фэеплъыр ягъэуващ. Жэзым къыхэщІыкІа фэеплъым метри 7 и лъагагъщ. Ар зи ІэдакъэщІэкІыр КъБР-м и цІыхубэ сурэтыщі Гъущіапщэ Арсенщ. Псэ жыгым тетщ: «1763 - 1864 гъэхэм Кавказым щекІуэкІа дзэ, Nexyxeyl политикэ адыгэхэм я фэеплъу».

Псэ жыгыр адыгэм къыдэгъуэгурыкІуа, илъэс 5000 ипэкІэ зэрахьэу щыта дамыгъэщ, уеблэмэ хьэтитхэми къудамиблыр къызыхэщ дамыгъэ яІэу щытащ. «Мыбы жыги, псэущхьи, цІыхуи хэфлъэгъуэн хуейкъым. Мыр гъащІэм и дамыгъэу аращ, адыгэхэм къазэуа гъащіэм, псэм теухуащ. Апхуэдизу ерыщу ди

Тхыдэр зыхъумэ, къалэр зызъэбжьыф1э фэеплъхэр

адэжьхэр щІэзэуар мылъкукъым икІи шыкъым. АтІэ лъэпкъыр щыгъэІэнырщ, абы къэкІуэн иІэнырщ, щіэблэ къыщіэхъуэнырщ, гъащіэ гъуэгуанэ иіэнырщ, мис ахэращ псэ жыгми къигъэлъагъуэр», - жеlэ авторым.

Политикэ залымыгъэм ихьа балъкъэр лъэпкъым и мемориалыр 2002 гъэм гъатхэпэм и 8-м Налшык къыщызэІуахауэ щытащ. Абы щыгъуэм балъкъэрхэр залымыгъэкІэ я хэкум зэрырагъэІэпхъукІрэ илъэс 58-рэ хъурт. 1944 - 1957 гъэхэм гузэвэгъуэшхуэ зи щхьэ кърикІуа лъэпкъыр Іуэтэжыгъуэ ихуащ икІи зи кхъащхьэ хамэщіым къыщана я адэжьхэм я фэеплъым и нэщэнэу яухуащ мемориалыр.

Абы лъэпкъ тхыдэр революцэм и пэм къыщегъэжьауэ къызэщ еубыдэ. Сурэтхэмрэ дэфтэрхэмрэ зэхэхауэ зыфіэль пліанэпэхэр теухуащ Хэку зауэшхуэм, балъкъэрхэр я лъахэм щраша илъэсхэм, лъэпкъым къыщигъэзэжа лъэхъэнэм, ахэр хэкужь гъащІэм хэсыхьыжа зэрыхъуам, иджырей псэукІэм.

Илъэс къэс мемориалым деж щызэхос икІи удз гъэгъахэр тралъхьэри, пэкіў щащі балъкъэр лъэпкъым, республикэ унафэщіхэр, жылагъуэр кърихьэлІэу.

Налшык къалэ и Хуитыныгъэ утыкур зыгъэлъапІэхэм ящыщщ абы ит адыгэ ущиякіуэ, философ, лы Іущ Къэзанокъуэ Жэбагъырэ (1684 - 1750) абы и щхьэгъусэмрэ я фэеплъыр. Лъа-хэхутэ, тхакіуэ Котляров Виктор

Фэеплъ щіыпіэм музей хэтщ. зэрыжиіэмкіэ, «мы сынхэр 1957 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и медицинэ факультетым и гъунэгъуу щыІэ Хуитыныгъэм и жыг хадэ цІыкІум къагъэІэпхъуащ».

ЩэрэлІокъуэ Талъостэн а сынхэм я хъыбару жиІэр мыращ: «Налшык къалэм щыІэ Хуитыныгъэм и хадэм сынитІ итщ зэбгъэдэтыпэу, гъущІ хъаркІэ къэхухьауэ. Ар Къэзанокъуэ Жэбагъырэ абы и щхьэгъусэмрэ я сынхэрщ, я бынхэм хуагъэувауэ. Муслъымэн дин махуэгъэпсым укъыдэбжэмэ, Жэбагъы - 1163 гъэм, и щхьэгъусэр 1183 гъэм дунейм ехыжащ. Сынхэр мыбы къашащ илъэс 35-рэ хуэдизкІэ узэІэбэкІыжмэ. Абы ипэкІэ ахэр Кэнжэ пэмыжыжьэу «Къэзаныкъуей» аузым щыІащ. Абдеж XVIII лІэщІыгъуэм и пэщІэдзэм щысащ «КъэзаныкъуейкІэ» зэджэу щыта адыгэ къуажэр»

щІэ Бэчмырзэрэ Мечиев Кязимрэ я фэеплъым егъэдахэ ХьэтІохъущокъуэм и жыг хадэр. Ар я Іэдакъэ къыщІэкІащ ТхьэкІумашэ Михаилрэ Крымшамхалов Хьэмзэтрэ. Бюстхэр 1960 гъэм ягъэуващ, 2008 гъэм къагъэщІэрэщІэжащ. ЗэгурыІуэрэ зэдэІуэжу зыщІ зэдис лъэпкъитІым я дамэ хуэдэщ фэеплъыр. Жыг хадэм щрагъэкІуэкІ архитектурэ хуэІухуэщІэхэр зи гугъу тщІы фэеплъхэми дахэу ирагъэщІыліащ. Пащіэ Бэчмырзэрэ Мечиев Кязимрэ я гупэ къитщ усыгъэм и лъагъуэр. Абы мраморым къыхэщІыкІа тхылъу щегъэу-вэкІахэм ятетщ адыгэ, балъкъэр усакіуэхэм я Іэдакъэщіэкіхэм

Мы зэманым фэеплъыр хэтщ къэралым ихъумэ щІыпІэ хэха-

Къэбэрдей-Балъкъэрым и жылагъуэ, политикэ лэжьакІуэшхуэ Къалмыкъ БетІал (1893 - 1940) и фэеплъыр 1960 гъэм щагъэуващ Налшык. Ар и ІэдакъэщІэкІщ УФ-м щІыхь зиІэ и сурэтыщІ ТхьэкІумашэ Михаил. Къалмыкъым и гъащІэри, и ІузуущІафэ псори епхащ республикъм, абы и

къалащхьэм я зыужьыныгъэм. Облисполкомым и унафэщју щыта Къалмыкъ Бетјал и нэјэ Къэбэрдей-Балъкъэрыр къэщІэрэщІэжу хуежьащ. Экономикэр зэрыригъэфІэкІуам къыдэкіуэу, ар ціыхубэм щіэныгъэ егъэгъуэтыным, республикэм и щэнхабзэм зегъэужьыным телэжьащ.

2014 гъэм фокlадэм и 1-м, КъБР-м и Къэралыгъуэм и махуэм ирихьэлlэу, Іэтауэ къызэlуахащ 1956 - 1985 гъэхэм КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и Япэ секретару щыта Мэлбахъуэ Тимборэ и фэеплъыр. Ар КъБР-м и Правительствэм и унэм и бгъум деж щытщ.

Ди лъахэм щекіуэкі псэукіэр зэтеувэным хэлъхьэныгъэшхуэхэр хуэзыщlа цlыху щэджащэхэм ящыщш илъэс 30-кlэ абы и унафэщlу щыта Мэлбахъуэ Тимборэ Къубатий и къуэр.
Мэлбахъуэм и зэманым рес-

публикэм лъэныкъуэ куэдкіэ зиужьащ. Абы и псалъэ купщіафіэ куэд къахуэнащ иджырейхэм. ИкІи абыхэм я мыхьэнэр ноби кІуэдакъым.

Илъэс 20-м щІигъукІэ ди республикэм и унафэщІу щыта КІуэкІуэ Валерэ Мухьэмэд и къуэм и фэеплъу Урысейм щІыхь зиІэ и сурэтыщІ СэвкІуий Хьэмидрэ архитектор Мату Зауррэ я Іэдакъэ къыщІэкІар Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал мэкъумэш университетым и гупэ утыкум итщ, къалэм и проспект нэхъыщхьэр игъэдахэу. Ар щагъэувар ирихьэлащ Къэбэрдейр езыр фІэфІу Урысейм зэрыгухьэрэ илъэс 450рэ щрикъум.

1990 гъэм – КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ комитетым и Япэ секретару, 1990 -1991 гъэхэм – Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м и Совет НэхыщхьэмиУнафэщІу, 1992–2005 гъэхэм – КъБР-м и Президенту щыта лІы ахъырзэманым и гъащІэ псор и лъахэмрэ и хэкуэгъухэмрэ я зэlузэпэщыныгъэм триухуащ.

Республикэм щыпсэу цІыхухэм яку дэлъ зэхущытык Іэф Іыр гъзбыдэным, абы ис лъэпкъхэр зэгуры-Іуэным, заузэщІыным хущІэкъуащ КІуэкІуэ Валерэ. ЩІыналъэм и экономикэ щытыкІэм хигъэхъуащ, псэукіэм и фіагъыр къиіэтащ. Политик ціэрыіуэм пщіэшхуэ щиіащ Къэбэрдей-Балъкъэрми Урысей Федерацэми.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ Іуэхущіапіэм ПИ № ТУ07-00117-м щіэту ятЗы илъэсым газетыр 156-рэ къыдок І. (12+)

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым – 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66

Индексыр П 5894 • Тиражыр 1.783 . Заказыр №1674

ди хэщіапіэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цІэр зезыхьэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщіанэ къатхэр.

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 18.00-рщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, Есэнтіыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А